

॥ श्री उमिया माता प्रसन्नोस्तु ॥



કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ

પ્રકાશિત

‘ઉમાવાણી’

દ્વિમાસિક મુખપત્ર

સમાજનો સર્વાંગી વિકાસ

મંખતું સામયિક

માર્ચ-એપ્રિલ-મે-જૂન
૨૦૨૧

વર્ષ : ૩૬
અંક : ૨/૩
સળંગ અંક : ૨૦૩

:: તંત્રી ::
શ્રી દિલીપભાઈ પટેલ
(સુરત)

:: સહતંત્રી ::
ડૉ. ચંદ્રકાંત પટેલ
(અમરોલી)



ઘરતીને તપતી જોઈને વરસાદ વરસી ગયો
એ દૈવત્ય ભૂલી એકલી ઘરતીને વળગી ગયો
આરાધના છે કે હું કરું છું બંદગી બોલજો ?
મેં શબ્દમાં ઈશ્વર લખ્યું તો રબમાં બદલી ગયો
- નરેશ કે. ડોડીયા

શ્રદ્ધાંજલિ



સ્વ. ઈચ્છુભાઈ ભેયરભાઈ પટેલ

(ગામ : કન્યાસી)

જન્મ તા. ૧૫-૦૯-૧૯૩૫

સ્વ. તા. ૨૦-૦૪-૨૦૨૧

“હસીને હસાવનાર સૌને રડાવી ગયા, હમણાં આલું કહીને આંખ પલકાવી ગયા.”
સુખમાં કદી છલકાયા નહિ, દુઃખમાં કદી ડગ્યા નહિ, જીવન વ્યવહાર કદી ચૂક્યા નહિ.
સાદું સંચમી જીવન, પ્રેમ, પરગજુ સ્વભાવ, કર્તવ્ય નિષ્ઠા, ભક્તિની આહલક જગાવી,
અનુશાસન દ્વારા જીવન જીવવાની રાહ અને સમાજના હૈયે આપના પ્રત્યેની
મનના વૈભવ થકી અમને પણ સમાજપ્રેમી બનાવવાની આપની શ્રેષ્ઠ ભાવના હંમેશા હૃદયે રાખીશું.
આપના દિવ્ય તેજ સ્વરૂપ આત્માને પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા દિવ્ય શાંતિ અર્પે એજ પ્રાર્થના.
આપની સ્મૃતિ અમ હૃદયે હર હંમેશ જીવંત રહેશે... ઐં શાંતિ.

આપનાં ગુણાનુરાગી

ગં.સ્વ. ગૌરીબેન ઈચ્છુભાઈ પટેલ

ગીરીશભાઈ ઈચ્છુભાઈ પટેલ
અનીલભાઈ ઈચ્છુભાઈ પટેલ (U.S.A.)
સુનીલભાઈ ઈચ્છુભાઈ પટેલ
હેમીનકુમાર સંજયભાઈ પટેલ (જમાઈ)
પ્રાન્સુકુમાર અનીલભાઈ પટેલ (U.S.A.)
વત્સલકુમાર ગીરીશભાઈ પટેલ (Canada)

હર્ષાબેન ગીરીશભાઈ પટેલ
ધર્મિષ્ઠાબેન અનીલભાઈ પટેલ (U.S.A.)
મીનાક્ષીબેન સુનીલભાઈ પટેલ
આલીશાબેન હેમીનકુમાર પટેલ
વિદર્શીકુમારી પ્રાન્સુભાઈ પટેલ (U.S.A.)
નેન્સીકુમારી વત્સલભાઈ પટેલ

સ્વસુર પક્ષ

જયંતીભાઈ ગોવનભાઈ પટેલ (ધોરણપારડી)
પ્રવિણભાઈ ગોવનભાઈ પટેલ (ધોરણપારડી)
ઈલેશભાઈ દોલતભાઈ પટેલ (ધોરણપારડી)
મહેશભાઈ દોલતભાઈ પટેલ (ધોરણપારડી)
તથા સમસ્ત બેટવાળા પરિવાર (ધોરણપારડી)

ફેનીલકુમાર સુનીલભાઈ પટેલ (U.K. London)
નિષ્ઠાકુમારી અનીલભાઈ પટેલ (U.S.A.)
રિદ્ધીકુમારી સુનીલભાઈ પટેલ
તથા સમસ્ત ઉપેરીયા પરીવાર
ગામ : કન્યાસી



ઉમાવાણી

દ્વૈમાસિક મુખપત્ર



પ્રકાશક

શ્રી ભરતભાઈ ઉર્ફે સુનિલભાઈ દયારામભાઈ પટેલ
કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ
કૃષિમંગલ, જે. પી. રોડ, સુરત-૩૯૫ ૦૦૧.
ફોન : ૨૪૭૫૫૨૫, મો. : ૯૮૨૫૩ ૦૫૧૪૬
ઉમામંગલ : ૯૯૦૯૫ ૮૩૩૮૧ વિદ્યામંગલ : ૯૫૩૭૧ ૯૩૯૩૯
જ્ઞાનગંગા અંગ્રેજી માધ્યમ : ૯૫૩૭૧ ૯૪૯૪૯

તંત્રી

શ્રી દિલીપભાઈ બળવંતભાઈ પટેલ
TEACHER M.A.B.Ed.
સુરત. મો. : ૯૯૨૫૦ ૧૩૯૭૩
લેખો મોકલવા માટેનું ઈ-મેઈલ એડ્રેસ
ઈ-મેઈલ : pateldilipnamdani130973@gmail.com

સહતંત્રી

ડૉ. ચંદ્રકાંત ભીખાભાઈ પટેલ
૨૫, ૨૬, શાંતિનિકેતન સોસાયટી,
કોલેજની બાજુમાં, અમરોલી. મો. : ૯૮૭૯૦ ૧૧૦૦૯

સંકલન સમિતિ

શ્રી પરેશભાઈ કે. મહેતા
કૃષિમંગલ - સુરત - મો. ૯૯૭૯૯ ૧૩૦૨૪
શ્રી નિરવ પટેલ
ઉદના, સુરત. મો. : ૯૯૭૯૧ ૪૭૦૨૮

સહ સંપાદક

શ્રી કિશોરભાઈ મોતીભાઈ પટેલ
મોરથાલા
શ્રી નીતા રાજેન્દ્રભાઈ પટેલ
કા.ચા. રસ્તા
શ્રી મનુભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ
ઉભેળ - ૨૭૨૪૭૫

:: નોંધ ::

- ઉમાવાણીમાં પ્રગટ થતાં વિચારો સાથે તંત્રીઓ સંમત છે એમ માની લેવું નહિ.
- લેખો ફુલસ્કેપ કાગળની એક બાજુ પર સુવાચ્ય અક્ષરો લખી કૃષિમંગલ મોકલવા.
- લેખો મૌલિક અને ટુંકા હોય એ ઈચ્છનીય છે. ઉતારો/અનુવાદ હોય તો જણાવવું.
- લેખની જવાબદારી લેખકની છે પણ સ્વીકાર, અસ્વીકાર કે સંક્ષેપનો હ તંત્રીનો રહેશે.
- જ્ઞાતિના સમાચાર આધારભૂત હોવા જરૂરી છે.
- લેખ સમાચાર પ્રકાશનના વીસ દિવસ પહેલાં મળી જવા જોઈએ.
- સામાજિક લેખોને અગ્રિમતા અપાશે.

:: આટલું તો કરીએ જ ::

- ઘરમાં કુળદેવી ઉમિયા માતાની છબી રાખીએ.
- શુભ લગ્ન પ્રસંગે માતાજીને (ઊંઝા) ભેટ મોકલીએ.
- લગ્ન સાદાઈથી કે સમૂહમાં કરીએ.
- સમાજ ઉત્કર્ષની પ્રવૃત્તિમાં સહકાર આપીએ.
- કુટિવાજ નાબૂદીમાં આગળ રહીએ.
- ઉમાવાણી વાંચીએ અને વંચાવીએ.

:: નિલાવ યોજના ::

- સ્વજન સ્મૃતિ અંદર આખું પાનું રૂ. ૨,૫૦૦/-
- જાહેરાત આખું પાનું રૂ. ૩૦૦૦/-
- અડધું પાનું રૂ. ૧,૫૦૦/- (ફક્ત વ્યાપારી)
- રંગીન જાહેરાત ટાઈટલ-૨ પર ૧૦,૦૦૦/-
- રંગીન જાહેરાત ટાઈટલ-૩ પર ૭,૫૦૦/-
- ફોટાઓ આપવાના રહેશે.
- દર એક અંકના પ્રકાશનના છે.
- વર્ષ જાન્યુઆરી થી ડિસેમ્બર ગણાશે.
- છૂટક લવાજમ સ્વીકારતા નથી.
- કેળવણી મંડળ ના સભ્યને જ વિના મૂલ્યે મળશે.
- પરદેશ માટે આજીવન લવાજમ રૂ. ૫૦૦૦/-

ઉમાવાણી



વર્ષ : ૩૬
અંક : ૨/૩
માર્ચ-એપ્રિલ-મે-જૂન : ૨૦૨૧
સળંગ અંક : ૨૦૩

આટલું જાણો

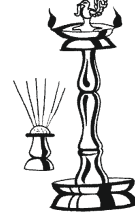
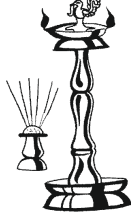
૧. 'ઉમાવાણી' અંગ્રેજી વર્ષના ૧-૩-૫-૭-૯-૧૧ માં માસમાં દર બે માસે પ્રગટ થાય છે.
૨. હાલમાં કેળવણી મંડળ નાં આજીવન સભ્યોને જ ઘર દીઠ એક નકલ મોકલવામાં આવે છે.
૩. અંક ન મળે તો કૃષિમંગલ પર જ તપાસ કરવી.
૪. તમારું સરનામું બદલાય તો કૃષિમંગલ પર લેખિત જાણ કરો.
૫. 'ઉમાવાણી' આપણું છે, એ તમારા ઘરમાં હોવું જ જોઈએ.
૬. 'ઉમાવાણી' નો ઉદ્દેશ્ય શિષ્ટ, સંસ્કારલક્ષી, વિચારપ્રેરક સાહિત્ય પીરસી સમાજનાં સંતુલિત નવઘડતરનો છે.
૭. મરણનોંધ, વિચારપ્રેરક પ્રસંગો, સમાજ સુધારાના સમાચાર અને વિશિષ્ટ સિદ્ધિઓની આધારભૂત માહિતી અમને મોકલી આપો.
૮. અંક ૧-૩-૫ નું સંપાદન તંત્રી અને અંક ૨-૪-૬ નું સંપાદન સહતંત્રી સંભાળે છે.

અનુક્રમણિકા

૧. શ્રદ્ધાંજલિ	૩
૨. ઉઠો, જાગો અને આજીવન... - સહતંત્રીની કલમે	૯
૩. સમાચાર દર્પણ	૧૨
૪. સમાજના વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક સહાય તથા ઈનામ યોજના	૧૩
૫. મંત્રીશ્રીની કલમે... - વિકાસભાઈ પટેલ	૧૫
૬. સમસ્યા અને સમાધાન - કિશોરનાના	૧૭
૭. કરેલા ઉપકાર ભુલી જાય - કિશોરનાના	૧૮
૮. કેળવણી ની વેકસીન - સાંઈરામ દવે	૧૯
૯. કૃષ્ણકુમારસિંહજીની દેશભાવના...- મગનભાઈ પટેલ	૨૧
૧૦. આધુનિક સ્ત્રીની પીછેહઠ નહી - રાધિકા પટેલ	૨૨
૧૧. માણસની આટલી ઉપેક્ષા - રવીન્દ્ર પારેખ	૨૩
૧૨. આજનો માણસ - કિશોર પટેલ	૨૫
૧૩. સ્ત્રી સશક્તિકરણ - મનુભાઈ ઈ. પટેલ	૨૭
૧૪. સમાજ, શિક્ષણ અને... - ડૉ. ફાલ્ગુની ગજ્જર	૨૯
૧૫. સારા વિચારોથી સફળતા... - સતેન્દ્ર ઉપાધ્યાય	૩૨
૧૬. શિક્ષકોના ચે શિક્ષક - ડૉ. પ્રવીણ દરજી	૩૪
૧૭. લગ્નની પરીક્ષા... - કૃષ્ણકાંત ઉનડકટ	૩૬
૧૮. માનવતાનો વળાંક - તીર્થક રાણા	૩૮
૧૯. આપણે બધા જ લોકો... - કૃષ્ણકાંત ઉનડકટ	૪૦
૨૦. શ્રી ઉમિયા દ્વારેથી...! - શ્રી ઈશ્વરભાઈ એ. પટેલ	૪૨
૨૧. બે પેઠી વચ્ચેનું અંતર	૪૮
૨૨. મનુષ્યનો જન્મ સિદ્ધ અધિકાર - ગુણવંત શાહ	૫૦
૨૩. ચાલો ફરી બાળક બનીએ... - મોહમ્મદ માંકડ	૫૩
૨૪. ક્રોધ નો ઈલાજ - નિલાક્ષી પટેલ	૫૫
૨૫. ભલો સાધક - વોલ્ટેર	૫૬
૨૬. ધર્મ અને વિજ્ઞાન	૫૮
૨૭. વિચારોના વૃંદાવનમાં... - ગુણવંત શાહ	૫૯
૨૮. શ્રદ્ધાંજલિ	૬૧

ॐ नमः शिवाय

भावभीनी श्रद्धांजलि



स्व. रीटाजेन योगेशभाई मगुना

जन्म ता. १९-१०-१९६९ ने रविवार

स्व. ता. १२-०४-२०२१ ने सोमवार

भक्ति तमे करी पूर्य अमने मळ्या, संघर्ष तमे कर्या सुप अमने मळ्यु, कर्म तमे कर्या झण अमने मळ्यु, ज्ञर हती अमने तमाची त्यां कुदरत वर्ध गर्ध तमने ताणी, वाणी तमारा माटे अे आत्मा हशे पश अे जिंदगी हती अमाची. सौ प्रत्ये सदभाव, लागणीशील अने वात्सल्यभर्या आपना आत्मगुणोनी स्मृति चिर स्मरणीय जनी रहेशे.

आपना दिव्य आत्माने कर्मना अंधानोमांथी मुक्ति अने शांति मजे अेवी परमात्माने हृदय पूर्वकनी प्रार्थना. ऋत्तलामां रह्यां पोते अने दृष्टियो अमारा माटे मुडी गया. संघर्षोना दिवसोनी वितावी, पस्विवारने समृद्ध जनावी गया. आंजे हलु निहाणे छे ने, अंतर हलु पोकारे छे.... कर्यां गया तमे???? रडी पडे आंपो अमाची, जेध तस्वीर तमाची.... अेटली जळी केम गया???? जंदगी नानी हती पश माया मोटी लगाडी गया, नोंधारी मुडी अमने यादोने आधाार आपी गया. हे नाथ! जेडी जे हाथ, तम चरलोमां आपजे अमने संगाय...

पीयर पक्ष

डाकोरभाई केशवभाई पटेल (पिता)
सुपीजेन डाकोरभाई पटेल (माता)
अशोकभाई डाकोरभाई पटेल (भाई)
रेश्माजेन उईई सोनलजेन अशोकभाई पटेल (भाभी)
प्राचीजेन अशोकभाई पटेल (भीत्रीलु)
हर्षिलकुमार अशोकभाई पटेल (भीत्रीज)
गं.स्व. कमुजेन रमलभाई पटेल (डाडी)
पदेशभाई रमलभाई पटेल (भाई)
मनिषाजेन पदेशभाई पटेल (भाभी)
प्रियंका सेहुलभाई पटेल (भीत्रीलु)
हेनिल पदेशभाई पटेल (भीत्रीज)
निडीता हेनीलभाई पटेल (मत्रीज वहु)
मधुजेन दिनेशभाई पटेल (जहेन) दुंगरा
दिनेशभाई र्भवरभाई पटेल (जनेवी) दुंगरा
उषाजेन अतुलभाई पटेल (जहेन) मुणह
अतुलभाई मोतीभाई पटेल (जनेवी) मुणह

तथा समस्त उपेरीया पस्विवार

गाम : नवागाम, उधना, सुरत.

मो.: ९८२५७ ४८४६४, ९८७९३ ३९४०२

आपनां गुणानुरागी (मगुना परिवार)

गं.स्व. गौरीजेन छोटुभाई मगुना (सासुजा)
योगेशभाई छोटुभाई मगुना (पति)
निसर्गभाई योगेशभाई मगुना (पुत्र)
किष्णा निसर्गभाई मगुना (पुत्रवधु)
जुखुजेन अंटीकुमार पटेल (पुत्री) मुणह
अंटीकुमार हदेशभाई पटेल (जमाई) मुणह
दिराकुमारी अंटीकुमार पटेल (पौत्री) मुणह
दिवकुमारी अंटीकुमार पटेल (पौत्री) मुणह
भावनाजेन महेशभाई पटेल (जणं) कन्यासी
महेशभाई मगनभाई पटेल (जणं) कन्यासी
जुझाशाजेन राकेशभाई पटेल (जणं) बेस्तान
राकेशभाई नाथुभाई पटेल (जणं) बेस्तान
गं.स्व. पारुलजेन पदेशभाई पटेल (जणं) का.या.रस्ता
स्व. पदेशभाई नटवरभाई पटेल (जणं) का.या.रस्ता

जुनल, पिनल, वैशाली, चित्रा, ध्रुति, मलय, लामिन
(भायडी/भाजेज)

तथा समस्त मगुना पस्विवार

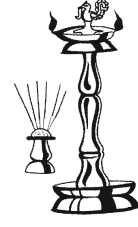
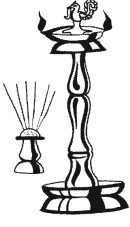
८, अलमजनगर, छापराभाडा गाम, सुरत सीटी

मो.: ९८२५२ ८५६६६, ९८२५१ ००८८७

ગં ગણપતેય નમઃ

શ્રદ્ધાંજલિ

હરી ઐં



સ્વ. ઉર્મિલાબેન હસમુખભાઈ પટેલ

સ્વ. તા. ૧૭-૦૪-૨૦૨૧

ગામ : પીપોદરા

જીવ્યા જિંદાદિલથી, ફોરમ મૂકી ગયા સ્નેહથી.

કેટલું નહીં પણ કેટલું જીવ્યા પ્રેમ અને પુરુષાર્થથી,

અમને સૌને સુખ આપી ગયા.

તમે ગયા નથી જીવંત છો સદાય અમ હૃદયે પ્રેરણા સંચિતા

પરમાત્મા આપના દિવ્ય આત્માને ચિર શાંતિ અર્પે... એજ પ્રાર્થના.

આપનાં ગુણાનુરાગી (મુગના પરિવાર)

હસમુખભાઈ ગોવિંદભાઈ પટેલ

:: જમાઈ ::

મયૂરી - અજયભાઈ હર્ષદભાઈ પટેલ (હલધર)
અર્યના - સ્વપ્નેશભાઈ કાંતિભાઈ પટેલ (ઉમરા) (ગોથાણ)

:: ભાણેજ ::

અભિ - પૂજા (હલધર)
રિદ્ધી - વિદિ (ઉમરા) (ગોથાણ)

:: પીયર પક્ષ ::

અજીતભાઈ મંગુભાઈ પટેલ
નટવરભાઈ મંગુભાઈ પટેલ
તથા

સમસ્ત ભદુ પરિવાર, ભાઈડી

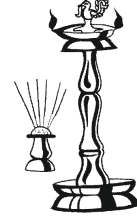
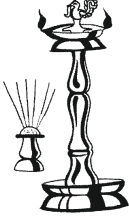
લલિતાબહેન મનહરભાઈ ગોવિંદભાઈ પટેલ
ગં.સ્વ. જયોતિબહેન પંકજભાઈ ગોવિંદભાઈ પટેલ
નિશા - અનિલભાઈ મનહરભાઈ પટેલ
સ્મિતા - મોન્ડુભાઈ મનહરભાઈ પટેલ
સ્નેહલ - ગૌરવભાઈ હસમુખભાઈ પટેલ
ધારા - હાર્દિકભાઈ પંકજભાઈ પટેલ
કાજલ - નિરવરભાઈ પંકજભાઈ પટેલ
સલોનિ - વંદન - પ્રીત - પરી - હેરી - શોર્ય

• ન્યુ સજવટ સોફા હાઉસ •

કામરેજ ચાર રસ્તા, સુરત.

મો. : ૯૭૨૭૦ ૬૧૭૫૭, ૮૨૩૮૨ ૮૮૪૭૭

મુગના પરિવાર



સ્વ. રેવાબેન રણછોડભાઈ પટેલ

જન્મ તા. ૧૫-૧૦-૧૯૨૧

સ્વ. તા. ૦૫-૦૫-૨૦૨૧

જીવનભર પરિશ્રમ કરી ચંદન સમુ જીવન જીવી સુખ સહુને દઈ ગયા. આપની ઉદારતા અને લાગણીશીલ સ્વભાવ સદાય હૈયે રહે છે. કર્મ એવા કર્યા છે સૌના હૃદયને સ્પર્શી ગયા. દુઃખથી કદી ડગ્યા નથી, સુખ ખેઈ છલકાયા નથી. વ્યવહાર કદી ચુક્યા નથી. ધર્મ કદી ભુલ્યા નથી. સૌના હૃદયમાં વસતાં રહ્યાં. આપના આશીર્વાદ સદાય અમારા પર વરસતા રહે, હમણાં આવું છું કહીને અનંતની યાત્રાએ ચાલ્યા ગયા પણ મન માનતુ નથી તમે અમારી વચ્ચે નથી. પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા આપના દિવ્ય આત્માને શાંતિ આપે એ જ પ્રભુ પ્રાર્થના.

આપનાં ગુણાનુરાગી

હસમુખભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ (પુત્ર) (U.S.A.)

સ્વ. નટવરભાઈ ઠાકોરભાઈ પટેલ (પુત્ર) (U.S.A.)

સ્વ. કિશોરભાઈ ઠાકોરભાઈ પટેલ (પુત્ર) (U.S.A.)

સંજયભાઈ હસમુખભાઈ પટેલ (પૌત્ર) (U.S.A.)

દિપેશભાઈ હસમુખભાઈ પટેલ (પૌત્ર) (U.S.A.)

કલ્પેશભાઈ નટવરભાઈ પટેલ (પૌત્ર) (U.S.A.)

નિકુંજભાઈ કિશોરભાઈ પટેલ (પૌત્ર) (U.S.A.)

મનિષભાઈ કિશોરભાઈ પટેલ (પૌત્ર) (U.S.A.)

સ્વ. હસમુખભાઈ ભગુભાઈ પટેલ (જમાઈ) (ખોલેશ્વર)

નવીનભાઈ બાલુભાઈ પટેલ (જમાઈ) (U.S.A.)

સારંગ અશોકભાઈ પટેલ (જમાઈ) (U.S.A.)

હેમલતાબેન હસમુખભાઈ પટેલ (પુત્રવધુ) (U.S.A.)

ગં.સ્વ. નિલાબેન નટવરભાઈ પટેલ (પુત્રવધુ) (U.S.A.)

ગં.સ્વ. ગીતાબેન કિશોરભાઈ પટેલ (પુત્રવધુ) (U.S.A.)

ફાલ્ગુનીબેન સંજયભાઈ પટેલ (પૌત્રવધુ) (U.S.A.)

સેલજાબેન દિપેશભાઈ પટેલ (પૌત્રવધુ) (U.S.A.)

જાગૃતિબેન કલ્પેશભાઈ પટેલ (પૌત્રવધુ) (U.S.A.)

કવિતાબેન નિકુંજભાઈ પટેલ (પૌત્રવધુ) (U.S.A.)

વિમ્મીબેન મનિષભાઈ પટેલ (પૌત્રવધુ) (U.S.A.)

જશુબેન હસમુખભાઈ પટેલ (પુત્રી) (ખોલેશ્વર)

દક્ષાબેન નવીનભાઈ પટેલ (પુત્રી) (U.S.A.)

શિવાની સારંગ પટેલ (પ્રપૌત્રી) (U.S.A.)

સ્ત્રીતા નટવરભાઈ પટેલ (U.S.A.)

રિયા, મલય, તનય તથા સમસ્ત કઠોરીયા પરીવાર

નિવાસ સ્થાન : મુ.પો. કામરેજ, જી. સુરત.

:: પીયર પક્ષ ::

ઈશ્વરભાઈ નગીનભાઈ પટેલ (છાપરાભાઈ)

ભદ્રેશભાઈ અંબેલાલ પટેલ (સુરત)

કલ્પેશભાઈ અરવિંદભાઈ પટેલ (પાંડેસરા)

નિલેશભાઈ અમૃતભાઈ પટેલ (છાપરાભાઈ)

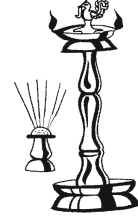
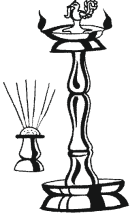
જીજ્ઞેશકુમાર બળવંતભાઈ પટેલ (કા.ચાર. રસ્તા)

તથા સમસ્ત ઓઠી પરીવાર

ગં ગણપતેય નમઃ

શ્રદ્ધાંજલિ

હરી ઐં



સ્વ. ભાઈચંદભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ

જન્મ તા. ૦૫-૦૫-૧૯૪૪

(મુંડળીયા) સુરત

સ્વ. તા. ૧૩-૦૪-૨૦૨૧

પરિવાર જેમનું મંદિર હતું,
સ્નેહ જેમની શક્તિ હતી,
પરિશ્રમ જેમનું કર્તવ્ય હતું,
પરમાર્થ જેમની ભક્તિ હતી.

અમારા હૃદયમાં તમારા મધુર સ્મરણો અંકિત છે. અમારા શ્વાસમાં તમારા કર્મોની સુવાસ જીવંત છે. તમે સદેહ નથી એ એક સચ્ચાઈ છે. પણ અમારા અસ્તિત્વમાં તમે છો અને હંમેશા રહેશો એ અમારો વિશ્વાસ છે. પ્રભુ તમારા દિવ્ય આત્માને શાંતિ અર્પે એ જ અમારી સહૃદયથી પ્રાર્થના છે.

આપનાં ગુણાનુરાગી

ગં.સ્વ. કૈલાશબેન ભાઈચંદભાઈ પટેલ

ભારતી અનિલ પટેલ (પુત્રવધુ)

અનિલ ભાઈચંદભાઈ પટેલ (પુત્ર)

અનિષા મનિષ પટેલ (પુત્રવધુ)

મનિષ ભાઈચંદભાઈ પટેલ (પુત્ર)

વૈશાલી આશિષ પટેલ (પુત્રવધુ)

આશિષ ભાઈચંદભાઈ પટેલ (પુત્ર)

સ્વીટી જયકુમાર પટેલ (પૌત્રી)

જયકુમાર પ્રમેશભાઈ પટેલ (જમાઈ)

દેવ, પેટી, શચી (પૌત્ર, પૌત્રી)

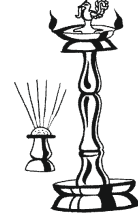
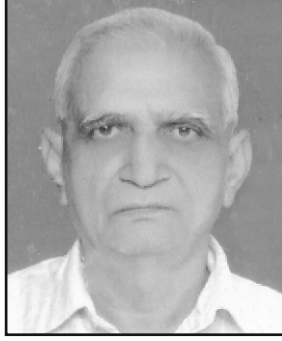
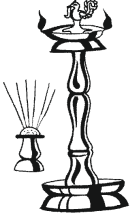
સમસ્ત મુંડળીયા પરિવાર

:: નિવાસ સ્થાન ::

એ-૨૭, સૂર્યપુર સોસાયટી, રાંદેર રોડ, સુરત. (મૂળ ગામ નેત્રંગ)

મો.: ૯૯૯૮૮ ૭૯૨૨૫

શ્રદ્ધાંજલિ



સ્વ. ભરતભાઈ મગનભાઈ પટેલ

જન્મ તા. ૦૨-૦૨-૧૯૫૪

સ્વ. તા. ૨૪-૦૫-૨૦૨૧

રડી પડે છે આંખો અમારી, તસ્વીર જોઈ તમારી.

દરેક પ્રસંગે ખટકશે, અમોને ખોટ તમારી.

કર્મ તમે કર્યા, ફળ અમોને મળ્યા.

સંઘર્ષ તમોએ કર્યા, સુખ અમોને મળ્યા.

દુઃખ દેખાડ્યું નહીં, સુખ છલકાવ્યું નહીં.

તમારી સાદગીભર્યું જીવન, માયાળુ અને નિસ્વાર્થ સ્વભાવ તથા ભગીરથ પુરુષાર્થ અમારા માટે સદા પ્રેરણારૂપ રહેશે. તમારા અથાગ પરિશ્રમ દ્વારા સાંપડેલી રીઠ્ઠી, સિદ્ધી માટે અમો આપના સદાય શ્રદ્ધા છીએ.

પ્રભુ આપના દિવ્ય આત્માને પરમ શાંતિ આપે એજ અમારી હૃદયપૂર્વકની પ્રાર્થના.

આપનાં ગુણાનુરાગી

ગં.સ્વ. હંસાબેન ભરતભાઈ પટેલ (પત્ની)

નિમેષભાઈ ભરતભાઈ પટેલ (પુત્ર)

તથા સમસ્ત સાંકરીયા પરિવાર

:: દીકરી-જમાઈ ::

નિલમબેન - ચેતનકુમાર ભગવતીભાઈ મગુના (સુરત)

ભુમિકાબેન - તેજસકુમાર હિતેન્દ્રભાઈ કોઠીયા (U.S.A.)

:: સ્વસુર પક્ષ ::

સ્વ. નરસિંહભાઈ રણછોડભાઈ

સ્વ. વિષ્ણુભાઈ નરસિંહભાઈ

:: નિવાસ સ્થાન ::

૫, શિવાંજલી રો-હાઉસ,

રતિપાર્કની સામે,

લાલ દરવાજા, સુરત. મો.: ૯૧૦૬૮ ૩૯૧૧૯

:: દોહીત્રો ::

કર્તવી, એન્જલ,

આર્યવ

॥ જય જલારામ ॥

॥ દાદા ભગવાનના અસીમ જય જયકાર હો ॥

॥ જય ઉમિયા મા ॥

હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ સ્મરણાંજલિ



સ્વ. ગુલાબબેન સીતારામ પટેલ

જન્મ તા. ૧૫-૦૨-૧૯૨૯

સ્વ. તા. ૨૯-૦૫-૨૦૨૧



સ્વ. સીતારામ મકનજી પટેલ

જન્મ તા. ૨૦-૦૯-૧૯૨૪

સ્વ. તા. ૧૪-૦૮-૨૦૨૦



સ્વ. નીર્મળાબેન જયંતિભાઈ પટેલ

જન્મ તા. ૦૬-૦૫-૧૯૫૮

સ્વ. તા. ૨૩-૦૫-૨૦૨૧

બાપુ, ભક્તિ તમે કરી, પૂણ્ય અમને મળ્યા. બા, આપના આશીર્વાદથી સમૃદ્ધ અમે થયા. તમે ગયા નથી, જિવંત છો ! સદા અમ હૃદયે - સંસ્કાર થકી, કર્મ થકી, પરિશ્રમ થકી. પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા આપના આત્માને શાશ્વત શાંતિ અર્પે એજ પ્રાર્થના.

આપનાં ગુણાનુરાગી

મંબુલાબેન અરવિંદભાઈ પટેલ (કીમ) પુત્રવધુ/જેઠાણી
ગીતાબેન નટવરભાઈ પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પુત્રવધુ/જેઠાણી
મીનાક્ષીબેન ધનસુખભાઈ પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પુત્રવધુ/દેરાણી
સોનલબેન જતિનભાઈ પટેલ (વડોલી) પૌત્રવધુ/પુત્રવધુ
શેફાલી (પાર્લ)બેન વિમલ પટેલ (USA) પૌત્રવધુ
સ્નેહાબેન નીરવકુમાર પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પૌત્રવધુ
રીનાબેન નિકુંજકુમાર પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પૌત્રવધુ

અરવિંદભાઈ સીતારામ પટેલ (કીમ) પુત્ર/જેઠ
નટવરભાઈ સીતારામ પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પુત્ર/જેઠ
જયંતિભાઈ સીતારામ પટેલ (વડોલી) પુત્ર/પતિ
ધનસુખભાઈ સીતારામ પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પુત્ર/દિયર
જતિનભાઈ જયંતિભાઈ પટેલ (વડોલી) પૌત્ર/પુત્ર
વિમલકુમાર અરવિંદભાઈ પટેલ (USA) પૌત્ર
નીરવકુમાર નટવરભાઈ પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પૌત્ર
નિકુંજકુમાર ધનસુખભાઈ પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પૌત્ર

:: દીકરી-જમાઈ ::

ગીતાબેન ધનસુખભાઈ પટેલ (USA) પુત્રી
ફાલ્ગુનીબેન વિપુલકુમાર પટેલ (USA) પૌત્રી
પીન્કુ (દીપુ)બેન મનિષકુમાર પટેલ (USA) પૌત્રી
નીશાબેન નરેન્દ્રકુમાર પટેલ (સિમલથુ) પૌત્રી
બિનિતાબેન કલ્પેશકુમાર પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પૌત્રી
અંજનાબેન ભરતકુમાર પટેલ (Canada) પૌત્રી

ધનસુખભાઈ પુજાભાઈ પટેલ (USA) જમાઈ
વિપુલકુમાર ભાનુભાઈ પટેલ (USA) પૌત્રી જમાઈ
મનિષકુમાર લલ્લુભાઈ પટેલ (USA) પૌત્રી જમાઈ
નરેન્દ્રકુમાર છોટુભાઈ પટેલ (સિમલથુ) પૌત્રી જમાઈ
કલ્પેશકુમાર ધનજીભાઈ પટેલ (કા.ચા.રસ્તા) પૌત્રી જમાઈ
ભરતકુમાર સન્મુખભાઈ પટેલ (Canada) પૌત્રી જમાઈ

:: ધિયર પક્ષ ::

હિતેશભાઈ રમણભાઈ પટેલ
રાકેશભાઈ મનુભાઈ પટેલ
(મુ. હલધર)
સ્નેહલકુમાર નારણભાઈ પટેલ
(મુ. સુરત)

:: પ્ર. પૌત્ર/પૌત્રી ::

રાજ (વડોલી)
સિદ્ધિ (વડોલી)
શિવ (USA)
હેત (કા.ચા. રસ્તા)
અંશ (કા.ચા.રસ્તા)
હિતાર્થ (કા.ચા. રસ્તા)

:: ભાણેજ ::

મીનુ (ભગવતિ)બેન (USA) અમી (USA)
જયેશભાઈ (USA) નિશિત (સિમલથુ)
હેતલબેન (USA) અમન (USA)
હેની (USA) વિવેક (કા.ચા. રસ્તા)
શ્રદ્ધિ (USA) મંત્રમ (કુડસદ)
ચાર્મી (કુડસદ) સમસ્ત ઉપેચિયા પરિવાર
મુ. વડોલી, તા. ઓલપાડ

મંથન...



ઉઠો, જાગો અને આજીવન યુવાન રહો.



- ડૉ. ચંદ્રકાંત પટેલ (અમરોલી)

સહતંત્રીશ્રી ઉમાવાણી

યુવાન ઉમરથી નહીં, મનથી બનાય છે. આ શારીરિક કરતાં વધારે માનસિક અવસ્થા છે. યુવાન બની રહેવા માટે ઉમર કોઈ બંધન નથી. આ તો માત્ર એક આંકડો છે.

તેથી જ આ ૭ વાતોને તમારા જીવનમાં ઉતારો, તે તમને રાખશે હરહંમેશ યુવાન.

(૧) હંમેશા કંઈક ને કંઈક શીખતા રહો.

હેન્રી ફોર્ડનું એક સુવાક્ય છે, 'જેણે સીખવાનું બંધ કર્યું હોય, તે ભલે ૨૦ નો હોય કે ૮૦ નો તે વૃદ્ધ જ છે. જે સતત શીખતા રહે છે, એ જ યુવાન છે. યુવાન હોવું એટલે તમારામાં કોઈને કોઈ કામ કરવાનો જુસ્સો શીખવાની તીવ્ર ઉત્કંઠા હોય. કોઈ કામ કરવાની ઈચ્છા અને ઉત્સાહને તમારી જિંદગીનો હિસ્સો બનાવી લો.

(૨) અન્યો સાથેની સરખામણી કરવાનું બંધ કરો.

૮૯ વર્ષના વોરન હફ્ટ રોજ નવું શીખી રહ્યાં છે. અન્યો સાથેની સરખામણી, ઈર્ષ્યા કરવાની, અસુરક્ષા અનુભવવાની આ બધું દર્શાવે છે કે તમે માનસિક રીતે વૃદ્ધ થઈ રહ્યાં છો. યાદ રાખો તમારી હરીફાઈ અન્ય કોઈ સાથે નહિ, પરંતુ ખુદ તમારી સાથે જ છે.

(૩) એક દિવસ 'ઈડિયટ ડે' મનાવો.

દર મહિને એક દિવસ એવો હોય, જે દિવસે કોઈ નિયમ ન હોય, કોઈ આયોજન ન હોય, કોઈ ખચકાટ ન હોય. એ દિવસે તમે માત્ર તમને નમતું જ કાર્ય કરો. બાથરૂમમાં બૂમો પાડીને ગીતો ગાયો. રસ્તા પર ધીગામસ્તી કરો. આવા ગાંડપણને તમારી જિંદગીનો હિસ્સો બનાવો.

(૪) માનસિક સૌંદર્ય પર કામ કરો.

યુવાન દેખાવા માટે લોકો તનના સૌંદર્ય પર કામ કરે છે. તમે તમારા માનસિક સૌંદર્યને નિખારો, શ્રેષ્ઠ પુસ્તકો વાંચો, શ્રેષ્ઠ લોકોની સાથે રહો, શ્રેષ્ઠ ઘટનાઓના સાક્ષી બનો. જે તમને શ્રેષ્ઠતા તરફ પ્રેરે અને તમે સદા યુવાન બની શકો.

(૫) ખુદને હંમેશા વ્યસ્ત રાખો.

ચિર યુવાન બની રહેવા માટે આપણે આપણા દિમાગની માનસિક ચપળતા અને કાર્યને બાળવી રાખવા જરૂરી છે. બેઈન સ્કેનથી ખ્યાલ આવે છે કે લોકો પોતાના મગજનો ઉપયોગ અલગ અલગ અને નવી રીતે કરે છે ત્યારે મસ્તિકનાં જુદાં જુદાં ક્ષેત્રોમાં લોહીનો પ્રવાહ વધે છે. એટલે મગજને હંમેશા નવા નવા કાર્યોમાં વ્યસ્ત રાખો.

(૬) અંગત મિત્રો બનાવો.

એકાંતપ્રિય લોકોની સરખામણીએ જે લોકો હળીમળીને રહે છે. પછી તે સાંસ્કૃતિ સંગઠન

હોય, કોઈ જૂથ હોય કે કોઈ કલબ હોય, તેવા લોકો વધુ યુવાન અને સ્વસ્થ હોય છે. જિંદગીમાં વધુમાં વધુ લોકો સાથે સમય વિતાવો.

(૭) પડકારોનો સ્વીકાર કરો.

મોટાભાગના લોકો સામાન્ય રીતે સેવા કામ પસંદ કરે છે જે આસાન હોય. પરંતુ આપણે એવું કામ પસંદ કરવું જોઈએ, કે આપણી સામે પડકાર સર્જતું હોય. પડકાર કાર્ય સ્વીકાર કરવાથી જ તમારા અંદર એક એનર્જી વહેવા લાગશે. જે તમને હંમેશા યુવાન બનાવી રાખશે.

આ પાંચ આદાત અપનાવો, તન અને મનથી દૂર થશે વૃદ્ધાવસ્થા.

(૧) વહેવા સૂવો, વહેલા જાગો.

લાંબા સમય સુધી યુવાન બની રહેવું હોય તો વહેલા સૂઈને વહેલા ઊઠવાની આદત પાડો. સવારનું વાતાવરણ ખૂબ એનર્જેટિક હોય છે, જે મનની સાથે શરીરની એનર્જી પણ વધારે છે. માનસિક રીતે ચિર, યુવાન બનાવી હોય છે.

(૨) રોજ વાંચો અને સારું વાંચો.

રોજ કંઈક ને કંઈક વાંચવાની ટેવ પાડો. વાંચવાનું શું છે એનું પણ ધ્યાન રાખવાનું છે. કંઈક એવું વાંચવું જે આપણને મોટિવેટ કરે. મોટિવેશનલ આપણને કાયમ યુવાન બનાવી રાખે છે.

(૩) મેડિટેશન અને કસરત કરો.

યુવાન બનવા માટે બે કામ તો રોજ કરવા જ પડશે, જે મોટા ભાગના લોકો કરતાં નથી. રોજ સવારે અડધો કલાક ચાલવાની, દોડવાની કે અન્ય કોઈપણ કસરત કરવી જોઈએ. કમ સે કમ ૨૦ મિનિટ. પ્રાણાયામ કરવું જોઈએ.

(૪) એક દિવસ માત્ર તમારા માટે રજા લો.

કોઈ પણ વ્યક્તિ આજે પોતાના માટે રજા લેતી નથી. કાં તો કોઈ કામને માટે અથવા પરિવાર માટે રજા લે છે. તમે મહિને એક દિવસ એવી રજા રાખવાની ટેવ પાડો, જેનો ઉપયોગ માત્ર તમારા કોઈ સર્જનાત્મક કામ માટે કરવાનો હોય. જે તમને માનસિક રીતે યુવાન રાખશે.

(૫) હળવું અને સાત્વિક ભોજન જ લેવું.

યુવા હોવું અને યુવાન અનુભવવું, એ બે માં ખાન-પાનની મહત્ત્વની ભૂમિકા હોય છે. એકનો સંબંધ શરીર સાથે છે. બીજાનો મન સાથે. હળવું અને સાત્વિક ભોજન લેવાથી આપણને ફક્ત શારીરિક રીતે જ નહિ પરંતુ માનસિક રીતે પણ તાજગી અનુભવીશું.

યુવાનો આ કામ અચૂક કરે.

(૧) બહાનુને બાળી દો.

આજસને, નિષ્ફળતાના બોજને, જવાબદારી બીજા પર નાખવાની, પરિવાર, ઓછુ શિક્ષણ જેવાં તમામ બહાનાંને બાળી નાંખો. પછી જુઓ, તમે ઇતિહાસ રચવામાં કઈ રીતે સફળ થાઓ છો.

(૨) પગ ન સંકોચો, ચાદર મોટી કરો.

ચુવાનો નાની ચાદરમાં પગને ન સંકેલે, બલકે દિલ ખોલીને પગ ફેલાવે અને ચાદર મોટી કરવામાં પોતાની તમામ તાકાત લગાવી દે. જુસ્સાને વ્યાપક બનાવો.

(૩) દુનિયા બદલવાનું વિચારો.

દેશ અને દુનિયા બદલવાનું વિચારો. ખૂલીને તમારા વિચાર રજૂ કરો. પોતાના વિચારો દુનિયા સુધી પહોંચાડો. ડરને ખંખેરી નાંખો કોઈ વ્યવસ્થાતંત્રને જોઈને ગુસ્સો આવે તો તેનો વિરોધ કરો.

(૪) નિષ્ફળતાનું પણ સન્માન કરો.

કોઈ વ્યક્તિ જો એવું કહે કે હું ક્યારેય નિષ્ફળ નથી ગયો, તો એનો અર્થ એ છે કે તેમણે ક્યારેય પ્રવાસ જ નથી કર્યો. નિષ્ફળતાનું સન્માન કરો, સફળતા આપોઆપ મળી જશે.

(૫) દરેકની સલાહ ન લો.

વધુ લોકોની સલાહ લેવાનો અર્થ છે, કામને બરબાદ કરવું. ટોળું તો ઈચ્છશે કે તમે ટોળાની જેમ જ જીવો. તેમની જેમ જ વિચારો. પરંતુ કંઈક મોટું કરવું હોય તો ટોળાથી વિપરીત પ્રવાહની સામે વિચારવું પડશે.

- તમારાં નસીબમાં એ જ વ્યક્તિ બનાવાનું લખેલું છે જે તમે બનવા માંગો છો.

- પૂરાં વિશ્વાસથી આગળ વધો, જિંદગી એ જ જીવો જે તમે વિચારો છો.

- બીજાની સક્સેસ સ્ટોરી વાંચવા કરતાં લાખ ઘણું સારુ છે કે આપણે પોતાની જ સક્સેસ સ્ટોરી બનાવી છે. માટે ઊઠો અને શરૂઆત કરો.





સમાચાર દર્પણ



ગામ ડુંગરાના ધર્મેન્દ્રભાઈ પરભુભાઈ પટેલ ના સુપુત્ર નીખીલકુમારે Uka Tarsadia University માંથી B.B.A (Bachelor of Business Administration) ની ડિગ્રી 6.50 (SGPA) મેળવી છે. ઉમાવાણી શુભેચ્છાસહ અભિનંદન પાઠવે છે.



ગામ વલણ ના સેજલકુમાર કાંતિલાલ પટેલ ની સુપુત્રી મિતવા એ Uka Charusat University of Science and Technology માંથી B.Sc. Nursing (First Class) ની ડિગ્રી 7.18 (CGPA) મેળવી છે. ઉમાવાણી શુભેચ્છાસહ અભિનંદન પાઠવે છે.



સુરત નિવાસી અતુલકુમાર નરોત્તમભાઈ ખાસકીયા ના સુપુત્ર ચિ. જીત એ Govt. Medical College, Surat માંથી M.B.B.S. ની ડીગ્રી મેળવી છે. ઉમાવાણી ખૂબખૂબ અભિનંદન પાઠવે છે.



ગામ નવસારી હાલ વડોદરા નિવાસી વિપુલભાઈ ગુલાબભાઈ પટેલ અને નુતિબેન ની સુપુત્રી ચિ. માનવા એ MBBS ની ડીગ્રી SMIMER સુરત ખાતેથી મેળવેલ છે. અને હાલ તેઓ SMIMER સુરતમાં જ Intern ડૉક્ટર તરીકે ફરજ બજાવી રહ્યા છે. ઉમાવાણી ઉજવણ કારકિર્દી માટે ખૂબ ખૂબ શુભકામનાઓ પાઠવે છે.



મૂળ ગામ ઘાતવાના પૂર્વ સુરત જિલ્લા પંચાયત પ્રમુખશ્રી અશ્વિનભાઈ ભાઈદાસભાઈ ના સુપુત્ર ચિ. કિશને સ્મીમેર મેડિકલ કોલેજ, સુરત માંથી એમ.બી.બી.એસ. ની ડિગ્રી વર્ષ ૨૦૧૭ માં પ્રાપ્ત કર્યા બાદ વધુ અભ્યાસ અર્થે અમેરિકા જઈ USMEL-1 & 2 (યુ.એસ.એ. ની મેડિકલ એકઝામ) ઉર્તીણ કરી રેસિડન્ટ ડૉક્ટર તરીકે હાલ (Reighton University School of Medicine - Phoenix (3 years) માં જોડાયા છે. ચિ. કિશન હવે પછા પ્રગતિના વધુ સોપાનો સર કરી પરિવાર તથા સમાજનું નામ રોશન કરે તેવી હાર્દિક શુભકામના.

લાલચૂડા કડવા પાટીદાર સમાજના વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક સહાય તથા ઈનામ યોજના

કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ તરફથી શ્રી લાલચૂડા કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થી ભાઈ-બહેનોને સને ૨૦૨૧-૨૨ ના વર્ષ માટે શૈક્ષણિક આર્થિક સહાય, સ્કોલરશીપ, ઈનામો વગેરે આપવાનું નીચે પ્રમાણે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. અરજી ફોર્મ તા. ૧-૮-૨૦૨૧ થી કૃષિમંગલ, ઉમામંગલ ઓફિસેથી મળશે.

શૈક્ષણિક આર્થિક સહાય :

ધો. ૧૧-૧૨ તથા સર્ટિફિકેટ કોર્ષ, ડિપ્લોમાં કે તેથી વધુ અભ્યાસ કરતાં આર્થિક રીતે સક્ષમ ન હોય તેવા કુટુંબનાં વિદ્યાર્થીઓને કે જેમનો અભ્યાસ ચાલુ હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓને શૈક્ષણિક આર્થિક સહાય આપવામાં આવશે.

ડિગ્રી કોર્ષ તથા ઉચ્ચ અભ્યાસ કરતા બાળકોને થતાં ખર્ચને ધ્યાનમાં રાખી સહાયની રકમ નક્કી કરવામાં આવશે.

સ્કોલરશીપ :

- (૧) ધો. ૧૦ માં ૮૦ ટકા, ધો. ૧૧ માં ૭૦ ટકા, ધો. ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ તેમજ સામાન્ય પ્રવાહમાં ૭૦ ટકા તથા સર્ટિફિકેટ કોર્ષ, આઈ.ટી.આઈ. તેમજ ૧ થી ૨ વર્ષના ડીપ્લોમાં વ્યવસાયિક કોર્ષમાં ૭૦ ટકા ગુણ મેળવ્યા હોય અને અભ્યાસ ચાલુ હોય તેને સ્કોલરશીપ આપવામાં આવશે.
- (૨) ૩ વર્ષના ડીપ્લોમાં એન્જી. તથા અન્ય શાખાનાં ડીપ્લોમાં કોર્ષ તથા અન્ય સ્નાતક કક્ષાનાં ૩ વર્ષનાં ડીગ્રી કોર્ષ જેમ કે આર્ટ્સ / કોમર્સ / સાયન્સ / બી.બી.એ. / બી.સી.એ. તેમજ સ્નાતક પછીનાં વ્યવસાયિક કોર્ષ જેમ કે બી.એડ્. માં ૬૫ ટકા (7 SPI) કે તેથી વધુ ગુણ મેળવ્યા હોય અને અભ્યાસ ચાલુ હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓને સ્કોલરશીપ આપવામાં આવશે.
- (૩) પેરામેડીકલ, એન્જીનીયરિંગના સ્નાતક કક્ષાનાં ૪ વર્ષ કે તેથી વધુનાં ડીગ્રી કોર્ષ અભ્યાસક્રમોમાં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓને ૬૫ ટકા (7.0 SPI) ગુણ મેળવનારને સ્કોલરશીપ આપવામાં આવશે.
- (૪) અનુસ્નાતક કક્ષામાં અભ્યાસ કરતાં જેમ M.A., M.Com., MBA, MCA, LLB તેમજ સાયન્સ જેવા ૫ વર્ષનાં ઈન્ટીગ્રેડ કોર્ષમાં ૬૦ ટકા (6.5 SPI) ગુણ મેળવનારને સ્કોલરશીપ આપવામાં આવશે.
- (૫) મેડીકલમાં MBBS, BDS, આર્ચુવેટિક, હોમીયોપેથી ૪ વર્ષનાં ડીગ્રી કોર્ષ CA / CS / ICWA જેવા ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમમાં ૫૫ ટકા (6 SPI) ગુણ મેળવનારને સ્કોલરશીપ આપવામાં આવશે.
- (૬) M.E., M.Tech, MS, MD તેમજ અન્ય સમકક્ષ અભ્યાસક્રમોમાં ૫૦ ટકા (5.5 CGPA) ગુણ મેળવનારને સ્કોલરશીપ આપવામાં આવશે.
- (૭) M.Phil / P.hd / IIT જેવા ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમોમાં ૫૦ ટકા (5.5 SPI) ગુણ મેળવનારને સ્કોલરશીપ આપવામાં આવશે.

ઈનામ :

- (૧) સર્ટિફિકેટ કોર્ષ, આઈ.ટી.આઈ. તેમજ ૧ થી ૨ વર્ષનાં ડીપ્લોમાં તેમજ વ્યવસાયિક કોર્ષનાં છેલ્લા વર્ષમાં ૭૦ ટકા થી વધુ ગુણ મેળવનારાઓ તમામને ઈનામ અપાશે.
- (૨) ૩ વર્ષ ડીપ્લોમાં એન્જીનીયરિંગ તથા અન્ય ડીપ્લોમાં કોર્ષ તથા અન્ય કોલેજના સ્નાતક

કક્ષાનાં ૩ વર્ષના ડીગ્રી કોર્સનાં છેલ્લા વર્ષમાં ૬૫ ટકા (CGPA 7.0) થી વધુ ગુણ મેળવનારાઓ તમામને ઈનામ અપાશે. (જેમ કે આર્ટ્સ, કોમર્સ, સાયન્સ, બી.બી.એ., બી.સી.એ. તેમજ સ્નાતક પછીનાં વ્યવસાયિક કોર્સ જેમ કે B.Ed. તમામને ઈનામ અપાશે.

(૩) ચાર વર્ષથી વધુનાં ડીગ્રી કોર્સ તેમજ પેરામેડીકલ, એન્જીનીયરીંગનાં છેલ્લા વર્ષમાં ૬૦ ટકા (CGPA 6.5) થી વધુ ગુણ મેળવનારાઓ તમામને ઈનામ અપાશે.

Premedical Courses :

- Diploma in Medical Laboratory Technology (DMLT) Course
- Diploma in Radiological Technology (DRT) Course
- Diploma in Ophthalmic Assistance (DOA) Course
- Dental Mechanic Certificate (DMC) Course
- Dental Hygienist Certificate (DHC) Course
- Diploma in Operation Theater Technology (DOTT) Course
- Diploma in Cardio Vascular

(૪) અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમના છેલ્લા વર્ષમાં ૫૫ ટકાથી વધુ ગુણ મેળવનારાઓ તમામને ઈનામ અપાશે. (M.A., M.Com., MBA, MCA, MSC, LLB તેમજ સાયન્સના ઈન્ટીગ્રેટેડ ૫ વર્ષનાં કોર્સ)

(૫) મેડીકલ MBBS, BDS, આર્ચુવેદિક હોમયોપોથીનાં ૪ વર્ષના ડીગ્રી કોર્સ C.A. (કંપની સેક્રેટરી) ICWA નાં ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમમાં તથા M.E., M.Tech, MS, MD તેમજ અન્ય સમકક્ષ કોર્સો તથા M.Phil, Phd., સુપર સ્પેશ્યાલીટી કોર્સ તેમજ I.I.T., I.I.M. જેવા ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમોમાં ડીગ્રી પ્રાપ્ત કરનાર તમામને સર્ટીફિકેટ તેમજ ઈનામથી સન્માનિત કરવામાં આવશે.

(૬) કલા રમતગમત, સાંસ્કૃતિક, નૃત્યકળા વિગેરે રાજ્યકક્ષાની તથા રાષ્ટ્રકક્ષાની સ્પર્ધામાં ભાગ લેનારને ઈનામ આપશે.

અરજી ફોર્મ સંપૂર્ણ વિગત ભરી તા. ૩૧-૮-૨૦૨૧ સુધીમાં કૃષિમંગલ તથા ઉમામંગલ ઓફિસે જમા કરાવવું.

જેમનું પરિણામ તા. ૩૧-૮-૨૦૨૧ પછી આવે તેમને ગુણપત્રક મળ્યું ન હોય તો પણ પરિણામ જાહેર થયાની તારીખથી દિન ૩૦ માં મંડળે નક્કી કરેલા ફોર્મમાં અરજી કરવાની રહેશે.

અરજી આપ્યા બદલની પહોંચ ઓફિસેથી મેળવી લેવી. ઈનામો નક્કી કરવા માટે જે તે શૈક્ષણિક વર્ષના અંતે લેવાતી પરીક્ષાના સમગ્ર પરિણામની ટકાવારીને જ ધ્યાનમાં લેવાશે.

ઈનામ અંગે કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થાય તો તેનો નિર્ણય પ્રમુખ, મંત્રી અને કેળવણી નિષ્ણાંત લેશે જે નિર્ણય છેવટનો ગણાશે.

લાલચૂડા કડવા પાટીદાર સમાજની વિધવા બહેનોને સહાય

સમાજની વિધવા બહેનોની સહાય માટેનાં ફોર્મ ૧લી જુલાઈ ૨૦૨૧ થી ૩૧મી ઓગષ્ટ ૨૦૨૧ સુધીમાં કૃષિમંગલ/ઉમામંગલ ઓફિસથી મેળવી ભરીને ઓફિસમાં આપવા.

શ્રી ભરતભાઈ ઉર્ફે સુનીલભાઈ દયારામભાઈ પટેલ
કૃષિમંગલ - સુરત પ્રમુખ

કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ

- શ્રી વિકાસભાઈ જી. પટેલ

મંત્રીશ્રી,
કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ, સુરત.

મંત્રીશ્રીની કલમે,

✳ શ્રી સન્મુખભાઈ પટેલ તથા તેમના પરિવાર, ગામ માંકલા તરફથી લાલચૂડા કડવા પાટીદાર સમાજ ને કુલ નંગ 2 Oxygen Concentrator દાનરૂપે પ્રાપ્ત થયેલ છે. જે બદલ સમાજ તથા કેળવણી મંડળ તરફથી તેમનું હૃદયપૂર્વક અભિવાદન કરવામાં આવે છે.



✳ માં ઉમિયાના અલૌકિક આશીર્વાદ સ્વરૂપ નિરંતર અને પરંપરાગત રીતે લાલચૂડા કડવા પાટીદાર સમાજ માટે કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ દ્વારા દરવર્ષે સમૂહલગ્નનું ભવ્ય આયોજન થતું આવ્યું છે. જે પરંપરાને આગળ વધારતા ચાલુ વર્ષે પણ ૧૪૬ મા સમૂહલગ્નનું આયોજન મંડળના ઉપપ્રમુખશ્રી સુરેશભાઈ મગનભાઈ પટેલ, મંત્રીશ્રી વિકાસભાઈ ગુલાબભાઈ પટેલ, ખજાનચીશ્રી અમીષભાઈ તથા મહિલા મંડળ પ્રમુખ શ્રીમતી નીતાબેન અને ચુવક મંડળ ના પ્રમુખશ્રી ધવલભાઈ સાથે ટ્રસ્ટી મંડળ ના સભ્યશ્રીઓ તથા સમૂહલગ્નની કમિટિના સભ્યશ્રીઓ ના નૈવૃત્ત અને માર્ગદર્શન હેઠળ કરવામાં આવ્યું હતું. સમૂહલગ્નમાં સમાજના સૌ મોભીઓ ઉપસ્થિત રહી પ્રભુતામાં પગલાં માંડનાર નવદંપતીઓને જીવનને સર્વગુણ સંપન્ન બનાવો એવા શુભ આશીર્વાદ આપી વધાવ્યા હતા. સમગ્ર આયોજનને સફળ બનાવનાર સેવાભાવી અને કર્મઠ કાર્યકરોનો આ તબક્કે અમો સૌ અંતઃકરણ પૂર્વ આભાર વ્યક્ત કરીએ છીએ.



✳ કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ દ્વારા સમાજની વેબસાઈટ અને ડિરેક્ટરી (સમાજદર્શન નામાવલિ) નું કામ હાલ ચાલી રહેલ છે, જેમા પરિવારની માહિતી નીચે દર્શાવેલ લિંક ઉપર આપવાની રહેશે.

www.Lkps.org વેબસાઈટ અને સમાજદર્શન નામાવલિ (ઓનલાઈન ડિરેક્ટરી) ૧૫ ઓગષ્ટ-૨૦૨૧ ના રોજ સમાજના વપરાશ માટે આરંભ કરવાનું નક્કી કરેલ છે. એમાં સહકાર આપવા માટે ૩૧ જુલાઈ-૨૦૨૧ પહેલા તમારા પરિવારની માહિતી પુરી પાડવા વિનંતી... અથવા ફોર્મ ભરી

ઉમામંગલ યુવક મંડળની ઓફિસે જમા કરાવવાનું રહેશે.

ખાસ નોંધ : ૩૧ જુલાઈ-૨૦૨૧ પછી આવેલ પરિવારની માહિતી સમાજદર્શન નામાવલિના પ્રિન્ટકોપીમાં (સમાજનો ચોપડો) છાપવામાં આવશે નહિ. ફક્ત ઓનલાઈન નામાવલિમાં અપડેટ રહેશે. જે ગામના ફોર્મ બાકી છે. એમને યુવક મંડળની ઓફિસે જમા કરાવવા વિનંતિ.

જે ગામ અથવા પરિવારે સમાજદર્શન નામાવલિનું ફોર્મ ભર્યું હોય તેમણે ઉપરની લિંક પર રજીસ્ટર કરવાનું રહેશે નહીં.

જરૂરી કાર્ય માટે સંપર્ક :

હેલ્પલાઈન - ૯૭૩૭૫ ૫૯૭૩૭

કીર્તિભાઈ - ૯૮૨૪૯ ૦૦૦૪૯

ચંદ્રેશભાઈ - ૯૮૨૫૧ ૧૨૨૯૯

હર્ષિલભાઈ - ૯૩૪૭૮ ૪૪૪૪૧

દર્મશભાઈ (USA) - +૧૩૨૬ ૨૫૪૦૪૩૧

- * કેળવણી મંડળ દ્વારા ધોરણ-૯ અને ધોરણ-૧૧ ગુજરાતી/અંગ્રેજી માધ્યમના સાયન્સ/કોમર્સનાં વિદ્યાર્થીઓ માટે GBSE ના વર્ગો વિદ્યામંગલ નિવાસી શાળામાં શરૂ કરેલ છે. સમાજના તમામ પરિવારો ને આ ઉપલબ્ધિનો સૌ લાભ લે તેવી નમ્રવિનંતી.
- * આપણા સમાજમાં જે કોઈ વિધવા બહેનો હોય તેમને સમાજ આર્થિક સહાય આપે જ છે, ઉપરાંત શ્રી ઉમિયા માતાજી ઊંઝા સંસ્થાન તરફથી પણ આર્થિક સહાય આપવામાં આવે છે તો જરૂરિયાતમંદ ને કૃષિમંગલ, સુરતની ઓફિસે જઈને રૂબરૂ ફોર્મ ભરવાનું રહેશે. આ ભરેલ ફોર્મ એકસાથે ઊંઝા મોકલવામાં આવશે. આ સહાયમાં વાર્ષિક રૂ. ૨૪૦૦/- ની સહાય કરવામાં આવે છે. આ સહાયનો જરૂરિયાતમંદ બહેનો લાભ લે તેવી વિનંતી છે.



નોટબુક નોંધણી અંગે

સુરત શહેરમાં વસ્તા તમામ જ્ઞાતિજનોને તેમના અભ્યાસ કરતા બાળકોની નોટબુક કૃષિમંગલ ઓફિસે આવી ગઈ છે.
નોટબુક લઈ જવા વિનંતી.
વિદ્યાર્થીને નંગ ૧૮ ના રૂ. ૩૦૦/- ના ભાવે મળશે.



આજનો માનવી દરેક સમસ્યાથી પીડાતો હોય છે. આમ કરું કે બીજા કહે તે કરુ આને મળુ કે પેલાને મળુ આવી મુંઝવણ તો દરેક ને સતાવે. બે માંથી એક પસંદગીનો યુગ છે તમો જલદી પસંદ કર્યા પછી તમારે સ્વીકારવાની કળા તેટલા જ વધુ સુખી. તમે ચિંતામાં હોય, તંગ દિશામાં રહો તો બલ્ક પ્રેશરની અસર પાચન શક્તિ પર અસર કરે તે સમાધાન તમારે નક્કી કરવુ પડે અને મનમાં અનેક જાતના તરંગો ઉઠે ચિંતા માટે ઉકેલ લાવવા આ એક પ્રકારની સમતુલના જરૂરી છે. એક ખેડુતની વાત છે અમથાલાલ એમને ખેતીમાંથી પાક ઉત્પાદનમાંથી બે હજાર બચાવ્યા પણ એને કયા નક્કી કરવુ તે કયા ઉપયોગ કરવો તે ચિંતામાં હતો, વિચારે કે બે હજારનું નાનુ સ્કુટર લેય તો બહાર જવામાં તકલીફ ન પડે ત્યારે કહે તારે એ તો બસમાં પણ જવાય બેંકમાં મુકુ તો વર્ષમાં વ્યાજ પણ આવે છોકરાને કોલેજની ફી પણ ભરી શકાય, પણ એમને કોઈ વાતનું સમાધાન નહીં એમને બે પ્રકારના લાભ જોઈતા હતા. પણ એ શક્ય ન હતુ. આપણા વડવાઓ એમના જીવનમાં શાંતિ હતી. આજ તો દર મહીને નવી નવી આઈટમો બજારમાં બહાર પડે પણ જીવનની જરૂરીયાત માટે અનેક પ્રવૃત્તિ કરવી તો પડે પણ એ બાબતમાં પસંદગી કરવામાં આપણે મન હંમેશા સંઘર્ષ અનુભવતુ હોય છે. ગરીબ પાસે એવુ તે શું છે એ મહેનત કરી પોતાનો રોટલો ખાઈને આનંદમાં રહે છે. વધારે સંપત્તિવાળા શ્રીમંતો અનેક જાતની વાનગીઓ ભોજનમાં જમતા હોય પણ એમને ચિંતામાં જમવાનો આનંદ નથી. એમને બે શબ્દો સમાધાનના મળતા નથી. કેટલાક સમાધાન વૃત્તિના અભાવે વેર ઝર ઝઘડા જોવા મળે પણ પોતાના મન સાથે સમાધાન કરતા નથી એક વાત નક્કી કર્યા પછી જીવનનો સ્વીકારવો પડે એક પિતાને દિકરી માટે છોકરો પસંદ કરવાનો હતો પિતા વૈભવસાળી સંપત્તિવાળા તે વિચારે કે વેપારીનો દિકરો કે કોઈ એન્જિનિયર એમાં મનનુ સમાધાન થયું નહીં. આમ છેવટે એન્જિનિયરના છોકરો પસંદ કરે છે પણ તે મનમાં મુંઝાતા હતા. એક છોકરી છોકરા સાથે ભણતી હતી. મારે તો કોઈ પ્રોફેસર સાથે લગ્ન કરવા છે. એ ૧૫ વર્ષ પહેલાથી જ કહેતી હતી. પ્રોફેસર સાથે લગ્ન થયા ત્યારે તેની ફ્રેન્ડ કહે તુ સુખી છે ને ત્યારે કહે ડુંગર દુરથી રળિયામણા એના કરતા તો કોઈ વેપારી સાથે પરણી હોત તો બેઝેસ અપાય તે ગાડીમાં ફરવાનું મળતે, મઝાની હોટલમાં જમવાનું મળતે, પણ કોઈને બે વસ્તુ સાથે મળતી નથી. માટે મન સાથે સમાધાન કરી લેવુ પડે તમોને જીવનભર અફસોસ રહે જે મળ્યુ તેનુ સુખ ન માનો તો તે સામેથી ન મળે. એક ભાઈ સંત પાસે ગયા કહે સુખ કયાં છે ? સંત કહે એ તો તારી પાસે જ છે સુખ કે દુઃખ તો તમારી દ્રષ્ટિમાં છે. તમોને શોધતા આવડવું જોઈએ. સમાધાન વૃત્તિમાં મળે. તમારે અંહમ ઓગાળવો પડે, જુઝાસા ઓછી કરવી. તમે કોઈને પૂછો કે ધંધો કેવો ચાલે ? કહે કંઈ મઝા નથી તમે સ્વીકારેલા રસને આગળ વધારો તમારો દિકરો કોલેજમાં ભણે ત્યારે બાપ કહે હમારા બાબુવાળા દિકરા જેવો નથી, પણ તમે દિકરા સાથે સલાહ સુચન સમાધાન તો કરો. એક લેખક બીજાને સલાહ સાથે વહેલો ઉઠો કંઈ પુસ્તક લખો એમણે પત્ની બાળકો પર ધ્યાન ન આપ્યુ બીજાને સલાહ આપ્યા કરી. મન તમારે મન સાથે સમાધાન કરી દિકરાને ઉત્સાહ મળે તે કરી શકયા નહીં. સમાધાનમાં બે પલ્લા સરખા રાખવા માટે એક પલ્લામાં ચીજ મુકો બીજામાં કાટલા મુંકો તો બન્ને પલ્લામાં કાંટો મધ્યમમાં રહેશે. તમારે ચારે બાબુથી સુખ દેખાશે પણ દુઃખમાં પણ મનનું સમાધાન કરતા શીખો તમોને સુખનો અનુભવ થયા વગર રહેશે નહિ. તમારે કોઈ પણ વાતમાં અહંમ, ઈગો, વેર છોડતા શીખો તો સમાધાનનો રસ્તો મળશે. જીવનમાં ધંધ કે કુટુંબ પરિવાર સાથે કંઈ વાદા વચકા આવે ત્યારે તમારે સમાધાનનો રસ્તો પકડી લેવો તો તમારા જીવનમાં આનંદ, ઉત્સાહ ટકી રહેશે. મન મક્કમ રાખો.





એક ભાઈ ફોરેનથી વીસ વર્ષ પછી પોતાના વતનમાં આવ્યા ત્યારે એના સગા ભાઈનો ચહેરો મુંઝાયેલ હતો ત્યારે એનો મિત્ર બોલ્યો તુ ઉદાસ કેમ છે કંઈ માઠા સમાચાર છે તે બોલ્યો હું કેટલા વર્ષ પછી દેશમાં આવ્યો જે જુના સંબંધો તાજા કરવા આવ્યો બધા સગાસંબંધીઓને મળ્યો. બધાને મળ્યા પછી મને એમ થયું હું ન આવતે તો સારું મારો જે ભ્રમ હતો બધાને મળીને આનંદ આવશે પણ મારો ભ્રમ ભાંગીને ભુલ્કો થઈ ગયો મને. મને સમજ નથી પડતી કે મારા સગા પરિવારમાં આ બધા બેદરકાર હશે, મારા પર જરા લાગણી નથી, હવે મારે વાત કરવી છે મારી સગીબેન મુંબઈમાં રહે છે એ પોતે સુખી છે હું ૨૧ વર્ષ પહેલા અહીં હતો ત્યારે અમારી બેનના લગ્નનો બધો ખર્ચ મેં ઉઠાવે લો. ખર્ચ કરવામાં મેં મારું મકાન વેચી દીધેલું ને લગ્ન કરાવેલા પણ હું આટલા વર્ષ પછી હું આવ્યો જ્યારે મળ્યો ત્યારે એમણે જુની વાતો કાઢી બહેન કહે મારા સગાભાઈઓ સાથે મારે કંઈ લેણું જ નથી, હું પાંચ ભાઈની એક બેન પણ મારે માટે કોઈએ કંઈ કર્યું નથી કે મને યાદ આવે આ વાત સાંભળીને ભાઈ કહે મારે માથે જાણે વિજળી પડી મને આઘાત લાગ્યો મારે છેવટે કહેવું પડ્યું બેન બીજા ભાઈની વાત જવાદે મારી વાત જાણું છું તમારા લગ્નનો ખર્ચ તો મેં ઉપાડેલો તે તમો તદ્દન ભુલી ગયા. ત્યારે બેન કહે એમને ખબર નથી મને લગ્ન દામદુમથી ક્યા તમે જે કંઈ કર્યાવર કર્યો એ મને કંઈ યાદ નથી ત્યારે એમના શબ્દો મને છાતીમાં વાગ્યા. મેં તો મારી ફરજ બતાવી પણ માણસમાં કૃતજ્ઞતા જેવું કંઈ નથી મને ખુબ આઘાત લાગ્યો. મારા ભાઈનો દિકરો બેંગલોરમાં રહે મારા ભાઈએ એમને ઘરમાંથી કાઢી મુકેલો. મેં એમને મદદ કરી બેંગલોરમાં નવજીવન શરૂ કરવા બધી જ મદદ કરી પણ એના વર્તન ઉપર એવી છાપ પડી કે બધું ભુલી ગયો. હવે યાદ પણ કરતો નથી. હવે મારી વાત કરું મને પણ મારા પિતાએ ઘરમાંથી કાઢી મુકેલો ત્યારે મને મદદ કરવા કોઈ આવ્યું ન હતું પણ ભગવાનથી મારા નશીબ સારા કે મારું ભાગ્ય ખુલી ગયું. હું આજે સુખી છું. પછી તો હું એવા વિચારમાં ખોવાય ગયો આ બધા મારા ભાઈઓ નાના કે મોટા અહેસાસ કેમ ભુલી જતા હશે. મેં જે નજીકનાં સગા માટે જે કંઈ મદદ કરી તેનો આભાર તો ન માનું. મોં તો હિમાલય જેવો પહાડ ન માનું આખરે તો હું માણસ છું. મારા પરિવારમાંથી બે મીઠા બોલ કે શ્રદ્ધા સ્વીકારના શબ્દો ન નીકળ્યા, આપણે તો માણસ છીએ બીજા માટે ઉપકાર કરીએ એ આપણી માણસાઈ છે, આપણી શોભા છે પણ માણસ તરીકે કોઈનું પણ ભલું થાય મદદ કરીએ એમા જ આનંદ છે. આપણે તો કોઈ પર કરેલા ઉપકાર કરેલા તેનો ચોપડો બનાવવાની જરૂર નથી. આવા લાંબા હિસાબ રાખીએ તો કડવો અનુભવ થાય તમે જે કંઈ ઉપકાર કરે તેનું પાનું બીજાને ન બતાવો, તમે કંઈ ભલાઈનું કામ કરો તો અભિમાન ન આવવું બેઈએ તમે કંઈ સારા કામ કરો તો વિદ્વન આવે જ પણ તમે કરેલા ઉપકાર ભુલી જાય. દિકરાઓ વહુઓ મા-બાપને રાખવા તૈયાર નથી પણ તમે વિચાર કરો તમોને મોટા કરવામાં મા-બાપે કેટલી અગવડો આવી હશે તે ધ્યાનમાં રાખો. યુવાન દિકરાઓ તમો મા-બાપને સાચવી લેશો તો એના હૈયામાં આનંદ રહેશે. મા-બાપને દરરોજ માવા મીઠાઈ બેચતા નથી પણ એમને સુકો રોટલો આપશે તો પણ ચાલશે પણ એમના પર ભાવ પ્રેમ રાખો. તમે તમારાં પરિવારમાં જે કંઈ મદદ કરી છે કોઈની અગવડ કે દુઃખમાં ઉભા રહ્યા તે તમારી નોંધ ભગવાન લેશે, કરેલા ઉપકાર ભુલી જાય એજ જીવનનો સાચો રસ્તો છે.





કેળવણીની વેક્સીન : સાંઈરામ દવે



સાંઈરામ દવે

શિક્ષણ એ ઉઘાડની પ્રક્રિયા છે. આ શાણપણની ખેતી છે. ઝાકળને હથેળીમાં જતન કરીને જાળવવા જેવું કપરું કામ છે. એક્ઝ્યુલી આપણે બાળકોને કેળવવાના હતા પરંતુ આપણે તો આદુ ખાઈને એને ભણાવવા માંડયા. જાણે સાવ અબુધ અને અજ્ઞાની બાળક ઈશ્વરે આપણને આપ્યું અને આપણે માર્કશીટ અને સ્પર્ધાની ચાબુકથી તેને સરકસનો સિંહ બનાવી નાંખ્યુ. જેના લીધે પળોપળ પુશ રહેવાનો અને કલ્લાકો સુધી રમ્યા જ કરવાનો બાળકનો જન્મસિદ્ધ અધિકાર ઈનવાઈ ગયો.

‘માર્ક્સવાદી’ બની ચુકેલા કેટલાક લોકોએ બાળકના બાળપણની છાનીમુની હત્યા કરી નાંખી અને બધું ભીનું સંકેલાઈ ગયુ. મેડમ મોન્ટેસરીની દોટ લીટીની અદભૂત પ્રાર્થના છે કે, “હે ઈશ્વર, મને મારા બાળકોને સમજવાની શક્તિ આપ જે!” પરંતુ આપણે સૌ તો બાળકને સમજવાની જગ્યાએ એને સમજાવવામાં મચી પડયા છીએ.

તળાવમાં પાણી હોય ત્યારે કીડીઓ તણાય જતી હોય છે અને માછલીઓ ઠેકડી ઉડાડે છે. સમય જતાં એ તળાવ સુકાય જાય છે ત્યારે એ જ માછલીઓની કીડીઓ મજાક ઉડાવે છે. ‘વક્ત તો સભી કા આતા હૈ, પર વક્ત પે આતા હૈ. ‘ઉક્તિ અનુસાર કોરોના પહેલા લગભગ દરેક કલાસરૂમમાં ટીચર્સ વિદ્યાર્થીઓને ‘છાનો મૂનો બેસ’ - ‘ચુપ થા’ - ‘હેઠો બેસ’ - ‘શટ ચોર માઉથ’ જેવા આજ્ઞાર્થીથી શાંત કરી દેતા હતા. ઓનલાઈન એજ્યુકેશનમાં ઈશ્વરે એ હક્ક બાળકોને આપ્યો કે ટીચર જેવી બોર કરે એ ભેગા એકાદ છોકરો ઓડિયો મ્યુટ કરી દે. કાં તો સંભળાતુ નથી મેડમ ! કવરેજ ઈશ્યુ છે સર ! ‘ઈમેજ બ્લર આવે છે !’ જેવા શબ્દોથી કેટલાક વિદ્યાર્થીઓએ શિક્ષકોને પણ બરાબર પજવ્યા અને પોતાનો જુનો દાવ લીધો.

હાલતાં ચાલતા ભણાય નહી, ખાતા પીતા ભણાય નહી, મોબાઈલ સાથે રાખીને ભણાય નહી, સૂતા સૂતા ભણાય નહી...! આવી તો અગણિત ધારણાઓ ઉપર કોરોનાએ બુલડોઝર ફેરવી દીધું. શિક્ષણના એવા દરવાજા ખુલ્યાં જેને આપણને દરવાજા જ નહોતા ગણતાં. મારી નચિકેતાના ઓનલાઈન કલાસમાં ગુજરાતીના શિક્ષકે પૂછ્યું કે, ‘સ્ટુડન્ટ્સ કાલે આપણે કેટલું પતાવ્યું ? ભોળાભાવે છહ્હા ધોરણના વિદ્યાર્થીએ કહ્યું, ‘સર, દોટ GB (જી.બી.)!’ અને બધા હસી પડયા.

ગુજરાતીના ચેપ્ટરની જગ્યાએ GB (જી.બી.) ની ગણતરી એ મહામારીની બાયપ્રોડક્ટ થઈ. ઓનલાઈન શિક્ષણ એ ઓફલાઈનનો વિકલ્પ નહોતો, સંકટ સમયની બારી હતી.

વર્ષો પહેલા ચાણક્યએ કહેલું કે, “મેં એક શિક્ષક હૂં, ઔર મુજે પૂરે રાષ્ટ્ર કે બારે મે સોચના હૈ !” કોરોના કાળમાં પોતાના ટેકનોલોજીના સિમિત નોલેજને અપડેટ કરી લાખો શિક્ષકોએ રાષ્ટ્રના શિક્ષણને જીવતું રાખ્યું એ બદલ સૌ શિક્ષકોને વંદન કરું છું. પોતાની નોકરી કે સેલેરીની પરવા કર્યા વગર જેમણે શિક્ષણની અને આવતીકાલના ભારતની ચિંતા કરી છે તે સૌને અભિનંદન.

કોરોનાની મહામારીએ માનવજાતની તમામ નીતિઓને વેરવિખેર કરી નાંખી હોય એવે ટાણે નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિએ એન્ટ્રી કરી છે. ખારા સમદરમાં મીઠી વીરડી જેવી નેશનલ એજ્યુકેશન પોલીસી (N.E.P.) નું બીજ જયારે વટવૃક્ષ બનશે ત્યારે સમગ્ર વિશ્વને ભારત શું છે તેની સાચી ઓળખ મળશે એવી શ્રદ્ધા સેવુ છું. માર્ક્સમિકોલોની માયાબળવાળી શિક્ષણ પદ્ધતિમાંથી સમગ્ર ભારત મુક્ત બની મહર્ષિની શિક્ષણપદ્ધતિ દ્વારા આગળ આવે એવી ભરપુર શક્યતાઓ છે.

નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિના સાડા પ્રણસો પેજના સારાંશને માટે એક જ લીટીમાં વર્ણવવો હોય તો હું એટલું જ લખીશ કે, “ગોખાણપટ્ટીની સ્મશાનયાત્રા અને કૌશલ્યોની યાત્રા એટલે નેશનલ એજ્યુકેશન પોલીસી.” ૨૦૨૨ થી જે સમગ્ર દેશ પર લાગુ પડશે અને ૨૦૩૦ સુધીમાં જે બીજ અંકુરિત થવાનું છે. આવો આપણે સૌ પ્રાર્થના કરીએ કે બાલક-પાલક અને સંચાલકના હૃદયમાં રામ બેસે અને ભારતના બાળકને ભારતનું સાચું શિક્ષણ મળે !

અંતમાં કોઈ વૈજ્ઞાનિકને કહોને કોરોનાની હારોહાર એકાદ રસી એવી શોધે કે જેનાથી બાળકોને તોર્તિંગ દફતરનો ભાર ન લાગે. બીજી એકાદ રસી દેશના શિક્ષકો માટે બનાવે કે જેથી કોઈ શિક્ષક બાળકને વર્ગખંડમાં હતાશ ન કરે. ત્રીજી રસી મા-બાપ માટે બનાવો જેથી તેને થોડી બાળવાર્તા અને હાલરડાં આવડી જાય અને સ્પર્ધા તેના મગજમાંથી નીકળી જાય. એકાદ વેક્સીન એ.સી. ઓફસમાં બેસનાર કેટલાક કઠણ કાળજીના અધિકારી અને પદાધિકારી માટે પણ બનાવજો જેને બાળકોના પ્રશ્નો પ્રત્યે સંવેદના જાગે.

કોઈ વૈજ્ઞાનિકને ઝટ વિનંતી કરોને, નહીતર કેળવણીને વળગેલો આ કોરોના કદી નહી મટે. નિર્દોષ ભૂલકારો ગોખાણપટ્ટીથી સંક્રમિત થઈ રહ્યા છે. ઝટ કરો !



ગુજરાતી શબ્દભંડોળ



સંકલન : કૌશિક સોની
(સુરત)

અનુસ્વારની ભુલને લીધે થતાં અર્થભેદ

- | | |
|--|--|
| ૧. વંડી - દિવાલ
વડી - મોટી | ૯. અંગડી - સ્ત્રીઓનાં હાથનું ઘરેણું
બગડી - ખરાબ થયેલી વસ્તુ |
| ૨. અંગલો - વૈભવી મકાન
બગલો - એક પક્ષી | ૧૦. લંગડી - એક રમત
લગડી - સોના-ચાંદીની પાટ |
| ૩. મંદ - ધીમું
મદ - નશો | ૧૧. માંદા - બીમાર
માદા - પ્રાણીઓમાં નારી જાતિ |
| ૪. મંબૂર - માન્ય
મબૂર - અમજીવી | ૧૨. કંટક - કાંટો, શૂળ
કટક - સૈન્ય દળ |
| ૫. અંદી - કેદી
બદી - દૂષણ | ૧૩. કાંપ - કાદવ
કાપ - સ્ત્રીઓનાં કાનનું ઘરેણું |
| ૬. દંગો - તોફાન
દગો - કપટ | ૧૪. ચાંપ - કળ, સ્વીચ
ચાપ - ધનુષ્ય |
| ૭. કંપાસ - શૈક્ષણિક સાધનોની પેટી
કપાસ - ખેતરમાં થતો રોકડીયો પાક | ૧૫. ખાંટ - એક જાતિ
ખાટ - હીંડોળો |
| ૮. કંડીયો - વાંસની ટોપલી
કડીયો - મકાન બનાવનાર કારીગર | |





ભાવનગરના મહારાજા કૃષ્ણકુમારસિંહજીની દેશભાવના



સંકલન : મગનભાઈ લ. પટેલ
સીથાણ

દેશ જે દિવસે આઝાદ થયો ત્યારે પહેલી સહી ભાવનગરના મહારાજાએ કરી ગાંધીજી પણ એક ક્ષણ માટે સ્તબ્ધ થઈ ગયા. ૧૮૦૦ પાદર-ગામ સૌથી પહેલાં આપનાર એ ભાવનગરના મહારાજા કૃષ્ણકુમારસિંહજી. ભાવનગરના મહારાજે વલ્લભભાઈને પૂછ્યું, “વલ્લભભાઈ મને પાંચ મિનિટનો સમય આપો” ત્યારે વલ્લભભાઈએ કહ્યું, “પાંચ મિનિટ નહીં બાપુ તમે કહો એટલો સમય આપું.” ભાવનગરના મહારાજાએ વલ્લભભાઈને વાત કરી કે “આ રાજ તો મારા બાપનું છે મારું છે સહી કરું એટલી વાર છે. દેશ આઝાદ થઈ જશે પરંતુ મહારાણીનો જે કરિયાવર આવ્યો છે એનો માલિક હું નથી. મારે મહારાણીને પૂછાવવું છે કે સંપત્તિનું શું કરવું.” ત્યાર પછી એક માણસ મહારાણીને પૂછવા ગયો. માણસે મહારાણીને કહ્યું કે “મહારાજ સાહેબે પૂછાવ્યું છે કે પોતે સહી કરે એટલી વાર છે. રજવાડાં ખતમ થઈ જશે, દેશ આઝાદ થશે પણ તમારા દાયકાનું શું કરવું ? ત્યારે ગોહિલવાડની આ રાણીએ જવાબ આપ્યો કે, મહારાજને કહી દો કે “આખો હાથી જતો હોય ત્યારે એનો શણગાર ઉતારવાનો ન હોય. હાથી શણગાર સમેત આપો તો જ સારો લાગે.” દેશ આઝાદ થઈ ગયા પછી મહારાજા કૃષ્ણકુમારસિંહજીએ મદ્રાસનું ગવર્નરપદ સ્વીકાર્યું અને એ પણ ૧ રૂપિયાના માનદ્ વેતનની શરતે.



અનહદનાં અજવાળાં



સુખી થવાનો અને સુખી કરવાનો એક સરસ નિયમ જાણી લેવા જેવો છે, હંમેશા સરળ અને સહજ થઈને નદીની જેમ ખળખળ વહેવું જોઈએ. અટકવાનું નામ નહીં, ગતિનું નામ જીવન છે.

જીવનજળ પણ કોઈ પણ રૂપમાં બંધાઈ જાય છે, અટકી જાય છે કે તરત એ ગંધ મારતું થઈ જાય છે, ઝેર સમું થઈ જાય છે મનમાં ભીતરને ભીતર કશુંય દાટી રાખવા જેવું કે દાબી રાખવા જેવું નથી મનમાં જે કાંઈ દાટી કે દાબી રાખીએ છીએ એ ગંધાઈ જાય છે, ઝેરી થઈ જાય છે અને એ બીજા કોઈના નહીં એ આપણા જ સુખ અને આનંદનો ભોગ લે છે.

નદીનું એકજ લક્ષ્ય હોય છે કે પડતાં-આપડતાં, શહેર, જંગલ, વગડો વટાવતાં સાગરની દિશામાં જ વહી જવું. ઉપાસકે પણ તમામ પરિસ્થિતિમાં ઈશ્વર તરફનું લક્ષ્ય જ રાખવાનું છે જેમ નદી દરેક પરિસ્થિતિમાં તેનાં ખળખળતાં પાણી દ્વારા ગીત ગાતી રહે છે બસ એ જ રીતે જે ગીત મળે તે ગીત આ જીવનમાં આપણે ગાઈ જવાનું હોય છે. કોઈને જો કશું કહેવાનું થાય તો પણ જેટલું કહેવાનું હોય એટલું જ સ્પષ્ટ કહેવું જોઈએ. કશું અધકચરું કે કશું વધારીને ન કહેવું જોઈએ. અને આટલું જ જીવનમાં અમલમાં મૂકતાની સાથે જીવન સહજ, સરળ અને આનંદમય બની જાય છે.





આધુનિક સ્ત્રીએ મનોમન નક્કી કર્યું છે, પીછેહઠ નહીં કરે



- રાધિકા પટેલ

આધુનિક સ્ત્રી વિશે વિચારતાં જ જે છબી ઊપસી આવે છે એ કેવી છે. આધુનિક થવું એટલે ખરેખર શું ? લેટેસ્ટ ફેશનનાં કપડાં પહેરવાં ? આધુનિક રીતભાત વડે જીવવું ? પુરુષોની બરાબરી કરવા માટે સ્મોક-ડ્રિંકસ લેવું ? વાતે-વાતે જરૂર વગર પણ ચર્ચામાં ઊતરી પડવું વગેરે ? મારી દ્રષ્ટિએ તો બિલકુલ નહીં. આધુનિક થવું એટલે સતત ઉપર તરફ ગતિ કરવી. દંભ અને ભયમુક્ત બનવું પારદર્શી બનવું. સત્યથી વધારે વધારે નજીક જવું. બાહ્ય સૌંદર્ય કરતાં આંતરિક સૌંદર્યને ચકચકિત કરવું. કોઈ શું કહેશે એનો વિચાર કર્યા વગર કડવાં-મીઠાં સત્યોનો હિંમતભેર સ્વીકાર કરવો. દુઃખનાં ગાણાં ગાયા વગર આગળ વધી જવું એ આધુનિકતા છે.

આ એ જ આધુનિક સ્ત્રી છે જે લગ્ન પહેલાં કોઈ હાઈપ્રોફાઈલ જોબ કરતી હોય છે, પણ એક-બે સંતાનનાં જન્મ પછી જાણે ભૂગર્ભમાં જતી રહે છે ૫-૭ વર્ષ માટે. બાળકોની જવાબદારી થોડા પ્રમાણમાં ઓછી થાય પછી એ ફરી કાર્યરત બનવા માટે મથે છે. આસપાસ ઘણું બદલાઈ ગયેલું હોય છે. પોતાના કેટલાક ક્લીંગ્સ અત્યારે ઘણા આગળ નીકળી ગયા છે. ફુલટાઈમ જોબ હવે કરી નથી શકતી. પસંદગીના ક્ષેત્રમાં સંઘર્ષ છે, હીરફાઈ છે, પણ આ આધુનિક સ્ત્રીએ મનોમન નક્કી કર્યું છે પીછેહઠ નહીં કરે. સંઘર્ષ કરે છે. બે બાળકોની માતા બન્યા પછી એની શક્તિ જરા પણ ઓછી નથી થઈ ઊલટાની બેવડાઈ ગઈ છે. વધારે અનુભવી અને વધારે ગતિશીલ બની છે. સફળતા એ કોઈ શૈક્ષણિક લાયકાતને બાધિત નથી હોતી. જરૂર પડે પોતાનું કાર્યક્ષેત્ર પણ બદલાવી નાખે છે, પણ હાર તો નથી જ માનતી. ધીમે-ધીમે એ લાઈમલાઈટમાં આવે છે અને દ્રઢનિશ્ચયી અને જિંદ્દી એવી ઘણી સ્ત્રી છેવટે સફળતા પણ મેળવે છે. આજે આપણે જોઈ શકીએ કે ઘણી સ્ત્રી શિક્ષણ ક્ષેત્ર, તબીબ ક્ષેત્ર, કલા ક્ષેત્ર વગેરેમાં પોતાની બીજી ઈનિંગ્સમાં સફળ થાય છે. યોગા-ફિટનેસ, પત્રકારત્વ કે લેખન ક્ષેત્રમાં પણ સ્ત્રીનો દબાવો છે જ. ગ્લેમવર્લ્ડમાં પણ એના દાખલા છે જ.

મેનેજમેન્ટ ગુરુ તો છે જ એ. ઘર અને વ્યવસાય વચ્ચે તાલમેલ સાધી બેવડી જવાબદારી એ નિભાવી જાણે છે. આજે વિજ્ઞાને કરેલાં સંશોધનોને કારણે એ ગૃહકાર્યનો ઘણો ખરો સમય બચાવી લે છે. સિરિયલો જોઈ કાવાદાવા શીખવા કે કોસ્મેટિક્સમાં ફાલતું ટાઈમ આપવા કરતાં આ સ્માર્ટ વુમન પોતાના સમયનું યોગ્ય જગ્યાએ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ કરી એનો ફાયદો લે છે. ઘણી વખત સમાજના અમુક લોકો આવી સ્ત્રીઓ સામાજિક સંબંધો રાખવામાં નિષ્ફળ જાય છે એવી ફરિયાદ કરે છે. તો શું સામાજિક સંબંધો રાખવા એ જવાબદારી ફક્ત સ્ત્રીની જ છે ? આધુનિક સ્ત્રીને આવી કોઈ કરવા નથી. એ પોતાની પસંદગીના મિત્રો બનાવી પોતાની નવી જ સામાજિક રચના બનાવી લે છે. અણગમતા સંબંધોમાં ટસડાયા કરતાં એ પોતાની પસંદગીના સંબંધોમાં રાચે છે, પુશા રહે છે, જે દરેક મનુષ્યનો જન્મજાત હક પણ છે.

સ્ત્રી ગમે તેટલી આધુનિક છતાંયે છે તો ઈમોશનલકુલ, પણ આ ઈમોશન્સ જ છે જે સ્ત્રીને પુરુષ કરતાં વધારે જિંદ્દી બનાવે છે અને જિંદ્દી શા માટે ન હોય એનું કામ પણ જવાબદારીવાળું છે એટલે જિંદ્દી કે સ્ટ્રિક્ટ બન્યા વગર ચાલે જ નહીં. એટલે જ કહી શકાય 'આધુનિક સ્ત્રીને તમે સમજાવી શકો, પટાવી શકો પણ હરાવી તો ન જ શકો.'





માણસ, માણસની આટલી ઉપેક્ષાને લાયક છે ?



- રવીન્દ્ર પારેખ

માણસ ન હતો ત્યાં સુધી જગતને કોઈ અર્થ મળ્યો ન હતો. માણસ આવ્યો ને પૃથ્વી, સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા. નક્ષત્રોને તેમનું હોવું સાર્થક લાગ્યું. એક તરફ માણસે બ્રહ્માંડનાં રહસ્યો ખોલ્યાં ને બીજી તરફ પ્રકૃતિને તેણે પ્રદૂષિત કરવા માંડી. અનેક રસાયણોએ માણસને જીવન બક્ષ્યું તે સાથે જ તેને જોખમી પણ બનાવું. ઘાતક હથિયાઓએ માણસને સત્તા આપી તો માણસનો સર્વનાશ પણ કર્યો. આપણે એક વસમી સદીમાં આવ્યાં છીએ જેને એકવીસમી સદી કહીએ છીએ. આ સદી માણસને બહુ માફક આવી હોય એવું લાગતું નથી. બાકી હવું તે કોરોનાએ પુરું કર્યું. તેણે વિશ્વ આખાને બાનમાં લીધું ને તેની કહેવાતી પ્રગતિમાં મોટો અવરોધ ઊભો કર્યો.

થોડો વખત કોરોનાએ પ્રકૃતિ શુદ્ધ કરી ને માણસે પ્રકૃતિ વિશે વિચારવું જોઈએ એવું આત્મભાન પણ કરાવ્યું, પણ જેવું બધું ખૂલવા માંડ્યું કે ફરી સંપત્તિ તરફની આંધળી દોટ શરૂ થઈ. દિવાળીના તહેવારોએ એ સ્થિતિ સર્જી છે કે અમદાવાદમાં રાત્રિ કરફરું, રાત્રે નવથી સવારે છ સુધી લાગુ થયો છે.

કોણ જાણે કેમ પણ વધતા જતા વિકાસમાં સૌથી વધુ ઉપેક્ષા મનુષ્યની થઈ રહી છે ને વિચિત્રતા એ છે કે આ વિકાસ થઈ રહ્યો છે, માણસને માટે ને માણસને નામે. સાધારણ બાબતોમાં પણ માણસો જ માણસની અવહેલના કરતા હોય એ શરમજનક છે. કોઈ પણ કોઈને માટે જરાય શરમ રાખ્યા વગર જોખમો ઊભાં કરી શકે છે ને એ આ દેશમાં જ નહીં, વિશ્વમાં પણ ગમે ત્યાં બની શકે છે.

લંડનમાં એક મહિલાએ જન્મદિવસ ઉજવવા મોંઘી કિંમતે ઓનલાઈન ફૂડ મંગાવ્યું. એક જાણીતી ફૂડ ડિલિવર એજન્સીએ તે મહિલાને પાર્સલ મોકલ્યું ને તેની દીકરીએ તે પાર્સલ ખોલ્યું તો ત્રણેક પેકેટમાં પ્રવાહી જેવું નીકળ્યું. વાસ પરથી લાગ્યું કે ત્રણે કોથળીમાં પેશાબ ડિલિવર થયો છે. બર્થડે ઉજવણીની તો પથારી જ ફરી ગઈને ! મુશ્કેલી એ થઈ છે કે માણસો મશીન થઈ ગયા છે. મશીનને મન પાર્સલ એટલે પાર્સલ, એમાં શું છે તેની તેને ખબર ન પડે, પણ માણસો આટલા બધા આંધળા કેવી રીતે થઈ શકે ? પાર્સલમાં પેશાબ જઈ રહ્યો છે એટલું ભાન પણ ન પડે ? આ તે માણસો છે કે પથરા ? કોઈને વસ્તુ મોકલાય છે તે બરાબર છે એટલું પણ જોવાય નહીં ? પોતે વાપરવાનાં ન હોય એટલે કોઈને પણ મોકલી દેવાનું ? મશીનમાં ને માણસમાં કોઈ તો ફેર હોયને ! એવો વિચાર ન આવે કે પેશાબ મંગાવ્યો નથી તો મોકલાય જ કેમ ?

મશીનો પણ ન દાખવે એવી જુતા માણસો કમાવાની લ્હાયમાં દાખવી રહ્યા છે.

અમદાવાદની જાણીતી હોસ્પિટલનાં કોલ્ડ સ્ટોરેજમાંથી એક ડેડબોડી લેવા સંબંધીઓ આવ્યા. માતાની અંતિમ વિધિ માટે વિદેશથી દીકરો આવ્યો હતો. કોલ્ડ સ્ટોરેજમાંથી ડેડબોડી આપવા સત્તાધીશો આવ્યા તો ડેડબોડી જ ગુમ હતી. તપાસ કરતાં ખબર પડી કે બોડી કોઈ બીજું જ લઈ ગયું છે ને તેણે પોતાની માતાનો મૃતદેહ છે એમ માનીને તેનો અગ્નિસંસ્કાર પણ કરી દીધો જેણે કરવાનો ન હતો તેણે અંતિમ સંસ્કાર કરી દીધો અને જેણે કરવાનો હતો એ અધિકારથી વંચિત રહ્યો. હવે જે મા રહી ગઈ છે તેનું શું ? પેલો બહારથી આવેલો દીકરો મા નથી એમ જાણવા છતાં અંતિમ વિધિ કરશે ? એ અધિકાર તો એ દીકરાનો જ ને જેણે ખોટી વ્યક્તિની અંતિમવિધિ કરી નાખી ! એની ખરી મા તો બાકી જ છે અંતિમ વિધિ વગર ! એ જો અધિકાર પૂરો કરવા નીકળે તો બે વખત અંતિમ વિધિમાં જોડાય એમ બને.

શું કહીશું આને ? હોસ્પિટલ સત્તાવાળાઓની બેદરકારી કે કુટુંબીજનોની નિષ્કાળજી ? કોની ડેડબોડી કોને અપાય છે એટલી કાળજી હોસ્પિટલની ખરી કે કેમ ? મૃતદેહ તે શું ચણામર

છે કે ગમે તેને વહેંચી દેવાય ? વળી આ હોસ્પિટલ મૃતદેહોની સોંપણી બાબતે અગાઉ પણ બેદરકારી દાખવી ચૂકી છે. મે, ૨૦૧૯ માં આમ જ એક મહિલાનો મૃતદેહ બીજાને સોંપી દેવાયો હતો ને એકસરેબજા ઓફરનો ઇંદો કરતી હોય એમ ગઈ સોળ નવેમ્બરે વળી એક વાર હોસ્પિટલ ફરી મીડિયામાં વગોડાઈ છે. જીવતાંની કાળજી ન રાખે તેને હોસ્પિટલ કહેવાય, પણ નવી વ્યાખ્યા મુજબ મરેલાંની કાળજી ન રાખે તે પણ હોસ્પિટલ જ કહેવાય તેટલો સુધારો કરવાનો રહે. તંત્રો કેટલાં સંવેદનહીન થઈ ગયાં છે એનો આ જીવતો જાગતો નમૂનો છે. એ સાથે જ જે કુટુંબીજનો માતા સમજીને ઘુમાડો કરી આવ્યાં એમની ઘોર બેદરકારી પણ ઓછી જવાબદાર નથી. પોતાનું માણસ હોસ્પિટલથી ઘરે લાવીએ તે જોવા જેટલી દરકાર પણ કુટુંબીજનો ન દાખવે એ તો હદ કહેવાય ને તેને જોયા વગર જ ફૂંકી પણ આવે તે તો ઘોર-અઘોર બેદરકારીનો જ નમૂનો છે. આ બેદરકારીએ એક દીકરાનો અધિકાર છીનવ્યો ને તેને છેક અમેરિકાથી અમદાવાદનો ઘડકો ખવડાવ્યો તે નફામાં !

આ બધું વાજવું ગાજવું પોલીસ દરબારે પહોંચ્યું છે ને તેનું તો જે થવાનું હશે તે થશે, પણ બબ્બે મૃત માતાઓ છાપે ચડી ને મર્યા પછી પણ તેની આટલી ચોળાચોળ થઈ તે સારું ન થયું. માનવની ગરિમા ન જ જળવાય એની જાણે આપણે સ્પર્ધામાં પડી ગયાં છીએ ! પશુઓમાં અક્કલ ન હોય, પણ આપણે તો માણસો છીએ. કોઈને ત્રાસ થાય એવું ન વર્તીએ એટલી સાદી સમજ તો પશુઓ પણ ધરાવે છે, પણ આપણે ધરાવતા નથી તેની પીડા થાય છે.

કેરળમાં એક ગર્ભવતી હાથણીને વિસ્ફોટક ખવડાવી દેવાની ઘટના બનેલી તે યાદ છે ? દેશભરમાં એની એટલી નિંદા થયેલી કે કોઈ એવું કરવાની હિંમત ન કરે, પણ ફરી એવી ઘટના બની છે. એ જ સૂચવે છે કે આપણે અનુભવમાંથી જ શીખતા નથી. રાજસ્થાનના પાલીગામમાં ગાયને વિસ્ફોટક ખવડાવી દેવાની વાત બહાર આવી છે. જો આ સારું હોય તો તે કેવળ ને કેવળ નિંદનીય છે. કોઈ હેવાન પણ ન કરે એવું કૃત્ય માણસો કરે છે ત્યારે થાય છે કે માણસમાં લાગણી, પ્રેમ, દયામાયા જેવું બચ્ચું જ નથી કે શું ? જે મૂંગાં પશુઓએ પોતાનું જ બગાડ્યું નથી, એનું ઘણુબધું માણસ બગાડી રહ્યો છે. હેવાનિયત જ સદગુણ હોય તેમ સૌ વધુને વધુ કૂર થવાની હરીફાઈમાં ઊતર્યા હોય એવું લાગે છે.

આ તો પશુઓ જોડેનું અમાનવીય વર્તન થયું. માણસ પણ માણસ જોડે રાક્ષસી રીતે વર્તતો રહે છે. એટલું ઓછું હોય તેમ પોતાની દયા પણ માણસ ન ખાતો હોય એવું પણ લાગે છે. સુરતનાં પાંડેસરામાં ડીજે પર થોડા મિત્રો તહેવારમાં નારી રહ્યા હતા. ત્યાં કોઈકે શરત મારી, મોટામાં બોમ્બ ફોડવાની. એક ૨૭ વર્ષના ચુવાને શરતમાં, મોમાં સૂતળી બોમ્બ ફોડવો. શું થયું હશે તે કહેવાની જરૂર છે ? હોઠ પર જ પંદર ટાંકા આવ્યા. આ બોમ્બ ફોડનાર નાનું છોકરું નથી. તે ૨૭ વર્ષની ઉંમરનો ચુવાન છે. એને ચુવાન કહેવામાં ચુવાનીનું અપમાન છે. એ પાન હતું તે આ સજજને મોટામાં મૂક્યું ? બોમ્બ મોટામાં ફોડવાની વસ્તુ છે ? ફૂટે તો શું થાય એટલી અક્કલ પણ માણસમાં ન હોય ? મરવાની તે હરીફાઈ હોય ? કોઈ તો કહે, પણ પોતાની અક્કલ ન ચાલે કે મોમાં સૂતળી બોમ્બ ફૂટે તો શું થાય ?

કોણ જાણે કેમ પણ કોઈને પજવવામાં, કોઈની તરફ સંવેદના ન દાખવવામાં, કોઈનું નુકસાન થતું હોય તો ભલે, કમાઈ લેવામાં જ હવે માણસ રત રહે છે. જનસેવા નહીં, જાત સેવા જ પ્રભુસેવા ગણાય છે જાણે ! સવાઈ નહીં, સ્વાઈ જ જિંદગી છે હવે. આ જ ઉદ્દેશ છે શું જિંદગીનો ? જિંદગી આટલી નિષ્કૃત, આટલી નિર્લજ્જ ને આટલી નિર્દયી તો કદી લાગી નથી. જો આ જિંદગી હોય તો એ ઈસ્ખવા જેવી ખરી ? નિષ્ઠા, સદભાવ, અનુકંપા, લાગણી એ બધાં એવા ગુણો છે કે તે ન હોય તો જ જીવન સુખરૂપ જાય ? નથી ખબર, આપણે કઈ દિશામાં ને કઈ આશાએ આગળ વધી રહ્યાં છીએ...



આજનો માણસ

- કિશોર પટેલ
(મોરથાણા)

આજનો માણસ દરેકના વિવિધ સંબંધોથી કંઈ કેટલા જાળામાં ફસાયેલો છે એમા આપણે પણ મુક્ત નથી દરેક સંબંધમાં ભાવ, પ્રેમ, વિશ્વાસ ની હુફ આપણા જીવનમાં બળ પુરુ પાડે છે. માનવી જીવનના સંબંધો ખુબ કોમ્પ્લિકેટેડ હોય છે કેટલી વખત એવું બને કે આપણા સગા વહાલા લાગતા નથી જે આપણને વહાલા કરે તે સગા હોતા નથી. કેટલા એવા સંબંધો વેપારી સંબંધ, લાગણીના સંબંધ, લોહીના સંબંધ, બાળમિત્રના સંબંધ, વેવાઈના સંબંધ, પિતા પુત્ર સંબંધ સાથે નોકરી કરતા મિત્ર સંબંધ આવા તો અનેક સંબંધો સાથે જોડાયેલા છીએ પણ કોઈ વખત એ કાર્યના વ્લાસની જેમ ફુટી જતા તુટી જતા વાર લાગતી નથી. આમ સંબંધો અનેક પ્રકાર ના હોય પણ મહત્વનો સંબંધ બે એક નો લોહીનો સંબંધ બીજો લાગણીનો સંબંધ, લાગણીનો સંબંધ પ્રેરક બળ બનતો હોય છે પણ કોઈ વખત નાની તકરારમાં જીવનમાં વેરઝેર સમાન બનાવી દે. આમ લોહીના સંબંધમાં ચોઈસ મળતી નથી પણ એ લાગણીના સંબંધમાં જોવા મળે આપણી લાઈફમાં દરેક સંબંધો સેન્ડવીચ જેવા ફસાયેલા જોવા મળે છે આમ જીવનભ્રમણમાં લાગે આપણે એ બંને વચ્ચે કોની સાથે સંમત થવું, કોનો વિરોધ કરવો, કોનું સાંભળવું, કોનું ન સાંભળવું. આપણે પક્ષને છોડી શકતા નથી આવ સમસ્યા તો દરેક ઘરોમાં જોવામાં આવે છે. એક ભાઈ વાત કરતા કહે મારી બાબુમાં એક કુટુંબ રહે તે એક માજી નામ કંચનબેન એમનો દિકરોને વહુ સાથે રહે દિકરો નોકરીએથી આવીને ઘરમાં પગ મુકે એટલે આ કંચનબેન દિકરાની પત્નીની ફરિયાદ ચાલુ કરી દેય આ તારી વહુ જરા ઘરમાં ટકતી જ નથી એ છોકરાને ટચુશને લેવા જવાનું કહીને ગઈ હવે તો ત્રણ કલાક થયા હજુ આવી નથી કોણ જાણે કયા ફટકતી હશે હજુ ઘરમાં કેટલા કામ બાકી છે પાછી કામની ધીરી કોઈ કામનો અંત જ નહીં મારે પણ આ ઉંમરે ઘરના કામ કરવા પડે એ પાછી છોકરાને ભણાવે ત્યારે ભણાવવા કરતા એ ગુસ્સો મારી પર કાઢે પાછી ધીરેથી તો છેલ્લે નહીં એનો અવાજ શ્રીજે ઘેર સાંભળાય તુતો આખો દિવસ ઘરમાં રહે તો ખબર પડે આમ રાત્રે પતિ સુવા આવે ત્યારે સાસુની ફરિયાદ ચાલુ થાય આ તારા મમ્મી મને એક કામ પુરુ કરવા દેતા નથી બધાજ કામમાં એનો ચુંચુપાત એનું મોઢું જરા બંધ ન રહે બપોરે થોડી દાળ ભાત શાક વધ્યા હોય તો એમનું લેકચર ચાલુ આ મોંઘવારીમાં જરા ઓછું રાંધો અને કોઈ વખત ઓછું રાંધ્યું હોય તો મોટા અવાજે બોલે બે ટાઈમ જરા સરખું જમવાનું તો જોઈએને આંગણા ચાંટીને કઈ પેટ ભરાય. આવા તો કંઈક વાતમાં ઝઘડા કરે હવે તો હું પણ એના સ્વભાવથી થાકી હવે તો આ માજીથી તોબા તોબા. આમ પતિની દશાતો સાસુ વહુ વચ્ચે સેન્ડવીચ જેવી. પતિ વિચાર કરે કે બાનું સાંભળું કે પત્નીનું સાંભળું, પણ આ સંસારની ગાડી ચલાવવી પડે છે. પતિ મૌનમાં રહે આમ દરેક સમાજમાં લગ્ન પછી મોટા ભાગે પુરૂષો માટે આવી અગ્ની પરીક્ષામાંથી પસાર થવું પડે છે. મા ને પત્ની વચ્ચે રહી શકતો નથી, માનું ખેંચું તો માવડીઓ, વહુનું ખેંચું તો વહુ ઘેલો. આમ પુરૂષ બંને બાબુથી મુંઝીલો હોય છે. આમ એક તરફ વિરોધ કરવા જાય તો ઘર પછી ભડકે બળે આમ સાસુ કે વહુ એક પણ નમતુ ન મુકે તો



પુરુષ રીબાય એમને શાંતિ દુર જતી રહે આપણે મહાભારતમાં ભીષ્મપિતામહ અને વિદુર જેવા પાત્રો કશ્મ કશથી પરીચીત છીએ લોકો દુર્યોધનની વાતમાં અસમંત હોવા છતા તેનો સંગ છોડી શકતા નથી. પાંડવો સાથે સંપૂર્ણ વાતમાં પૂર્ણ સંમત હોવા છતા તેમનો પક્ષ લઈ શકતા નથી જ્યારે રામને વનવાસ મળે છે ત્યારે ત્યારે ભરતની પણ આવી જ મુંઝવણ અનુભવે છે, પોતાની જ માતા એ જે પરિસ્થિતી પેદા કરી તે માટે અસહ્ય વેદના થાય છે આમ ભરત રાજયભિષેક પણ સ્વીકારવા તૈયાર થતો નથી છતા એ બધું મનથી સ્વીકારવું પડે છે. એમની દશા પણ આ સેન્ડવીચ જેવી થઈ છતા એ પોતાનું અસ્તિત્વ ભારરૂપ લાગે છતા નૈતિક કર્તવ્યો જીવવા મજબૂર કરે છે. બે મિત્રો મિત્રો વચ્ચે પણ નારાજ થાય ત્યારે આવી જ કડવાસ જોવા મળે છે કોઈ મિત્ર સાથે આત્મીયતા બતાવે ત્યારે બીજો નારાજ થાય. એક મિત્ર સાથે ફરવા જવાનું કે પિક્ચર જોવા કે હોટલમાં જમવા જવાનું હોય ત્યારે બીજા મિત્રને ગમે નહિ તે નારાજ થાય આપણે તો બન્ને માટે સદ્ભાવના પ્રેમ હોવા છતા આપણે એકની નારાજગીનો શિકાર બનવું પડે. આડોશી પાડોશી સાથે કોઈ વખત સંબંધ બગડે અને બીજા પડોશી સાથે સારા સંબંધો હોય ત્યારે ઈર્ષાવૃત્તિવાળા ઝેરીલા આપણા સંબંધોમાં ઝેર વેડવાનો પ્રયત્ન કરે બીજા પણ આપણા સાથે મીઠી મીઠી વાતો કરે આપણી સાથે ચા-નાસ્તો કરે પણ આપણી પાસે ઉઠીને બીજાને આપણી કુંથલા નીંદા અદેખાયની વાતો કહ્યાં વગર રહે નહીં, પાછા આપણા દુશ્મન થઈ જાય. આપણે કોઈની વાતમાં પડીએ નહિ, કોઈ કંઈ બગાડીએ નહિ પણ કોઈ વાત વાતમાં વાંધો પડે ત્યારે બીજાને કહેતા હોય કે પેલા ભાઈના કાવત્રા હશે આમ આપણા કોઈ સાથે સારા સંબંધમાં તિરાડ પડાવે પાછા એનો ઈગો અહંમ મજબૂત કરે આમ માણસ જો દુઃખી થાય તો એના સ્વભાવથી. આપણે હોટલોમાં સેન્ડવીચ ખાવામાં ભલે મજા પડે પણ આપણે કોઈ સાથે સંબંધમાં સેન્ડવીચ થવું પડે. આપણી સાથે દુર દુરના સંબંધો બંધાય નજીક આવીએ પણ આપણા પરિવાર કે સગા ના સંબંધો મેચ થતા નથી. આમ તો આપણે જોવામાં આવે છે. મહાભારત ને રામાયણના યુગમાં પણ માનવ સંબંધો વચ્ચે અનેક જાતની કડવાશે. એકમેકના મન દુઃખ થતા જોવામાં આવે છે. આવા સંબંધોમાં સંબંધ ભાવ પ્રેમ જાળવી રાખવાનો પ્રયત્ન કરીએ તો આપણા જીવનમાં લાગણીની સુંવાસ ટકી રહેશે. સમભાવ, લાગણી ભાવ ટકી રહેશે. કેટલાક લાગણીના સંબંધો ભુલાય જાય પણ એ ટકાવી રાખવા આપણા હાથમાં છે. આમ હાથ હૈયુ જાળવેવું રાખો આમા સાસુ અને વહુના સારા ભાવ પ્રેમના સંબંધો હશે તો બન્નેમાંથી પતિ સેન્ડવીચ થતા બચી જશે. આપણો પરિવાર મા-બાપ, ભાઈ-ભાઈ, પતિ-પત્ની સાથે આનંદ ઉત્સાહથી ટકાવી રાખો તો જીવન મંગલમય બની જશે, પરિવાર સુખી શાંતિ રહે તેજ અપેક્ષા.





સ્ત્રી સશક્તિકરણની જરૂર છે ખરી ?



- મનુભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ

(ઉભેળ ગામ)

‘વિશ્વ મહિલા દિવસ’ ૮ મી માર્ચ, એક અદ્વિતીય દિવસની અનુભૂતિ છે. એક વૈશ્વિક દિવસ છે. આ દિવસે વિશ્વની તમામ મહિલાઓને કોટિકોટિ વંદન કરવાનું મન થાય. શા માટે આ દિવસ રાખવો જોઈએ ? કારણ કે વૈશ્વિક સ્તરે જેટલું મહિલાઓનું યોગદાન છે. એટલું જ પુરૂષોનું પણ છે. એવું નથી પુરૂષો પાછળ છે, પણ અમુક બાબતો માત્ર અને માત્ર સ્ત્રી જ પુરવાર કરી શકે છે. એ ‘સ્ત્રીશિક્ષક’ જ કરી શકે છે. સ્ત્રી પુરૂષના જીવનમાં પ્રેરણાસ્ત્રોત બની શકે છે. કારણ કે સ્ત્રીની અંદર કુદરતે એટલી ખૂબીઓ ભરેલી છે. વળી પોતાનો અંગત વિકાસ થવા માટે જે પરિબળો પુરૂષને મળી શકે છે તેનાથી બહુ ઓછા અંશે સ્ત્રીને મળે છે. માટે સ્ત્રીને બધી જ રીતે સંઘર્ષ કરવો પડે છે. કારણ કે આપણું સામાજિકિકરણ પહેલેથી એવું છે. આ જ સંઘર્ષના તાપમાં તપી તપી તે સ્ત્રી લોખંડી બની જાય છે અને આઘશક્તિથી કચાચેય કમ નથી પડતી.

આજકાલ સ્ત્રીસશક્તિકરણની વાતો જોરદાર થાય છે. પણ શા માટે સ્ત્રીને સશક્ત કરવી છે ? તે તો સશક્ત જ છે. તેને ઓળખે. બસ પૂરતું છે તેને ઘરમાંથી જ બાહ્ય અવસ્થાથી જ એની શક્તિને બહાર લાવવાની મોકળાશની જરૂર છે. એ મનથી સશક્ત જ છે. પાંચ કે સાત વર્ષની બાળકી જો તેને રમવાનાં રમકડાં રસોઈનો સામાન એની બાબીડોલ એનાથી નાના તેના ભાઈ-બેનની સંભાળ રાખી શકતી હોય તો તેનાથી વધુ તેની શક્તિનું શું પ્રમાણ જોઈએ ? માત્ર અને માત્ર સામાજિક રૂઢિઓ અને સ્ત્રી પ્રત્યેના નજરિયાં કે માન્યતાઓ બદલવાની જરૂર છે તો જ સ્ત્રી-પુરૂષના ભેદભાવ મટશે. સ્ત્રીની લાગણીઓને વેગ આપવા પોતાના પરિવારના દરેક સભ્યે બદલાવાની જરૂર છે. સામાજિક પ્રવચનો કે પ્રોત્સાહિત ઈનામો સ્ત્રી શક્તિને વેગ આપવા પુરતા નથી. એ તો કલાકમાં બધું વિખેરાઈ જશે. પણ સાચું તો તે ચોવીસ કલાક જે વાતાવરણમાં રહે છે તે તમામ લોકોએ સ્ત્રી પ્રત્યેનો અભિગમ બદલવાની જરૂર છે. ઘર સમાજનું મૂળ છે. સિંચન કરવાની કચારી છે. દીકરાને પણ સન્માન કરવાની જાગૃતતા ઘરમાંથી જ મળશે કારણ કે જો પપ્પા મમ્મીને સન્માન આપતા હશે તો કોઈને કયાંય જવાની જરૂર નથી. ઘરનું વાતાવરણ ચેન્જ કરવાની જરૂર છે. મોટાભાગે આજે ભણેલા ગણેલા સમાજમાં પણ એવું સાંભળવા મળે છે કે સ્ત્રીઓને શું ખબર પડે છે ? પણ એને ખબર નથી કે આ સંચારચક્ર સ્ત્રીઓથી તો ચાલે છે. આવા લોકો ‘મૂર્ખ’ છે.

આજે સમાજમાં સ્ત્રી જ્યારે અન્યાય સામે અવાજ ઉઠાવે છે ત્યારે સમાજને વાંધો આવે છે કારણ કે આ અવાજને ઝીલવાની તાકાત નથી. કારણ કે દીકરીઓ, માતાઓ, વહુઓ બહુ અન્યાય સહન કરતી જ આવી છે માટે આજે ‘દુર્ગા’ નું રૂપ લઈ રહી છે. ઘણાં લોકો તો એવું કહે છે કે સ્ત્રીઓને બહુ પ્રોત્સાહન ન અપાય ! શા માટે ? જ્યારે નાના બાળકો ઘરમાં હોય અને પતિનું અવસાન થાય તો સ્ત્રી બધું સંભાળી શકે છે જ્યારે પુરૂષ સ્ત્રી વગર પાંગળો બની જાય છે. છતાં તેનો

‘અહમ’ આ બાબતને સ્વીકૃત કરી શકતો નથી. આનું કારણ એ જ છે કે પુરૂષપ્રધાન સમાજ પુરૂષોને ખોટી બાબતમાં પણ પ્રોત્સાહન આપી રહ્યો છે. પોષતો રહ્યો છે.

‘સ્ત્રી’

સમાજનું ઉદગમ બિંદુ છે, સમાજની ‘જયોત’ છે, ઘરનું પ્રતિનિધિત્વ છે, પુરૂષનો આધારસ્તંભ છે, બાળકોની દુનિયા છે, સાસુ-સસરાનો ટેકો છે, મા-બાપનું આસમાન છે.

ઘરની સિદ્ધિ-સિદ્ધિ છે, લક્ષ્મી સ્વરૂપ છે.

સ્ત્રી, દીકરીસ્વરૂપે, બેનસ્વરૂપે, માતાસ્વરૂપે, વહુસ્વરૂપે, સાસુસ્વરૂપે, પત્નીસ્વરૂપે, સદા સદાને સમર્પણ કરતી રહી છે. સદાય ખુદ કરતાં બીજાનું હિત જ ઈચ્છતી રહેલી હોય છે. સ્ત્રી સહનશીલતાની મૂર્તિ છે. ગમે તે ક્ષેત્રમાં સ્ત્રી ઘર અને બહારની જવાબદારીઓથી લદાયેલી હોવા છતાં કચાચેય અપસેટ નથી થતી. નથી થાકતી કારણ કે તે જે કરે છે અને ચાહે તે વિશ્વ માટે, સમાજ માટે કે ઘર માટે શ્રેષ્ઠ હોય છે. તેની પાછળ એની લાગણીઓ અને નિઃસ્વાર્થ ભાવનાઓ રહેલી છે.

હજારો વિટંબણાઓ વચ્ચે પણ તે પોતાના દુઃખોને સંતાડવાની અજબ શક્તિ ધરાવે છે. માટે સ્ત્રી ‘ઘરણી’ સ્વરૂપ છે. છતાં ઘણા પુરૂષો એવું કહે છે કે ‘સ્ત્રીની બુદ્ધિ પગની પાનીએ’ એ તેની નારી મૂર્ખતાનું ‘પ્રતિબિંબ’ છે.

વિશ્વની મહાન નારીઓ, વિદૂષીઓ માતાઓ - બહેનોને મારા કોટિ કોટિ વંદન. એક ‘વિશ્વ નિર્માણની ધાત્રી છે મહિલા.’ તેને સશક્તિકરણની નહિ, જાગૃતિ કરણની જરૂર છે.



કશ્યપ સ્નેહલ પટેલ હાલ સુરત (કન્યાસી) જેમણે SVNIT, SURAT માંથી Electronics And Communication Engineering માં 8.39 CGPA સાથે B.Tech. ની Degree મેળવી છે. જેમણે GRE માંથી 340 માંથી 325 માર્ક્સ અને IELTS માં 8.5 band મેળવી University of Toronto (Canada) માં Master's in Management Analytics માં એડિમિશન મેળવી વધુ અભ્યાસ માટે કેનેડા જાય છે. ઉમાવાણી વધુ પ્રગતિ માટે શુભેચ્છા સહ અભિનંદન પાઠવે છે.



સમાજ, શિક્ષણ અને શિક્ષક



- ડૉ. ફાલ્ગુની જે. ગજજર

-ગલાલિયાવાડ પ્રા.શાળા, તા.વિ. દાહોદ

"If it is true that education depends on the total way of life of a society then the kind of education provided will be different in different kind of society."

- A.K.C. Ottaway

સ્વસ્થ સમાજનું નિર્માણ શિક્ષણના અનેક ઉદ્દેશ પૈકીનો એક ઉદ્દેશ છે ! અને એ ગૌણ નહિ પણ મુખ્ય ઉદ્દેશો પૈકીનો એક છે. આ સ્વસ્થ સમાજ એટલે કેવો સમાજ ? - એવો સવાલ આપણને તરત થાય. સમાજ એટલે એવો સમાજ જેમાં સંવેદનશીલ, સેવાભાવી, સ્વાશ્રયી અને પરોપકારી મનુષ્યો વસતા હોય. જ્યાં સ્વશાસન અને સુશાસન હોય. જ્યાં ગુનાહિત પ્રવૃત્તિઓ નહિવત હોય. મતલબ કે આદર્શ સમાજ ! પ્રથમ નજરે આ એકસરસ મજાની કલ્પના લાગે. આ કલ્પના હશે તો એ ત્યારે જ શક્ય અને સંભવિત બને જ્યારે સર્વાંગી અને સંપૂર્ણ કેળવણી વિદ્યાર્થી પામી શકે. માત્ર અક્ષરજ્ઞાન કે અંકજ્ઞાન એ કૌશલ્યો છે. કેળવણી નથી કેળવણી તો જીવન જીવવાની કળા છે. ઉચ્ચત સમાજના નિર્માણ માટે કેળવણી સાચી દશા અને દિશાની હોવી જોઈએ. હવે તરતનો સવાલ એ છે કે આ પ્રકારની અપેક્ષિત કેળવણી આપવાનું કાર્ય કેવી રીતે શક્ય બનશે ? કેળવણી આપવાનું કાર્ય કરનાર શિક્ષક છે. એટલે સમાજને સુશિક્ષિત કરવામાં અંતે તો શિક્ષકની ભૂમિકા મહત્ત્વની છે. શિક્ષક પણ સમાજનું ફરજંદ છે. જે-તે સમાજમાંથી આવેલ શિક્ષક સમાજનાં મૂલ્યો, માન્યતાઓ અને સ્વિભાવોથી પરિચિત પણ છે અને અમુક અંશે એમાં સંમત પણ છે. કેટલીક વાર તો એણે સમાજની સાથે રહીને પણ સમાજથી જુદું વિચારવાનું અને વર્તવાનું છે. જેવી રીત મસ્તિક શરીરનો જ હિસ્સો હોવા છતાં શરીરના હિત માટે શરીરને ન ગમે એવા નિર્ણયો લઈ શકે છે. લે છે ! કારણ કે એનો આશય શરીરની મદદ કરવાનો છે. આવું જ શિક્ષક અથવા એક કેળવણીકારનું પણ છે. તે સમાજની સાથે પણ રહે છે અને કોઈ વાર સામે રહીને પણ સાથે રહે છે. કોઈવાર એ સમાજની આગળ ચાલ છે.

આપણે 'સમાજ' શબ્દને પણ જુદીજુદી રીતે જોતાં હોઈએ છીએ. ખરેખર 'સમાજ' કોને કહેવાય ? એડમ સ્મિથના મત પ્રમાણે "મનુષ્યે પારસ્પરિક લાભ માટે જ કૃત્રિમ ઉપાય વિચાર્યો છે તે છે સમાજ" એટલે સમાજનો અર્થ કંઈક આ રીતે આપે છે - "સમાજ એક પ્રકારનો સમુદાય અથવા સમુદાયનો એક ભાગ છે. જેના સભ્યોની જીવન જીવવાની એક રીત, એક સમજ હોય છે. તેઓ કોઈને કોઈ રીતે સાથે રહેવાનો પ્રયત્ન કરે છે. કોઈપણ સમાજના સભ્યોની પોતાનાં બાળકોના પાલન-પોષણ કરવાની અને શિક્ષણ આપવાની ચોકકસ રીત હોય છે." સમાજશાસ્ત્રની રીતે જોવા જઈએ તો "વ્યક્તિઓની વચ્ચે જોવા મળતા સંબંધોનું વ્યવસ્થિત સ્વરૂપ એટલે સમાજ." આમ સમાજ મનુષ્યરચિત એક સંસ્થા છે અને એમાં સમયની સાથે પરિવર્તન પણ થતાં હોય છે. માનવજીવનમાં આવતાં પરિવર્તનોને સમાજ ભલે ધીમી ગતિએ પણ ઝીલે અવશ્ય છે અને બાળકને આ પરિવર્તન સાથે જોડવાનું કાર્ય શિક્ષક કરે છે.

કોઈપણ સમાજની પ્રગતિ, પરિવર્તન અને સ્થિરતાનું મુખ્ય કારણ શિક્ષણ હોય છે. ડૉ. વેંકટરાયપ્પા સમાજમાં શિક્ષણનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરતાં લખે છે કે, "શિક્ષણ સમાજના બાળકનું સમાજીકરણ કરીને તેમની સેવા કરે છે." સમાજના લોકોને જીવનની સમસ્યાઓનો સામનો કરવા

તૈયાર કરવાનું કામ પણ શિક્ષણ જ કરે છે. એટલું જ નહીં શિક્ષણ સમાજના લોકોને ઘર, શાળા અને અન્ય સમુદાય સાથે યોગ્ય વ્યવહાર કરવાનું પ્રશિક્ષણ આપી જે તે સમાજની ભૂતકાળની સારી-નરસી ઉપલબ્ધિઓ તેની સામે મૂકી સમાજના વર્તમાન અને ભવિષ્યને સર્વોત્તમ બનાવવાનું કામ કરે છે અને મજાની વાત તો એ છે કે આ કાર્ય કરનાર વ્યક્તિ આ સમાજનો અને શિક્ષણ વ્યવસ્થાનો જ એક ભાગ શિક્ષક હોય છે.

શિક્ષણ સમાજજીવન પર આધારિત હોય છે અને માટે જ સમાજના બદલાવની અસર શિક્ષણ પર અને શિક્ષણના બદલાવની અસર સમાજ પર પડે છે. જેમ કે પ્રાચીન ભારતીય સમાજમાં સમુદાયનો આધાર વર્ણવ્યવસ્થા હતી, માટે જે તે સમાજની વ્યક્તિને પોતાના વર્ણ અનુરૂપ શિક્ષણ મેળવવાનો અધિકાર હતો. તેમજ ધાર્મિક શિક્ષણ પર પણ વિશેષ ભાર આપવામાં આવતો, પરંતુ આધુનિક ભારતીય સમાજમાં આ બંને બાબતો અપ્રસ્તુત છે. વર્તમાન સમયમાં કોઈ પણ જાતિ કે સમાજની કોઈપણ વ્યક્તિ પોતાની ઈચ્છા અનુસાર શિક્ષણ મેળવી શકે છે. તેમજ શિક્ષણનું સ્વરૂપ સંપૂર્ણ આધ્યાત્મિક ન રહી લૌકિક બની ગયું છે. વ્યક્તિ અને સમાજની સમૃદ્ધિ માટે અલગ અલગ પ્રકારના વ્યવસ્થાઓ અને ઉદ્યોગોની શરૂઆત કરવામાં આવી રહી છે અને માટે જ તે સંબંધિત અભ્યાસક્રમનો સમાવેશ નવી શિક્ષણનીતિમાં પણ કરવામાં આવ્યો છે. અહીં શિક્ષકની ભૂમિકા મહત્વની છે. શિક્ષકે આ દરેક બદલાવને અપનાવવાનો છે, સમજવાનો છે અને બાળકોને બદલતી અને વિકસિત દુનિયા સાથે આગળ વધવામાં મદદ કરવાની. એમ.જી.વી. જેફરીસનું કથન અહીં બરાબર બંધ બેસે છે - “પ્રાચીન શિક્ષણપ્રણાલી સમકાલીન સામાજિક પદ્ધતિઓને અનુરૂપ હતી એજ રીતે આપણી આધુનિક શિક્ષણપ્રણાલી આપણી વધારે ઉદાર, ધાર્મિક અને રાજકીય સંસ્થાઓને અનુરૂપ છે.” નવી શિક્ષણનીતિમાં ભારતીય કળા, સંસ્કૃતિ અને ભાષાને પ્રોત્સાહન આપવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે અને આ ત્યારે જ શક્ય બને જ્યારે શિક્ષક તેના કાર્યક્ષેત્રના સમુદાયથી, સમાજથી પરિચિત હોય. બાળકોમાં રહેલ આનુવંશિક કળાને પાટખવાનું અને તેને સમાજ અને વિશ્વ સામે મૂકવાનું કાર્ય પણ શિક્ષકે જ કરવાનું છે.

શિક્ષણનો સમાજ પર અને સમાજનો શિક્ષણ પર પ્રભાવ :

- સામાજિક પરંપરાનું સંરક્ષણ કરવાનું કાર્ય શિક્ષણ કરે છે. દરેક સમાજને પોતાની પરંપરા, નૈતિકતા, વિશ્વાસ, ધર્મ, રિવાજ હોય છે, જે સમાજે પરિશ્રમ કરી અર્જિત કર્યા હોય છે. જે શિક્ષણ દ્વારા તે આવનારી નવી પેઢીને હસ્તગત કરવામાં ન આવે તો સમાજનું ટકી રહેવું મુશ્કેલ બને છે.
- સમાજ સુધારણા અને વિકાસનું કાર્ય પણ શિક્ષણ દ્વારા જ શક્ય બને છે. સમાજના લોકોને સમાજમાં રહેલા અવગુણો અને કુરિવાજોથી અવગત કરવાનું અને તેની સામે નવા વિચારોનું આચરણ કરાવવું આ કામ શિક્ષણના માધ્યમથી જ કરી શકાય છે. સમાજની જરૂરિયાત, માન્યતા, માગ સમયની સાથે બદલાય છે. તેની સાથે સમાજમાં પણ બદલાવ જરૂરી છે અને આ બદલાવ લાવવાનું કામ શિક્ષણ કરે છે.
- બાળકનું સમાજીકરણ અને સાંસ્કૃતિકરણ શિક્ષણના માધ્યમથી જ સારી રીતે કરી શકાય છે. શાળામાં બાળકનો માનસિક, સામાજિક, બૌદ્ધિક અને સાંવેગિક વિકાસ થાય છે. જ્યારે બાળક બીજાં બાળકો સાથે હોય છે ત્યારે તેનું સમાજીકરણ અને સાંસ્કૃતિકરણ વધારે થાય છે. શાળાના મધ્યમથી બાળકોને સમૂહના સંપર્કમાં મૂકી શિક્ષણ બાળકને સમાજીકરણ તરફ આગળ વધારે છે.
- જેવું સ્વરૂપ સમાજનું હશે તેવું જ સ્વરૂપ શિક્ષણનું હશે. જેમ કે અમેરિકામાં સમાજનું સ્વરૂપ

લોકતંત્રીય છે તેથી ત્યાં શિક્ષણમાં સ્વતંત્રતા, સમાનતા વગેરે મુદ્દા પર ભાર મૂકવામાં આવે છે. જે સમાજનું સ્વરૂપ તાનાશાહી હશે ત્યાં અનુશાસન, આદર્શો વગેરે પર વધારે ભાર મૂકવામાં આવે છે.

- સામાજિક પરિવર્તનનો પ્રભાવ પણ શિક્ષણ પર પડે છે. જેમ જેમ સમાજમાં પરિવર્તન આવે છે તેમ તેમ શિક્ષણમાં પણ પરિવર્તન આવે છે. વર્ષો પૂર્વે ભારતીય સમાજમાં બાળલગ્ન, અશ્પૃશ્યતા વગેરે જેવા કુટિલાજો સામે થયેલાં સફળ આંદોલનોના કારણે વર્તમાન સમયમાં પ્રત્યેક ભારતીયને લિંગ, જાતિ, ધર્મના ભેદભાવ વગર શિક્ષણ મેળવવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થયો. સમાજની રાજનૈતિક અને આર્થિક દશાનો પ્રભાવ પણ શિક્ષણ પર પડે છે.
- સામાજિક મૂલ્યો, આદર્શો અને આવશ્યકતાનો પ્રભાવ પણ શિક્ષણ પર પડે છે. જેમ સમાજનાં મૂલ્યો, આદર્શો હોય છે એમ શિક્ષણના ઉદ્દેશ્યો, અભ્યાસક્રમ, પદ્ધતિ વગેરે નક્કી હોય છે. જેમ કે ભારતે લોકતાંત્રિક આદર્શ સ્વીકાર્યો છે પરિણામ સ્વરૂપ ભારતીય શિક્ષણ દ્વારા એવા નાગરિકોનું નિર્માણ કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે કે જે નેતૃત્વ કરી શકે. એ અનુસંધાને શિક્ષણ આયોગે લખ્યું છે કે, “વિશ્વવિદ્યાલયમાં વિદ્યાર્થીઓને રાજનીતિ, પ્રશાસન, વેપાર, ઉદ્યોગમાં નેતૃત્વ ગ્રહણ કરવા માટે શિક્ષણ આપવું જોઈએ. આમ, શિક્ષણનો સમાજ અને સમાજનો શિક્ષણ પર પ્રભાવ હોય છે.

સમાજ અને શિક્ષણને જોડતી કડી શિક્ષક :

આપણે જાણીએ છીએ કે નવી શિક્ષણનીતિમાં શિક્ષણના માળખામાં બદલાવ આવ્યો છે અને તેની સાથે જ ઉદ્દેશો અને પદ્ધતિમાં પણ બદલાવ આવ્યો છે. આ બદલાવને શિક્ષણના માધ્યમથી સમાજ સુધી લઈ જવાની જવાબદારી શિક્ષકની છે. આ સંદર્ભે શિક્ષકની ભૂમિકા આ મુજબ વર્ણવી શકાય.

- શિક્ષક શાળામાં સતત પ્રયોગશીલ હોય અને પ્રવૃત્તિશીલ હોય એ જરૂરી છે. આજના યુગ સાથે એણે કદમ મિલાવતા રહેવું જરૂરી છે. શિક્ષણના નૂતન પ્રવાહોથી અવગત રહેવાથી જ એ વિદ્યાર્થીઓને સાચી દિશા દર્શાવી શકે છે.
- શિક્ષક સીધેસીધો સામાજિક કાર્યકર કે નૈતિક શિક્ષણ આપનાર ઉપદેશક ભલે નથી, પરંતુ પરોક્ષ રીતે એનું કાર્ય તો સમાજસુધાર અને નૈતિક કેળવણીનું જ બને છે. જે-જે મહામાનવોએ સમાજને રાહ ચીંધ્યો છે એ સૌએ શિક્ષકો દ્વારા થયેલા ઘડતરનો સ્વીકાર કર્યો જ છે શિક્ષક પાસે ધીરજની અપેક્ષા વધુ છે કેમ કે કેળવણીની પ્રક્રિયા ઘણી જ ધીમી અને લાંબી છે.
- શિક્ષકે સમાજની આજના સમયમાં અપ્રાસંગિક કે અપ્રસ્તુત કેટલીક બાબતોનો સીધેસીધો વિરોધ કરીને નહિ, સારા અને પ્રસ્તુત વિચારો દ્વારા બાફકોનું ઘડતર કરવાનું છે. ટૂંકમાં, સમાજની સાથે રહીને એણે જરૂરી સુધાર ધીમે ધીમે લાવવાનો છે.

આમ, સમાજને ઉન્નત અને સંવેદનશીલ બનાવવામાં શિક્ષકની ભૂમિકા મહત્ત્વની છે તેમ જ જવાબદારીપૂર્ણ છે. આપણે એમ કરી શકીએ કે શિક્ષક સમાજને બાળકોમાંથી નાગરિક તૈયાર કરીને આપવાના છે. એ માટે કેળવણીનિષ્ઠાની સાથે જીવનનિષ્ઠા અને સમાજનિષ્ઠા શિક્ષક પાસે અપેક્ષિત છે. નવી શિક્ષણનીતિમાં શિક્ષણની વ્યાપક વિભાવના સ્પષ્ટ કરવામાં આવી છે એ સ્થિતિમાં શિક્ષકે પણ સર્વાન્વેષી દ્રષ્ટિકોણ સાથે જ કામ કરવાનું છે અને કેળવણીનું વ્યાપક દ્યેય સમજીને કાર્ય કરવાનું છે.





સારા વિચારોથી ધારેલી સફળતા પ્રાપ્ત થાય છે



- સતેન્દ્ર ઉપાધ્યાય (અમદાવાદ)

મને ડાયરી લખવાનો શોખ ભણતો'તો ત્યારથી છે અને કંઈક નવીન જોતાં તરત જ ઉતારી લેવાની આદત મુજબ અચાનક ડાયરીમાં મને આ પ્રમાણે વાંચવા મળ્યું જે તા. ૨૩-૬-૦૭ ના ગુજરાત સમાચારમાં હતું કે, ટૂંક સમયમાં માણસ સ્ટીયરીંગને સ્પર્શ્યા વિના માત્ર વિચાર કરીને ગાડીને ચલાવશે અને ઈચ્છા પ્રમાણે યોગ્ય દિશા અને ઝડપમાં વધઘટ કરી શકશે, રીમોટ કંટ્રોલને અડક્યા સિવાય, માત્ર વિચારોના વેગથી ટી.વી. ચાલુ-બંધ કરી શકશે. પેરાલિસિસથી પીડાતો અને એકેય અંગને આદેશ ન આપી શકતો દિવ્યાંગ ઈલેક્ટ્રીક વ્હીલચેર ચલાવી શકશે. આ કોઈ પરિકલ્પના નથી, પણ જાપાનની હિટાચી કંપનીએ 'બ્રેઈન મશીન ઈન્ટરફેસ' નામની એક એવી અદ્ભુત ડિવાઈસ તૈયાર કરી છે કે જે માણસના મનમાં કોઈપણ કાર્ય કરવા માટે પ્રગટતા વિચારો અને મગજમાં લોહીના પરિભ્રમણને ઈલેક્ટ્રીક સિગ્નલમાં પરિવર્તિત કરીને વિચારોનો વાસ્તવિક અમલ કરાવશે. - આનો ગર્ભિત અર્થ એ ગણાય કે માણસના વિચારોમાં કેટલી પ્રચંડ શક્તિ રહેલી છે, વડીલો કેટલીકવાર રહેતા, 'જેવા વિચારો કરશો તેવા થશો.' તે સંપૂર્ણપણે સાચું પડતું દેખાય છે. અશક્ય વસ્તુને કરવા ઉદ્ભવેલા વિચારોને કામ શક્ય બનાવે છે તેમ કહેવું જરાયે અતિશયોક્તિ નથી. અથવા તેની પાછળ પડી જાય છે તે હકીકતને નકારી શકાતી નથી. વિચારોનું વાવાઝોડું (સકારાત્મક વિચારો/નકારાત્મક વિચારો) માણસને કે સમાજને કયાંથી કયાં લઈ જઈ શકે છે તેની કલ્પના કરી શકાતી નથી.

કેટલાક વ્યક્તિઓ પચાસ વર્ષની વયે વૃદ્ધાવસ્થાના વિચારો કરવા માંડે છે અને સાઠ વર્ષની ઉંમરે પોતાની રહી સહી શક્તિઓ ગુમાવતા જાય છે. નિરર્થક વિચારોના તાંડવમાં ગરકાવ થતા ઘણા નજરે ચડે છે અને અકાળે વૃદ્ધત્વ નોતરે છે. અને માને છે કે હું કંઈ જ કરવા માટે હવે સક્ષમ નથી. હું વૃદ્ધ છું તેવા વિચારોએ એને નવું કરવાની શક્તિઓ હણી નાખી હોય છે, એનાથીયે આગળ વિચારોના દબાણમાં એના ચહેરા પર કરચલીઓ પડતી જણાય છે. શરીર ઉપર તે જે વિચારો કરે છે તે તેના સ્થૂળ શરીર પર દેખાવા લાગે છે. આનાથી વિરુદ્ધ વિચારો કરનાર મધ્યવયે પણ યુવાન જેવો લાગે છે. હંમેશા ઉગતા રહે તેવા વિચારોના વૃંદાવનમાં વિહરતો દેખાય છે. હજી કયાં ઉંમર જ થઈ છે. હજી તો મારે ઘણું બધું કરવાનું છે અને તે હું કરીને જ ઝંપીશ. આવું ગાંધીજી જેવી ખુમારીવાળા વિચારો જ માણસને નવી ચેતના આપતા હોય છે. દોસ્તો વિચારો શું નથી કરતા. પાકટ વચે એવરેસ્ટ સર કરનાર પણ જોયા છે. આરોગ્ય ઉપર પ્રભુત્વ મેળવનાર કેટલાક નિષ્ણાતો માને છે કે શરીરની રચના અપરંપાર છે. શરીરના કેટલાક સ્નાયુઓના અણુઓમાં દર થોડા દિવસે અને બીજા કેટલાક સ્નાયુઓ દર થોડા અઠવાડિયે અથવા થોડા મહિને નવા બનતા હોય છે. કહો કે કંઈક નવીનતા ફેરફાર થતા જાય છે. શરીરમાં રહેલી કુદરતી પુનર્રચનાની ભેટના સિદ્ધાંત અનુસાર માનવીએ સતત નવા પ્રબળ વિચારો સાથે વિકાસ પામતા રહેવું જોઈએ, જીવતા રહેવું જોઈએ. પ્રતિકૂળ વિચારોને તિલાંજલી આપવી જોઈએ. શરીરના પ્રત્યેક અણુઓમાં નવપલ્લવિત થવાની ગુપ્ત શક્તિ રહેલી છે, જેથી વિચારો જેટલા સ્વસ્થ તેટલું શરીર કે તેની કાર્ય કરવાની તાકાત સ્વસ્થતા ધારણ કરે છે. અકાળે વૃદ્ધત્વ ધારણ કરેલા, માયકાંગલા કે નિરૂત્સાહ જણાતી વ્યક્તિઓ તેમના વિચારોને કારણે જ

તેવું રૂપ કે સ્વભાવ ધારણ કરે છે તેમ કહેવું જરાયે અતિશયોકિત નથી. તમે જરાક હટકે થઈ નવીન સ્ફૂર્તિજનક વિચારો કરશો તો વિચારોના જોરે જ તમારી ચાલ, તમારું વર્તન, બોલવું, કપડાંની પસંદગી આપોઆપ તરોતાજા બનતું જશે. મારે છેવટે એ જ કહેવું છે કે ભવિષ્યમાં તમારા પ્રબળ વિચારો તમારી દુનિયા ડોલાવશે, લોકોના આયુષ્ય વધશે, અરે ! સતત સ્વસ્થ રહેવાના તાલીમ વર્ગો પણ શરૂ થાય - વિચારોના વણ બદલાશે એટલે જીવનશૈલીમાં બદલાવ આવશે. પુરાણો અને વેદોમાં માણસ ધારે તો ૨૦૦ વર્ષ સુધી જીવી શકે છે તેવા પુરાવા છે. ઋષિ મુનિઓના જીવન જુઓ આજેય કેટલાકના મુખે સાંભળવા મળે છે કે, હિમાલયની ગુફામાં હજારો વર્ષ જીવતા 'ગુરુઓ' છે. શ્રદ્ધા રાખવા પાછળ વિચારો મુખ્ય છે. છેલ્લે છેલ્લે જગતનો એક એક માણસ જો સાહસિકતા, યુવાની, તાર્કિકતા વિચારોમાં સતત રહેશે તો કદાચ નહિ જોયેલું, ન કલ્પેલું, ન સાંભળેલું અને નહિ ધારેલી સફળતા હાંસલ કરતું જગત જણાશે.




પટલાણી


- મનસુખ નારીયા

ઓણ ધોધમાર પર્દાં છે પાણી, પછી હરખે ના કેમ પટલાણી ?
ઓણ ધોધમાર પર્દાં છે પાણી !

ખેતરના શેઠા પર પાણકાનો ઢગલો ને એના પર ઉભો પટેલ,
આંખોએ હાથોનાં નેજવાં ધરીને જુએ હરીવરનો લીલોજામ ખેલ.,
આંગણીએ અવસરનાં સપનાંઓ સાચવાવાં, રહેશે ના ઓણ ખેંચતાણી પછી હરખે ના કેમ પટલાણી ?

ખેતરમાં ઉગ્યો છે મબલખનો મોલ અને છોકરાને ઉગી છે મુછો,
પટલાણી કહેતી કે જાગો પટેલ, હવે આસપાસ ગામ જઈ પુછો.
ઠોંસો મારીને કરે સનકારો સ્હેજ ત્યાં તો,
આખીએ વાત સમજાણી પછી હરખે ના કેમ પટલાણી ?

જુનવાણી ખોરડાનાં નળીયાંને બદલો, ને ઉંચેરી મેડીયું ચણાવો,
જાણીતા સોનીની પાસે જઈને, શેર સોનાનો હારલો ઘડાવો.
દુમાડાબંધ ગામ કરવું છે, કણબીની ખાનદાની હોય ના અજાણી,
પછી હરખે ના કેમ પટલાણી ?

ઓણ ધોધમાર પર્દાં છે પાણી, પછી હરખે ના કેમ પટલાણી ?

- મનસુખ નારીયા (વરાછા રોડ, સુરત)
કાવ્યસંગ્રહ 'રજકણથી રક્તકણ' માંથી સાભાર



શિક્ષકોના ચે શિક્ષક

- ડૉ. પ્રવીણ દરજી

મને બરાબર યાદ છે. પંચમહાલ અને સાબરકાંઠામાં ૧૯૬૦-૬૧ નાં વર્ષોમાં ગોધરા અને મોડાસા મુકામે પ્રથમવાર આર્ટ્સ-સાયન્સ કોલેજો શરૂ થયેલી એ વર્ષોમાં વિદ્યાસંસ્થાઓ શરૂ કરવી એ એક તપકાર્ય હતું. માત્ર વિદ્યાપ્રાપ્તિ, માત્ર ગામડાંના વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચ શિક્ષણનો લાભ મળે એ જ એના સંચાલકોનો અભિલાષ.

ધીરુભાઈ ઠાકર ગુજરાત કોલેજની નોકરી છોડીને મોડાસા જેવા અલ્પવિકસિત નગરમાં આવે છે. કોલેજ હજી શરૂ જ થઈ હતી. નહોતું એનું પોતાનું મકાન. એ વિદ્યાસંસ્થા વિશે કોઈના મનમાં ત્યારે કશો પાકો નકશો પણ ન મળે. કોલેજ ચલાવવા માટે ભંડોળની પણ આગોતરી વ્યવસ્થા નહીં ! છતાં ધીરુભાઈ અમદાવાદ છોડી મોડાસામાં આચાર્યપદ સ્વીકારી લે છે. કારણ ધીરુભાઈની શિક્ષણપ્રીતિનું - ગામડામાં શિક્ષણપ્રસારનું ધૂણી ધખાવીને એક વિદ્યાકેન્દ્ર વિકસાવવાનું. સગવડના અભાવવાળા મકાનમાં ધીરુભાઈ વિદ્યાર્થીઓને તન્મયતાથી ભણાવે. કોલેજ સિવાયના સમયમાં મંડળના સદસ્યો સાથે મોડાસા અને આજુબાજુના ગામોમાં ઉદ્યારણા માટે નીકળે, કોલેજમાં વિદ્યાર્થીઓ વધુમાં વધુ ગામડેથી આવે. શિક્ષણનો લાભ લે તે માટે અધ્યાપકોને સાથે રાખી ગામડે તેની ટહેલ નાખવા પણ જાય.

નવી નવી કોલેજ, નવા નવા આચાર્ય. ત્યારે તેમના માટે કામના કલાક ચાર-પાંચ નહીં - ચોવીસ હતા. મકાનની સાથે હોસ્ટેલ, ગ્રંથાલય, રમતગમતનું મેદાન, નાટ્યગૃહ બધાં કામો તેમણે વારાફરતી હાથમાં લેવા માંડ્યા. જોતજોતામાં તો કોલેજ કેમ્પસ એક અનન્ય વિદ્યાધામ તરીકે યુનિવર્સિટીના નકશામાં ઊપસી આવ્યું. ૧૯૬૫-૬૬ ના વર્ષોમાં તો કોલેજ કેમ્પસ વિદ્યાપ્રવૃત્તિઓથી તેની ટોચ દાખવી બતાવે છે. યુનિવર્સિટી કક્ષાની નાટ્યસ્પર્ધાઓ આ કેમ્પસ ઉપર તાય. આખું વિદ્યાસંકુલ પ્રવૃત્તિઓથી ઉભરાતું લાગે. ભાગ્યે જ એવું એકાદા સપ્તાહ બાકી રહે કે જ્યારે કોઈ વિદ્યાનનું વ્યાખ્યાન ન થયું હોય ! અહીં જયોતીન્દ્ર દવે આવે, રઘુવીર-ભોળાભાઈ આવે. ચં. ચી. મહેતા પડાવ નાખે, કુમુદિની લાખિયા અને મૃણાલિની સારાભાઈ પણ આવે, પુરુષોત્તમ માવળંકર, ઉમાશંકર-સુન્દરમ્, ઈશ્વર પેટલીકર કે ભોગીલાલ સાંડેસરા જેવા પણ ઘણા ઘણા આવે. આ સઘળા પાછળ ધીરુભાઈની તનતોડ વિદ્યાપ્રીતિ પડેલી હતી. સાચો શિક્ષક કેટલો વિસ્તરી શકે અને પોતાની શક્તિઓથી સંસ્થાને પણ વિકસાવી શકે તેનું દ્રષ્ટાંત ઠાકર સાહેબે અહીં પૂરું પાડ્યું.

પ્રવૃત્તિઓમાં ગળાડૂબ ઠાકરસાહેબ સેનેટ, સિન્ડિકેટ અને યુનિવર્સિટીનાં અન્ય મંડળોમાં સતત કામ કરે. પણ આ બધી વેળા ‘પોતાની કોલેજ’ અને ‘પોતાનો વિદ્યાર્થી’ સહેજે અળગાં નહીં. બેલ પડે એટલે તરત વહીવટીકાર્યને બાજુએ મૂકીને અમારો બી.એ. નો પિરિયડ એ પોતાની ઓફિસમાં શરૂ કરી દે. એમ.એ. માં ‘ગોરા’, ‘બ્રદર્સ કેરેમેન્ગોવ’, ‘ટેસ’ જેવી કૃતિઓ ભણાવે ત્યારે વિશ્વ નવલકથાનો આખો પરિપ્રેક્ષ્ય તેઓ ઉઘાડી આપે. વિદ્યાર્થીને વ્યાખ્યાનમાં રસતરબોળ કરી મૂકે.

અધ્યાપકોની સાથે પણ તેમનું શૈક્ષણિક આદાનપ્રદાન સતત ચાલુ રહે. બધાં કાર્યો પડતાં મૂકી

તેઓ રિસેસમાં અધ્યાપકોના ખંડમાં આવીને સૌ સાથે ચા-નાસ્તો કરે અંગત જીવનના પ્રશ્નોથી માંડીને લખવા-વાંચવાનું શું ચાલે છે, સાહિત્ય કે શિક્ષણમાં દેશમાં કે દેશબહાર કશું નવું થયું હોય - એ સર્વની વાત ઠાકર સાહેબ કરે. અધ્યાપકે અનિવાર્યપણે કોઈ એક વિષય ઉપર અધ્યાપકખંડમાં પેપર રીડિંગ કરવાનું રહેતું. પેપર પૂરું વંચાઈ રહે પછી ગોષ્ઠી થાય.

આવા સ્વસ્થ, શીવંત, ભડ અને ભદ્ર શિક્ષકને નવનિર્માણના વર્ષમાં મે વ્યથિત હૃદયે જોયા છે. પોતાની સાકાર સ્વપ્નભૂમિને વેરવિખેર થતી જોઈને તે દ્રવી ઊઠયા હતા. એ પળે મોડાસામાં ગાળેલાં વર્ષો વિશે - ‘શું મેં અઠાર વર્ષ સુધી રણમાં પાણી રેડયા કર્યું?’ - એવો હલબલાવી મૂકે તેવો પ્રશ્ન કરી બેઠા હતા. પેલી સ્વહસ્તે ચીતરેલી, રંગ પૂરેલી છબી હવે ઓઘરાળી બનતી જતી હતી. એ બધું તેઓ માટે અસહ્ય હતું. તેનું શિક્ષકત્વ એ જીરવી શક્યું નહોતું.

મોડાસા કોલેજમાંથી નિવૃત્તિ લીધે ત્યારે ૧૯૬૦ થી ૧૯૭૮ ના અઠાર વર્ષોનું શિક્ષણજગતનું તપ પૂરું થયું હતું. અમે થોડાક વિદ્યાર્થી મિત્રોએ એકઠા થઈ ઠાકર સાહેબનો વિદાય સમારંભ યોજયો. ઉમાશંકરભાઈને સમારંભમાં ખાસ હાજર રાખ્યા. હોલ ચિકકાર હતો. ઠાકર સાહેબમાંનો શિક્ષક ત્યારે ગદ્ગદિત હતો. મોડાસાને વિદ્યાધમ તરીકે પ્રતિષ્ઠા અપાવનાર તેઓની પાસે ત્યારે શબ્દો ઓછા હતા. ઉમાશંકરભાઈ બધું પારખી ગયા હતા. તેમણે આંખમાં આંસુ સાથે ધીરુભાઈની શૈક્ષણિક સેવાઓને બિરદાવતાં કહ્યું : ‘માટે મારા વતનમાં જે કામ કરવું જોઈએ એ ન કરી શક્યો તેનો મને આજે અફસોસ છે. પણ ધીરુભાઈએ અહીં વસીને એ કાર્ય કર્યું. એ માટે હું તેમનો ભવોભવનો ઋણી છું.’

ધીરુભાઈ આજે પણ જીવનના સાડા આઠ દાયકા ઉપર પહોંચ્યા પછીય, ગુજરાતી ભાષાના વિશ્વકોશના કાર્યમાં ખૂંપેલા રહ્યા. તેઓ રુંવે રુંવે શિક્ષક છે. અનેક શિક્ષકોના તે શિક્ષક રહ્યા છે.



☆ ચમત્કારોનો માર્ગ ☆

પ્રજાને સાચા પુરુષાર્થનો માર્ગ બતાવવાની જગ્યાએ ચમત્કારોનો માર્ગ બતાવનારાઓએ પ્રજાની સૌથી મોટી દુર્દશા કરી છે. ખાદ્ય પદાર્થોમાં ભેળસેળ કરનારા તો માત્ર પ્રજાનું શરીર જ બગાડે છે, જેને થોડાક જ પ્રયત્નોથી ઠીક કરી શકાય છે, પણ ચમત્કારોના વેપારીઓ તો પ્રજાનું મસ્તિષ્ક બગાડે છે, જેને ઠીક કરવું બહુ કઠિન હોય છે. ભારતની પ્રજા સદીથી શાપ આશીર્વાદના ચમત્કારોના પ્રવાહમાં તણાતી રહી છે. હવે તેને નવા પ્રવાહની જરૂર છે. જેનું નામ છે વૈજ્ઞાનિક અભિગમોનો પ્રવાહ. ચમત્કારોમાં ફસાયેલી પ્રજા વર્તમાન અને આવનાર પડકારોને પુરુષાર્થથી હલ નથી કરી શકતી. તે કોઈ દૈવી ચમત્કારોની આશા અપેક્ષામાં રાચતી હોય છે.

- સ્વામી સચ્ચિદાનંદ



લગ્નની પરીક્ષા પાસ કરી દેવાથી દાંપત્યજીવન સફળ થાય ખરું ?



- કૃષ્ણકાંત ઉનડકટ

લગ્ન વિશે એક વાત આપણે વારંવાર સાંભળતા રહીએ છીએ કે, મેટેજીસ આર મેઈડ ઈન હેવન. માની લઈએ કે લગ્ન સ્વર્ગમાં નક્કી થાય છે, પણ એને જીવવાના તો ધરતી પર જ હોય છે. લગ્ન વિશે ડાહી ડાહી વાતો થતી રહે છે. લગ્ન બે આત્માઓનું મિલન છે. સપ્તપદીના ફેરા ફરીને વર-વધૂ સાત જન્મના સાથનો કોલ આપે છે. આપણે એકબીજાને સુખી કરીશું એવું વચન અપાય છે. આ બધું લગ્નના માંડવામાં હોય છે. માંડવામાંથી બહાર નીકળીએ કે તરત જ ઘણી બધી વાસ્તવિકતાઓ સામે આવવા લાગે છે. એકબીજા વિશે બધું જાણીને, સમજીને અને વિચારીને લગ્ન કરવામાં આવે તોપણ કોઈ વ્યક્તિ દાંપત્યજીવન સુખી અને સફળ રહેશે એની ગેરંટી આપી ન શકે. બે અલગ અલગ રીતે ઉછરેલી અને જુદી જુદી રીતે વિચારતી વ્યક્તિઓ સાથે રહેવાનું શરૂ કરે ત્યારે ઘણા સવાલો સર્જતા હોય છે. જ્યારે સવાલોના જવાબો ન મળે ત્યારે સવાલો વધતા જાય છે અને છેલ્લે એક જ જવાબ મળે છે કે, હવે સાથે નથી રહેવું.

લગ્ન માટે દરેકનું પોતાનું લોજિક હોય છે. એક છોકરીને પૂછવામાં આવ્યું કે, લગ્ન કરીને તારે શું કરવું છે ? એણે જવાબ આપ્યો, લગ્ન કરીને મારે સુખી થવું છે અને મને એ વાતની ખબર છે કે હું મારા પતિને સુખી કરીને જ સુખી થઈ શકું. લગ્ન પછી સુખ પણ સહિયારું બને છે. લગ્નજીવન સફળ બનાવવાની કોઈ એક ફોર્મ્યુલા આપી શકાય નહીં, તેની ફોર્મ્યુલા કપલે કપલે જુદી હોય છે. આપણે અનેક કિસ્સામાં એવું જોયું છે કે, બે તદ્દન જુદું વ્યક્તિત્વ ધરાવનારાઓ પણ સુખેથી સાથે જીવતા હોય છે. તેનાથી વિપરીત બે બુદ્ધિશાળી ગણાતા માણસો પણ સાથે રહી શકતા ન હોવાના અનેક કિસ્સાઓ આપણી સામે છે. એક મોટી ઉંમરના કપલને પૂછવામાં આવ્યું કે, તમારા લગ્નજીવનની સફળતાનું રહસ્ય શું ? બંનેએ સાથે મળીને કહ્યું કે, પ્રેમ થોડોક ઓછો હોય તો ચાલશે, સમજદારી વધુ હોવી જોઈએ. એક વ્યક્તિ સમજુ હોય તો પણ ન ચાલે, બંને સમજુ જોઈએ. બાકી તો દરેક વ્યક્તિએ પોતાનું લગ્નજીવન કેવી રીતે સુખી બનાવવું એ પોતાની વ્યક્તિને સમજીને નક્કી કરવાનું હોય છે. એક માણસ જે રીતે સુખી થયો હોય એ જ રીતે બીજો સુખી થઈ ન શકે.

હવે બીજી વાત, લગ્નની પરીક્ષા આપવાથી દાંપત્ય સફળ થાય ખરું ? ઈન્ડોનેશિયાની સરકાર પોતાના દેશમાં એક નવો કાયદો બનાવવા જઈ રહી છે. લગ્ન પહેલાં ત્રણ મહિનાનો એક કોર્સ કરવાનો રહેશે. તેમાં છોકરાઓ અને છોકરીઓને સંબંધ, પ્રેમ, ગૃહસ્થી, માનસિકતા, આર્થિક વ્યવહાર સહિત અનેક બાબતોનું જ્ઞાન આપવામાં આવશે. કોર્સ પૂરો થાય એટલે પરીક્ષા આપવાની અને તેમાં પાસ પણ થવાનું રહેશે. જો નાપાસ થયા તો લગ્ન કરી શકાશે નહીં. આપણા દેશ સહિત ઘણા દેશોમાં લોકો લગ્ન પહેલાં મેટેજ કાઉન્સેલિંગ માટે જાય છે. અમુક લોકો લગ્નજીવનમાં સમસ્યાઓ આવે ત્યારે પણ કાઉન્સેલરની સલાહ લેવા જાય છે. આપણે ત્યાં હજુ આવો ટ્રેન્ડ ઓછો છે, પણ વિદેશમાં પ્રિમેટેજ કાઉન્સેલિંગનું મહત્ત્વ ઘણું છે. પરીક્ષા હોય કે કાઉન્સેલિંગ છેલ્લે તો બે

વ્યક્તિની સમજણ જ મહત્ત્વની બનતી હોય છે. બે વ્યક્તિ સાથે રહેવા લાગે ત્યારે ડિફરન્સ ઓફ ઓપિનિયન તો થવાનો જ છે. કોઈ મામલે મતભેદ થાય એ સ્વાભાવિક છે, પણ મનભેદ થાય તો તકલીફ શરૂ થાય છે. હું કહું એ જ સારું, હું કહું એમ કરવાનું, મને બધી ખબર પડે છે, એવી વાતો આવે ત્યારે ગાડી પાટા ઉપરથી ઊતરી જવાનું જોખમ ઊભું થાય છે. ઈગો અંતરાયો ઊભા કરે છે. હું શા માટે નમું ? હું શા માટે જવું કરું ? ભૂલ એની છે. ભૂલ ગમે તેની હોય, પણ લગ્નજીવન બંનેનું વૂટવું કે તરડાવું હોય છે. ઘણા કિસ્સામાં એકબીજાને નિભાવી લેવાતા હોય છે. નિભાવવું એ સુખની નિશાની નથી. સાથે રહેતા હોય એમાંથી પણ કેટલા સુખી હોય છે.

આપણે ત્યાં એવુંય કહેવાય છે કે, લગ્ન બે વ્યક્તિ નહીં, પણ બે પરિવારોનું મિલન છે. વાત સાવ ખોટી પણ નથી. આપણે ત્યાં લગ્નજીવનને સફળ બનાવવા માટે પરિવાર પણ બહુ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે. એક ગુજરાતી મસ્જી કાઉન્સેલરે કહેલી આ વાત છે. અત્યારનો એક પ્રોબ્લેમ વહુનાં સાસુ-સસરા સાથેના સંબંધો છે. વહુને માત્ર પતિ સાથે પોતાની રીતે રહેવું છે. પત્ની અને માતા વચ્ચે મરો પુરૂષનો થાય છે. બે છેડા વચ્ચે એ એવો ખેંચાય છે કે, એ બેમાંથી કોઈનો રહેતો નથી. સુખી લગ્નજીવન માટે થોડીક વાત સમજવી જરૂરી છે. એક તો તમારી વ્યક્તિ જેવી છે એવી સ્વીકારો. એને સુધારવાનો કે બદલવાનો પ્રયાસ ન કરો. તમારી વ્યક્તિને એના સમગ્ર અસ્તિત્વ સાથે અપનાવો. જવું કરવાની આદત રાખો. માફ કરવાની તૈયારી રાખો. થોડુંક ભૂલતા શીખો. બધી વાતની ગાંઠ બાંધીને બેઠા ન રહો. અબોલા ટાળો. સંવાદને સજીવન રાખો. એકબીજાની ભૂલો કાઢવાનું બંધ કરો. એકબીજાને અનુકૂળ થતા રહો. કોઈની સાથે તમારી વ્યક્તિ કે તમારી પરિસ્થિતિની સરખામણી ન કરો. આવી બધી વાતો બંનેને લાગુ પડે છે. એક જ કરે તો મેળ ન પડે, કારણ કે દાંપત્યજીવન કોઈ એકનું નહીં બંનેનું હોય છે. આ બધાની સાથે પાચામાં પ્રેમ હોવો જોઈએ, વફાદારી હોવી જોઈએ અને વિશ્વાસ હોવો જોઈએ.

પેશ-એ-ખિદમત

રહનુમાઓં કી અદાઓં પે ફિદા હૈ દુનિયા, ઈસ બહકતી હુઈ દુનિયા કો સંભાલો યારો,
લોગ હાથોં મેં લિએ બૈઠે હૈં અપને પિંજરે, આજ સચ્ચાદ કો મેહફિલ મેં બુલા લો યારો.

- દુષ્યંતકુમાર



★ માનવતાનો વળાંક ★

- તીર્થક રાણા

એક ૮૫ વર્ષના દર્દીને બચાવવા ડૉક્ટર જીવ સટોસટનો ખેલ ખેલે, દર્દી તો બચી ન શકે પણ એ તબીબોને ટોર માર મારવામાં આવે. પશ્ચિમ બંગાળમાં તબીબો ઉપર થયેલા આ હુમલાના પડઘા આખા દેશના તબીબો દ્વારા ઝીલી લેવામાં આવે અને હજારો કિલોમીટર દૂર ગુજરાતના કોઈ શહેરમાં વસતો તબીબ એક દિવસ ઓપીડી બંધ રાખી પ્રત્યાઘાતને સમર્પન આપે. ઈ.સ. ૨૦૦૧ માં કચ્છની ઘરતી ધૂળે લાખો લોકો બેઘર બને અને વિશ્વના લગભગ ૬૩ દેશો ટેવટથી માંડીને નકદ રૂપિયા સુધીની તમામ સહાય પહોંચાડી આપણા દેશને પડેલી ખોટ પૂરવા ખડે-પગે ઉભા રહી જાય. બરાબર એક વર્ષ પહેલા થાઈલેન્ડની થામ લ્યુઆન્ગ ગુફામાં બાળકો ફસાઈ જાય અને વિશ્વભરના નિષ્ઠાંત મરજીવા દિવસ રાત એક કરીને પણ એ બાળકોને ગુફામાંથી બહાર કાઢે ! દિલ્હીની કોઈ બસમાં એક માસુમ બાળા ઉપર બળાકાર કરવામાં આવે અને આખો દેશ હાથમાં મીણબત્તીની મશાલ લઈ એજ પીડિતાના પરિવાર સાથે ખભે ખભો મિલાવી ઉભો રહી જાય, ન્યાય માંગવા જાતે ન્યાયતંત્રના દરવાજે ટકોરા પાડી ઊઠે ! ઓરિસ્સામાં ‘ફની’ વાવાઝોડું આવે અને લગભગ એક લાખ લોકોને અસર કરતું જાય; દરિયાકિનારે વસતા હજારો માછીમારોની આજીવિકા રૂપી નાવ છીનવાઈ જાય અને દેશભરમાંથી ઓરિસ્સા સિલીફ ફંડમાં પૈસાનો ખડકલો થઈ જાય ! ગુજરાતમાં ‘વાચુ’ વાવાઝોડાના ઍંધાણ થાય ને હજારોની સંખ્યામાં ફૂડ પેકેટ્સ ઘડીના છઠ્ઠા ભાગમાં તૈયાર થઈ જાય !

સાડીના પાલવમાં છુપાવીને રાખવામાં આવેલી વર્ષોની બચત અને ફાઈલના પાનાઓ વચ્ચે પોતાની આપત્તી માટે સચવાયેલી કેટલીક રકમનો અમુક હિસ્સો ખાખી પરબીડિયામાં પેક કરીને એવા ભાઈ બહેનોના સરનામે લખી દેવાનો કે જેને ન કચારેય આપણે મળ્યા છીએ અને ન કચારેય આપણે મળવાના. રાણા પ્રતાપના અબ્બના ભંડારો ખૂટે ને કોઈક વીર ભામાશા પ્રણામ કરીને પોતાની આખી જીંદગીની કમાણીથી ભરેલા અબ્બના ભંડારો ખુલ્લા મુકી દે એ ભામાશાનો અંશ આપણામાં જીવે છે સાહેબ અને એટલે જ સ્વયંને ભૂલીને વિશ્વના કોઈ ખૂણે વસતા માનવની આપત્તિ જોઈને આપણી બંધ મુઠ્ઠીઓ ખુલી જતી હોય છે.

આમ જુઓ તો આપણા બધાની જીંદગીઓ કેવી પુરપાટ દોડે છે નહિ ? સુરજ ઉગે ત્યારથી શરૂ થતી દોડ છેક નિશાના તારલિચારો જોતા પૂરી થાય, થાક ઉતરે કે ન ઉતરે ને ફરી એ જ દોડ આરંભાઈ જાય. હવે તો વિદેશમાં થાય એવું આપણે ત્યાં પણ થવા લાગ્યું છે, એક બે અઠવાડિયા થઈ જાય પણ પાડોશી સાથે સંવાદ કરવાનો પણ સમય ન મળ્યો હોય. જીવન રાબેતા મુજબ સતત ચાલતું રહે, પણ ક્યાંક સોસાયટીમાં પાણી કે લાઈટ જાય કે તરત આપણે સહુ ભેગા મળી જઈએ છીએ, “તમારે ત્યાં લાઈટ છે ??” એવો પ્રશ્ન સૌથી પહેલો પાડોશીને જ પૂછીએ છીએ ને ? રસ્તા ઉપર દ્રષ્ટિ કરો તો હજારો વાહનો આમથી તેમ ગતિ કરતા નજરે ચડે, ટ્રાફિકમાંથી વહેલો રસ્તો કેમ કઠાય, વહેવું જેતે સ્થળે કેમ પહોંચાય એની જ પળોજણમાં આપણે ગતિ કરતા



હોઈએ છીએ. આજુબાજુમાંથી કોણ પસાર થાય છે એની પણ પરવાહ આપણને ક્યાં છે ? પણ ક્યાંક કોઈક અકસ્માત થાય તો ? ગાડીના સીટ ક્વર ઉપર પડતા ડાઘની પરવાહ ક્યાં વિના એ લોહી નીતરતા માનવીને બચાવવા આપણે આપણી ગાડીને એમ્બ્યુલન્સ બનાવતા પણ ખચકાતા નથી. સુમસામ દેખાતા રસ્તા ઉપર પણ કોઈ અકસ્માત થાય અને તરત પાણીથી માંડીને ડેટોલ-સેવલોન કે પછી ૩ જેવી સેવાઓ ઘડીના છઠ્ઠા ભાગમાં પહોંચાડી દેતા આપણે એ વાતની સાબિતી આપીએ છીએ કે હજુ આપણી અંદર કોઈક બેહું છે !

જરા વિચારો, વિશ્વના કોઈ અબાણ્યા ખૂણામાં વસતા વ્યક્તિઓ પ્રત્યે સંવેદના દાખવીને આપણે શું મેળવી લેવાના ?? શા માટે આપણું હૃદય કોઈકની પીડા જોઈને વેદનાની ચીસ પાડી ઉઠે છે ? કારણ માત્ર એટલું જ કે તેજ રફ્તારથી ભાગતી આપણી જીંદગીઓમાં પણ ક્યાંકને ક્યાંક આપણે સહુ એકબીજાથી જોડાયેલા છીએ, કુદરત સામે માનવી લાચાર છે, ત્યારે સેવાના અસંખ્ય અદ્રશ્ય હાથો ન જાણે ક્યાંથી કોઈકને જમીન ઉપરથી ઉપાડીને ફલક ઉપર બેસાડી જતા હોય છે. જાત-ભાત કે ધર્મભેદ ભૂલાવીને કુદરતે નોતરેલા આવા કોઈ વળાંક પાસેથી જ્યારે આપણા જીવનનો રસ્તો પસાર થાય છે ત્યારે જીવનના આવા કોઈક વળાંકે આપણે સહુ એક બની જઈએ છીએ. આપણા જીવનમાં આવતી આવી કોઈક આપત્તિઓનો વળાંક એટલે ખરેખર તો ઈશ્વરે આપણી કસોટી કરવા સર્જેલો “માનવતાનો વળાંક!” જીવનમાં ભલે કોઈની પણ સાથે ગમે તેવા વેર હોય પણ આવી તમામ કુદરતી કે માનવ સિર્જત આફતોએ તમારી અને મારી અંદર રહેલો નરસિંહ હૂંડી લખી નાખતો હોય છે. આકાશ તરફ દ્રિષ્ટ કરી હૂંડી લખતા લોકોની હઠ્ઠી દુનિયાના કોઈક ખૂણે વસતા શામળશા શેઠ હસ્તે મોટે સ્વીકારે પણ છે અને સમય આવ્યે એમની વહારે થાય પણ છે. જાણ્યે-અજાણ્યે આપણે સહુ ક્યારેક નરસિંહ મહેતા છીએ તો ક્યારેક શામળશા શેઠ ! પરંતુ કેન્દ્રમાં ભક્તિ માનવતાની છે કે જે કોઈ એક વળાંકે આપણને સહુને માનવી હોવાનો ગર્વ કરાવતી જાય છે અને કદાચ એટલે જ પ્રત્યેક કુદરતી આપત્તિ ટાળે હરિ-હરનો સાદ દુનિયામાં અવિરત સંભળાતો રહે છે, નહિ ?

લઘુક-ઝઘુક :

આત્માર્થમ જીવલોકેસ્મિન કો ન જીવતી માનવ :

પરં પરોપકાર્યમ ચો જીવતી સ જીવતી

આ વિશ્વમાં પોતાને માટે ક્યો માણસ નથી જીવતો ?

પણ પરોપકાર માટે જે જીવે છે એને જ જીવ્યો ગણાય છે !





આપણે બધા જ લોકો 'ઓવરઈટિંગ' કરીએ છીએ



- કૃષ્ણકાંત ઉનડકટ

ભૂખના કારણે મરતા લોકો કરતાં ખાઈ ખાઈને મરવાવાળાની સંખ્યા અનેકગણી વધારે છે, આ વાત યુગોથી કહેવાતી આવી છે. માણસ જાત માટે અમુક સવાલો એવા છે જેના પરફેક્ટ જવાબો ક્યારેય મળતા જ નથી. કેટલું ખાવું ? કેટલું પાણી પીવું ? ક્યારે ખાવું ? શું ખાવું ? પાણી ક્યારે પીવું ? સવારે નયણા કોઠે પાણી પીવું કેટલું સારું ? જમીને તરત પાણી પીવું કે અડધો કલાક પછી પીવું ? આ અને આના જેવા અનેક સવાલો આપણને પજવતા રહે છે. લોકો પણ પોતાના અનુભવો અથવા તો બીજા લોકો પાસેથી જે વાતો સાંભળી હોય એના ઉપરથી આપણને સલાહ આપતા રહે છે. આયુર્વેદમાં કહ્યું છે કે મૂળો, મોગરી અને દહીં, રાત પછી નહીં. જોકે આયુર્વેદ આ ત્રણ વસ્તુની જ વાત કરી છે, એ સિવાયનું લોકોએ પોતે નકકી કરવાનું હોય છે. જમવામાં શું ભારે અને શું હલકું એ વિશે પણ ચર્ચાઓ થતી રહી છે. આખા જગતમાં કોઈ છાતી ઠોકીને કહી શકવું નથી કે આટલું જ ખાવ તો ચાલે.

શરીરને અમુક તત્ત્વોની જરૂર રહે છે. અમુક પ્રમાણમાં પ્રોટીન, અમુક વિટામિન, અમુક કાર્બોહાઈડ્રેટ વગેરેની જરૂર શરીરને હોય છે. સાયન્સે તેનાં પ્રમાણો આપ્યા છે. જોકે માણસજાત માત્ર જીવવા માટે નથી જાતી, એ તો મજા માટે ખાય છે. આમ તો એમ પણ કહી શકાય કે લોકો ખાતા નથી પણ ઝાપટે છે. પેટ ના પાડે નહીં ત્યાં સુધી ઠોસતા જ રહે છે. જમીને પછી ભલે પાચનની ગોળી લેવી પડે પણ જમવાનું તો પેટ ભરીને જ. ભાવતું હોય તો માણસથી કોઈ કંટ્રોલ જ રહેતો નથી. અમુક લોકોને તો સ્વીટ કે બીજી કોઈ વસ્તુનું રીતસરનું કેવિંગ જ થાય છે. જ્યાં સુધી એને એ ન મળે ત્યાં સુધી એને ચેન નથી પડતું. શરીર વિશે એમ તો એવું કહેવાતું આવ્યું છે કે શરીરને જેવી આદત પાડો એવી આદત પડે. ભૂખ અને ઊંઘને જેટલી વધારો એટલી વધે અને ઘટાડો એટલી ઘટે. સ્વાદ એવી ચીજ છે કે ગમતી વસ્તુ જોઈને મોઢામાંથી પાણી ઝરવા માંડે છે દરેક માણસની કોઈ ને કોઈ કમખેરી હોય છે, એ વસ્તુ એની સામે આવે પછી ખાધા વગર રહેવું અશક્ય બની જાય.

સૌથી મહત્ત્વનો સવાલ એ છે કે માણસે કેટલું ખાવું જોઈએ ? ડાયેટિશિયન કે સાયન્સ તેનો જવાબ એવી રીતે આપે છે કે દરેક શહરી યુનિક હોય છે. એકને જે નિયમ લાગુ પડે એ બીજાને ન લાગુ પડે. જમવાની બાબતમાં કોઈ યુનિવર્સલ ફોર્મ્યુલા આપી ન શકાય. કોઈ પહેલવાન હોય તો એણે વધુ ખાવું પડે. સ્પોર્ટ્સમેનનું ડાયટ જુદું હોવાનું. તમારું કામ જો મહેનતનું હોય મતલબ કે તમને પરસેવો પડતો હોય તો તમારો ખોરાક વધુ હોય તો વાંધો નથી. જો તમે એરકન્ડિશન રેમ્બરમાં બેઠાં બેઠાં કામ કરતા હોવ તો તમારે ખાવામાં ધ્યાન રાખવું જોઈએ. કેલેરીઝનું પોતાનું ગણિત હોય છે. તમારે ખાવું હોય એટલું ખાવ, કંઈ વાંધો નથી પણ એટલી કેલેરી બાળવાની તમારી તૈયારી છે ? એક ચોકલેટ ખાવ તો આટલી કેલેરી મળે, એ આપણને હવે ખબર પડી જાય છે, પણ ચોકલેટ જેટલી કેલેરી જિમમાં બાળતા નાકે દમ આવી જાય છે. કેટલું ખાવું એની સાથે ઉંમરનો હિસાબ પણ માંડવામાં આવે છે. યંગ લોકોનો ખોરાક વધુ જ હોવાનો. ઉંમર વધે એમ ખોરાક ઘટાડવો જોઈએ અને ખાવા-પીવાની વસ્તુઓમાં પણ બદલાવ લાવવો જોઈએ.

અમેરિકા સહિત દુનિયાના અનેક દેશો અત્યારે ઓવરવેઈટ પ્રોબ્લેમ સામે ઝઝૂમી રહ્યા છે. એમાં પણ ફાસ્ટફૂડ અને ફ્રોઝન ફૂડે ડાટ વાળ્યો છે. અમેરિકામાં તો સરકારે હવે વિનંતી કરવી પડે છે કે તમારી ફૂડ હેબિટ વિશે એલર્ટ રહો નહીંતર હાલત ખરાબ થઈ જશે. વજનના કારણે આપણા દેશ સહિત આખી દુનિયામાં સ્લીમિંગ સેન્ટર, વેઈટલોસ સેન્ટર અને જિમ ઈન્ડસ્ટ્રી ધમધોકાર ચાલે છે. આજથી દસ પંદર વર્ષ પહેલાં આવું ન હતું. હવે તો નાનાં સેન્ટર્સમાં પણ જિમ અને સ્લીમિંગ સેન્ટર્સ બની ગયાં છે. વજન ઘટાડવા માટે લોકો જોખમી પાઉડર પીવાથી માંડી જાતજાતના ખતરનાક રસ્તાઓ અજમાવવા લાગ્યા છે. ચરબીના થરના થર જામી જાય પછી લાઈપોસેક્શનના ઓપરેશન કરાવનારાઓની સંખ્યા પણ દિવસે ને દિવસે વધતી જાય છે. અમુક બીમારી કે હોર્મોનલ ચેન્જસના કારણે વજન વધે તો એમાં માણસ એની સારવાર સિવાય કંઈ ન કરી શકે. જો કે મોટાભાગના લોકોનું વજન માત્ર જરૂર કરતાં વધુ ખાવાના કારણે અથવા તો જે ન ખાવું જોઈએ એ ખાવાના કારણે જ વધે છે. જૈન ધર્મ એવું કહે છે કે બે હાથ ભેગા કરીને હથેળીમાં સમાય એટલું ખાવ તો પૂરતું છે.

આજે મોટાભાગની મહિલાઓને વજનનો અને પુરૂષોને વધી ગયેલા પેટનો પ્રોબ્લેમ છે. કોઈનું વજન જરાકેય ઘટે એટલે તરત જ સવાલ કરવામાં આવે છે કે કેવી રીતે ઘટયું ? દરેક પોતપોતાના પ્રયાસોની વાત કરે છે, છેલ્લે જે વાત આવે છે એ તો જીભ પર કંટ્રોલની જ હોય છે. એક સાવ સાચો કિસ્સો છે. એક બહેન નિયમિત રીતે સ્લીમિંગ સેન્ટરમાં જતાં હતાં. એક દિવસે એનું વજન ઘડ દઈને એક કિલો વધી ગયું. ડાયેટિશિયને પૂછ્યું તો એણે સાચું કહી દીધું કે ગઈકાલે માત્ર એક નાનકડો લાડુ ખાધો હતો. પછી એ લેડીએ નિર્દોષતાથી એક સવાલ કર્યો કે, એક નાનકડો લાડુ ખાઈએ એમાં એક કિલો વધી જાય ? ડાયેટિશિયને જવાબ આપ્યો કે તમતમારે એક કિલો સલાડ ખાજો, સો ગ્રામ પણ નહીં વધે. આવા રમૂજી કિસ્સાઓ પણ બનતા હોય છે, બીજાને હસવું આવે બાકી તો જેના પર વીતતી હોય એને ખબર પડે. તમારે કેટલું ખાવાની જરૂર છે એ તમે જ નક્કી કરો. જરૂર પડે તો ડાયેટિશિયનની સલાહ લો. જીભના ચટાકા પર કાબૂ રાખો નહીંતર જીભ તમને છેતરી જશે. થાય છે એવું ને કે ખાઈ લીધા પછી જ સમજાય છે કે આ ખાવાની જરૂર ન હતી, આ સમજ પડે ત્યારે બહુ મોડું થઈ ગયું હોય છે, મોટામાં કંઈ મૂકતાં પહેલા જ વિચારો કે આ ખાવાની જરૂર છે ખરી ? જવાબ ના આવે તો મન મક્કમ કરીને તેને એવોઈડ કરો. ફૂડ હેબિટ સારી હોય એ સ્વસ્થ રહેવા માટે સૌથી વધુ જરૂરી છે.



પેશ-એ-ખિદમત

વો શખ્સ જો રખતા હૈ જમાલ ઔર તરહ કા, હૈ ઉસે સે ખિછડને કા મલાલ ઔર તરહ કા,
અબ ઘર સે નિકલના હી પડેગા કિ મુખાલિફ, ઈસ બાર, ઉઠાતે હૈ, સવાલ ઔર તરહ કા.

- ખાલિદ મોઈન



“શ્રી ઉમિયા દ્વારેથી...!”



સંપાદન અને આલેખન :

શ્રી ઈશ્વરભાઈ એ. પટેલ

હપ્તો : ૨૩૩

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન, ઊંઝા આપ સૌને જય માતાજી પાઠવે છે. મા ઉમિયાના આશિષથી આપ સૌ સુખી સમૃદ્ધ અને આબાદ રહો તેવી શુભેચ્છા.

શ્રી ઉમિયા પરિવાર મહિલા સંગઠન ઉત્તરઝોન મિટીંગ :

શ્રી ઉમિયા પરિવાર મહિલા સંગઠન ઉત્તર ઝોન મહેસાણા-પાટણ-બનાસકાંઠા જિલ્લાની મહિલા સંગઠનની સભાસદ બહેનોની મિટીંગ તા. ૦૭-૦૩-૨૦૨૧ ના રોજ શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાના સત્સંગ હોલમાં સવારે ૯-૩૦ કલાકે મહિલા સંગઠન ચેરમેનશ્રી ડૉ. જાગૃતિબેન પટેલના પ્રમુખપદે મળી હતી. જેમા સમગ્ર ગુજરાતમાં મહિલા સંગઠનો વિસ્તાર કરવો અને સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓનો બહોળો પ્રચાર કરવો તેમજ વિઝન-૨૦૩૦ શ્રી ઉમિયા માતાજીના ૧૦૦૧ મંદિર નિર્માણના સંકલ્પને પરિપૂર્ણ કરવાના ભાગરૂપે સમગ્ર મહિલા સંગઠન દ્વારા સક્રિય રસ લઈ સંકલ્પને પૂર્ણ કરવા કટિબદ્ધતા બતાવી. સ્મીતાબેન જોશીએ બ્રેસ્ટ કેન્સર એવરનેસ વિશે માહિતી આપી. મહિલા શક્તિના માધ્યમથી સમાજમાં જાગૃતિ લાવવા માટે ભાર મૂક્યો. આ પ્રસંગે ડૉ. આશાબેન પટેલ ધારાસભ્યશ્રી, સંસ્થાના પ્રમુખશ્રી મણીભાઈ મમ્મી, માનદ્મંત્રીશ્રી દિલીપભાઈ નેતાજી તેમજ અન્ય હોદ્દેદારશ્રીઓ હાજર રહ્યા હતા.

તા. ૦૭-૦૩-૨૦૨૧ શ્રી ઉમિયા માતાજીની કારોબારી સભા :

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાની કારોબારી સભા તા. ૦૭-૦૩-૨૦૨૧ ના રોજ બપોરે ૨-૦૦ કલાકે સત્સંગ હોલમાં સંસ્થાનના પ્રમુખશ્રી મણીભાઈ ઈ. પટેલ (મમ્મી) ના પ્રમુખસ્થાને મળી, સહમંત્રીશ્રી વસંતભાઈ કેપ્ટને સહુને આવકાર્યા. લક્ષ્યકાંડી મહાયજ્ઞા પછી માતાજી પ્રત્યે નિષ્ઠા, ચેતના, સદ્ભાવનામાં વધારો થયો છે. મોટી સંખ્યામાં મધ્યપ્રદેશ, કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર, દક્ષિણ ગુજરાતમાંથી મોટી સંખ્યામાં કારોબારી સભ્યો પધાર્યા.

સંસ્થાના માનદ્મંત્રીશ્રી દિલીપભાઈ નેતાજીએ સંસ્થાની ધાર્મિક, સામાજિક, શૈક્ષણિક પ્રગતિનો વિસ્તૃત અહેવાલ આપ્યો. વિઝન-૨૦૩૦ અંતર્ગત ૧૦૦૧ મંદિર નિર્માણ સંકલ્પમાં આપણે સૌ રસ લઈએ. દરેક તાલુકા અને જિલ્લાકક્ષાએ શ્રી ઉમિયા માતાજીનું મંદિર બનાવીએ.

કારોબારી સભામાં વિશદ ચર્ચા વિચારણા થઈ. એજન્ડા મુજબના તમામ કામો સર્વાનુમતે કરવામાં આવ્યા. કોરોનાને કારણે અડધું વર્ષ પસાર થઈ ગયું. હોવાથી તમામ જુના હોદ્દેદારશ્રીઓની પુનઃવરણી સર્વાનુમતે કરવામાં આવી. અને નવા બનેલા ૨૪ કારોબારી સભ્યશ્રીઓનું સન્માન કરવામાં આવ્યું.

૧૧ કારોબારી સભ્યશ્રીઓનો નવિન ટ્રસ્ટીગણમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો.

(૧) મણીભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ (મમ્મી) - ઊંઝા, પ્રમુખશ્રી

(૨) પ્રહલાદભાઈ અંબાલાલ પટેલ (કામેશ્વર) - અમદાવાદ, ઉપપ્રમુખશ્રી

- (૩) ગટોરભાઈ કાનજીદાસ પટેલ - બોટાદ, ઉપપ્રમુખશ્રી
 (૪) દિલીપભાઈ મણીલાલ પટેલ (નેતાજી) - ઊંઝા, માનદ્મંત્રીશ્રી
 (૫) સી.કે. પટેલ - અમદાવાદ
 (૬) બાબુભાઈ જમનાદાસ પટેલ (બી.જે.પી) - અમદાવાદ
 (૭) નારાયણભાઈ લલુભાઈ પટેલ - ઊંઝા
 (૮) મહેન્દ્રભાઈ સોમાભાઈ પટેલ (એમ.એસ. પટેલ) - સુરત
 (૯) ગોવિંદભાઈ ગણેશભાઈ વરમોરા (સનહાર્ટ ગ્રુપ) - મોરબી
 (૧૦) હંસરાજભાઈ દેવરાજભાઈ ઘોળુ - ભૂજ
 (૧૧) ખેતશીભાઈ ખુશાલભાઈ પટેલ - સુરેન્દ્રનગર

પ્રમુખસ્થાનેથી મણીભાઈ મમ્મીએ માતાજી સંસ્થાનના ઇતિહાસ અને પ્રવૃત્તિ પગથાર વિશે જણાવ્યું. માતાજીનું અખંડસ્વરૂપ આપણી મનોકામના શીઘ્ર પૂર્ણ કરે છે. કુળદેવી કુળગુરૂ અને આપણા કશ્યપ ગોત્રના સંસ્કાર જાળવીએ. મા ઉમિયાના આશીર્વાદ આપણા સૌ ઉપર ઉતરે એવી પ્રાર્થના.

ઉચ્ચ શિક્ષણ સહાય નિધિ :

આજની જ્ઞાન વિજ્ઞાનની સદીમાં કડવા પાટીદાર સમાજના ભાઈ-બહેનોને ઉપયોગી થવાના આશયથી માતાજી સંસ્થાન તરફથી છેલ્લા ૨૭ વર્ષથી જરૂરીયાતમંદને વગર વ્યાજની લોન આપવામાં આવે છે. આ વર્ષે તા. ૧૬-૦૨-૨૦૨૧ ના રોજ ૧૫૦ વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૫૬,૪૫,૦૦૦/- અને તા. ૨૧-૦૨-૨૦૨૧ ના રોજ ૪૬ વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૧૮,૩૦,૦૦૦/- લોન આપી, બાકીના ૪૦ વિદ્યાર્થીઓને લોન માટે જરૂરીયાત હોય તે વિદ્યાર્થીઓ તા. ૦૧-૦૮-૨૦૨૧ થી સંસ્થાની વેબસાઈટ www.maaumiya.com ઉપર ઓનલાઈન ફોર્મ ભરી શકશે, પ્રથમ વખત લોન લેનારે ફેબ્રુઆરી માસમાં રૂબરૂ આવવાનું રહેશે. ઓનલાઈન ફોર્મ ભરવાની છેલ્લી તારીખ તા. ૩૧-૧૨-૨૦૨૧ છે. એક વખત લોન લીધા પછીના દર વર્ષે અભ્યાસ ચાલુ રહે ત્યાં સુધી માત્ર ઓનલાઈન ફોર્મ ભરવાનું રહે છે. વધુ વિગત માટે સંસ્થાના ફોન નં. ૦૨૭૬૭-૨૪૫૪૭૨, મો.: ૮૫૧૧૦૧૬૦૦૦ ઉપર સંપર્ક કરી શકો છો. કાન્તિભાઈ નારાયણદાસ (રામ) સંચાલિત ઉચ્ચ શિક્ષણ સહાયનિધિના ચેરમેનશ્રી મગનભાઈ હંસરાજભાઈ જાવિયા તેમની ટીમ અને હોદ્દેદારશ્રીઓની સલાહ મુજબ પ્રસંશનીય કામગીરી બદલ તેમનો ખૂબ ખૂબ આભાર.

હપ્તો : ૨૩૪

કોરોના મહામારીમાં સંસ્થાનો સમાજ ઉપયોગી અભિગમ :

સમગ્ર વિશ્વ આજે કોરોના વાયરસની મહામારી સામે ઝઝૂમી રહ્યું છે. સમગ્ર મેડીકલ-પેરામેડીકલ સ્ટાફ-સુરક્ષા કર્મીઓ પોતાના જીવના જોખમે અડીખમ ચોધાની જેમ નિષ્ઠાપૂર્વક ફરજ બજાવી રહ્યાં છે. ગુજરાત સરકારશ્રીના તમામ વિભાગો દિવસ-રાત આ સંક્રમણને રોકવા માટે તનતોડ મહેનત કરી રહ્યાં છે. સરકારશ્રીના સમગ્ર વિભાગ અભિનંદનને પાત્ર છે.

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝા હંમેશા રાષ્ટ્રીય આપત્તિ કે ગુજરાતમાં આવીપડેલ કુદરતી

હોનારતો સમયે સંસ્થા અગ્રેસર રહી છે. કોરોના વાયરસની મહામારી સમયે પણ સંસ્થા તરફથી સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ અને આર્થિક યોગદાન આપી સામાજિક દાયિત્વ નિભાવ્યુ છે. કોરોના વાયરસના સંક્રમણને રોકવા માટે સંસ્થા તેની માલિકીની અમદાવાદ એસ.જી. હાઈવે ઉપર આવેલી શ્રી ઉમિયા માતાજી કેમ્પસ સરકારશ્રીને વાપરવા આપવા માટે સંસ્થા તૈયાર છે. સરકારશ્રીને યોગ્ય લાગે તે રીતે આ કેમ્પસનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

ઊંઝામાં ઉમિયા યાત્રી ભવન ખાતે ૩૫ બેડની વિશેષ સુવિધા કોરોનાગ્રસ્ત દર્દીઓ માટે ઉપલબ્ધ કરવામાં આવી છે. ઊંઝા તથા આસપાસના ગામોમાં કોરોના વેકસીનનો અને કોરોનાનું સંક્રમણ રોકવા માટેની ઝુંબેશ પૂરજોશમાં ચાલે છે. ઊંઝા સિવીલ હોસ્પિટલ ઉપરાંત આ નવી વ્યવસ્થા થવાથી ઊંઝા અને આજુબાજુના ગામોના કોરોનાગ્રસ્ત દર્દીઓની સુવિધામાં વધારો થશે.

ચૈત્રી નવરાત્રી પ્રારંભ :

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં શક્તિ, ઉપાસના અને સાધનાનું આધ્યાત્મિક મહત્વ રહેલુ છે. ચૈત્ર સુદ-૧ થી ચૈત્ર સુદ-૯ સુધી ચૈત્રી નવરાત્રિ ઊજવાય છે. ચાલુ સાલે કોરોના વાઈરસના કારણે સરકારશ્રીની ગાઈડ લાઈન મુજબ માતાજી સન્મુખ શાસ્ત્રોક્ત વિધિ વિધાનથી ધાર્મિક પ્રસંગો સહિત ચૈત્રી નવરાત્રિની પરંપરા મુજબ રાખવામાં આવેલ છે.

હપ્તો : ૨૩૫

મા ઉમિયાની નગરયાત્રા મોકૂફ :

અખંડ સ્વરૂપા જગતજનની શ્રી ઉમિયા માતાજીની ઊંઝાનગરમાં સૈકાઓથી ભવ્યાતિભવ્ય રીતે નીકળતી ગુજરાતની બીજા નંબરની નગરયાત્રામાં હજારો શ્રદ્ધાળુઓ ભાગ લઈ મા ઉમિયાની કૃપા અને આશીર્વાદ મેળવે છે. દરવર્ષે પરંપરાગત રીતે મા ઉમિયા ભક્તોને દિવ્ય દર્શનનો લાભ નગરચર્ચા દ્વારા આપે છે.

ચાલુ સાલે વૈશાખ સુદ-૧૫ (પૂનમ) તા. ૨૬-૦૫-૨૦૨૧ ને બુધવારના રોજ નગરયાત્રા નીકળનાર હતી પરંતુ વૈશ્વિક મહામારી કોરોના વાયરસના કારણે સરકારશ્રીની ગાઈડલાઈન મુજબ નગરયાત્રા મોકૂફ રાખવામાં આવેલ છે. જેની સર્વે ભક્તજનોએ નોંધ લેવી.

શ્રી ઉમિયાની માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝા દ્વારા કોરોના મહામારી વચ્ચે સેવાઓ :

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન -ઊંઝા સામાજિક દાયિત્વ પ્રત્યે સંવેદનશીલ રહી રાષ્ટ્રીય આપત્તિમાં કે કુદરતી હોનારતો જેવી કે ભૂકંપ, રેલ રાહત, વાવાઝોડું જેવી આપદામાં માનવસેવાની પ્રવૃત્તિઓ હરહંમેશ કરતી આવી છે.

વૈશ્વિક કોરોના મહામારીમાં સંસ્થાન દ્વારા મદદ :

- ઉમિયા યાત્રી ભવનમાં કોવિડ સેન્ટર બનાવવામાં આવેલ.
- મુખ્યમંત્રી રાહત ફંડમાં રૂ. ૧૫,૦૦,૦૦૦/- (પંદર લાખ) ની સહાય.
- ગરીબોને ભોજન.
- સ્થળાંતર કરી રહેલ શ્રમિક પદયાત્રિઓને મીઠાઈ વિતરણ.

- માસ્ક વિતરણ

કોરોનાની બીજી લહેરમાં સંસ્થાન દ્વારા મદદ :

- ઉમિયા યાત્રી ભવનમાં કોવિડ સેન્ટરમાં દર્દીઓ લાભ લઈ રહ્યાં છે.
- કોરોનાની દવાઓમાં સ્પેશીયલ ૩૦ ટકા ડિસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવે છે.
- કોરોનાની સેવા કરતા મેડીકલ-પેરામેડિકલ સ્ટાફને રહેવા-જમવાની વિનામૂલ્યે વ્યવસ્થા.
- કોરોનાના દર્દીઓના સગા-વહાલા માટે વિનામૂલ્યે ભોજન.
- ઉમિયા કેમ્પસ સોલા-અમદાવાદની તમામ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની વ્યવસ્થા સરકારશ્રીને વાપરવા માટે આપેલ છે.
- ઊંઝા કોટેજ હોસ્પિટલમાં ઓક્સિજન પ્લાન્ટ માટે રૂ. ૨૫,૦૦,૦૦૦/- (પચ્ચીસ લાખ) ની ફાળવણીની જાહેરાત.
- સંસ્થાના કારોબારી સભ્યો તેમજ સંસ્થા સાથે જોડાયેલ દાતાશ્રીઓ મા ઉમિયાના માધ્યમ દ્વારા કોરોનાના દર્દીઓને હોસ્પિટલમાં દાખલ થવા મદદરૂપ થાય છે અને આર્થિક યોગદાન આપી રહ્યાં છે.

સંસ્થાનની કાયમી સામાજિક પ્રવૃત્તિઓમાં આર્થિક યોગદાન :

- ઉમિયા મેડીકલ સ્ટોર્સમાંથી દર્દીઓને દવામાં ૨૦ ટકા ડિસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવે છે. જેમાં દર વર્ષે રૂ. ૫૦,૦૦,૦૦૦/- (પચ્ચાસ લાખ) કરતાં વધુની રાહત અપાઈ રહી છે.
- સંસ્થાની વિવિધ સામાજિક યોજનાઓમાં દર વર્ષે રૂ. ૨,૫૦,૦૦,૦૦૦/- (બે કરોડ પચ્ચાસ લાખ) ની સહાય આપવામાં આવે છે.
- શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝા દ્વારા અત્યાર સુધી વિવિધ સામાજિક યોજનાઓમાં અંદાજે રૂ. ૧૦૦,૦૦,૦૦,૦૦૦/- (એકસો કરોડ)થી પણ વધારે સહાય આપવામાં આવેલ છે.

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન-ઊંઝાના પાંચ મહાઅભિયાન

પ્રથમ અભિયાન સને ૧૯૭૬ ૧૮ મી શતાબ્દી મહોત્સવ.

મા ઉમિયાની સૌ પ્રથમ પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૧૨ માં ક્વાક્ષેત્રી વ્રજપાલાજીએ શિવ ભગવાનની આજ્ઞાથી ઉમાપુર ઊંઝામાં કરી. તે પછી રાજકીય અસ્થિરતા, શક, હૂણ, મોગલો વગેરેના આક્રમણ સામે મંદિરો વિધ્વંસ થતાં ગયાં. આજનું કિલ્લેબંધીવાળું મંદિર ૧૯૦ વર્ષ પહેલા બન્યું. બેચરદાસ લશ્કરી શેઠની અધ્યક્ષતામાં જ્ઞાતિજનોના સહકારથી જિણોદ્યાર કરાવ્યો. તેને ધ્યાનમાં લઈ માતાજીનું પ્રથમ અભિયાન ૧૮ મી શતાબ્દી મહોત્સવ સને ૧૯૭૬ માં ભવ્યાતિભવ્ય રીતે ઊજવાયો. આ પાંચ દિવસના મહોત્સવમાં ૧૮ લાખ ભકતો દર્શનાર્થે પધાર્યા. ભારતમાં વસતા કડવા પાટીદારોની સંગઠિત શક્તિના પરિણામ સ્વરૂપે ઓળખ મળી. મહોત્સવની બચતમાંથી વિશ્રાંતિગૃહ અને નવિન ભોજનાલય નિર્માણ પામ્યું. શ્રી ઉમિયા માતાજીના વિકાસકાર્યનો શુભારંભ થયો.

બીજી અભિયાન મા ઉમિયાનો જયોતિરથ.

શ્રી ઉમિયા પરિવાર ઉત્કર્ષ નિધિ જયોતિરથની પ્રેરણાના મૂળમાં પૂર્વ પ્રમુખશ્રી કેશુભાઈ શેઠ અને આજના પ્રમુખશ્રી મણીભાઈ ઈ. પટેલ (મમ્મી) તથા પૂર્વ પ્રમુખશ્રી વિક્રમભાઈ પટેલ છે. આ

દિવ્યરથનું ગામેગામ અભૂતપૂર્વ સ્વાગત થયું. ધાર્મિક સદ્ભાવના, સંપ, સ્નેહ વધ્યો. માતૃશક્તિ જાગૃત થઈ સમગ્ર ગામને સ્વચ્છ કરી સાડીઓ પાથરી જ્યોતિરથનાં વધામણાં થયાં. ગુજરાતના ૩૫૦૦ ગામ, રાજસ્થાનના ૧૪૮ ગામ અને મધ્યપ્રદેશના ૭૨૦ ગામોમાં પરિભ્રમણ થયું. તેનાથી સમાજમાં જાગૃતિ અને ચેતના આવી અનેક મંદિરો, છાત્રાલયો, શૈક્ષણિક સંકુલોનું સર્જન થયું.

ત્રીજુ અભિયાન સને ૨૦૦૯ ૧૮ મી શતાબ્દી મહોત્સવ રજત જયંતિ મહોત્સવ.

૧૮ મી શતાબ્દી રજત જયંતિ મહોત્સવ સને ૨૦૦૯ માં હાઈવે રોડ ઉપર ૫૦૦ વીઠા જમીનમાં થયો, જેમાં આશરે ૫૦ લાખ દર્શનાર્થીઓ પધાર્યા, ભવ્ય યજ્ઞશાળા, ખેતીવાડી પ્રદર્શન, ઔદ્યોગિક પ્રદર્શન, રમત-ગમત ક્રિડાંગણ, અદ્યતન પાર્કિંગ વ્યવસ્થા, મહોત્સવનું ઉદ્ઘાટન અત્યારના વડાપ્રધાન મા. નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ કરેલું. પાટીદાર સમાજમાં એકતા અને સમસ્તતાનાં દર્શન થયાં. નિર્વિદન આ મહોત્સવ પાર પાડ્યો, તેમાં કાર્યકરોની મહેનત તો ખરી, વિશેષ માતાજીના આશીર્વાદ અનુભવાયા, આશરે ૧૫ લાખથી વધુએ ભોજન પ્રસાદનો લાભ લીધો.

ચોથુ અભિયાન સને ૨૦૧૯ થી શ્રી ઉમિયા માતાજી લક્ષ્યંડી મહાયજ્ઞ.

શ્રી ઉમિયા માતાજી લક્ષ્યંડી મહાયજ્ઞમાં ૧૧૦૦ ભૂદેવ દ્વારા સતત ૧૬ દિવસ સુધી લક્ષ્યંડી ચંડીપાઠશાળામાં એક લાખ સ્લોકના પાઠ થયા, તેમાં દસમાં ભાગની દસ હજાર ચંડીપાઠની આહુતિ અપાઈ, ૩૦ વીંઘની યજ્ઞશાળા, ૩૫ વીઠામાં ભોજનાલય, બાલનગરી, વિવિધ પ્રદર્શન, શિક્ષણ, ફૂડકોર્ટ, સાંસ્કૃતિક હોલ, ધર્મસભા અને પાર્કિંગ કુલ મળી ૮૦૦ વીઠા જમીનમાં કુળદેવી મા ઉમિયાના નિજ મંદિર ખાતે ૧૮ થી ૧૨ ડિસેમ્બર ૨૦૧૯ માં ભવ્યાતિભવ્ય લક્ષ્યંડી મહાયજ્ઞ જ્ઞાતિજાતિના ભેદભાવ વગર સમસ્તથી ઊજવાયો, આ મહોત્સવે ૧૧ વિવિધ રેકોર્ડ મેળવ્યા. ગુજરાતના મુખ્યમંત્રીશ્રી વિજય રૂપાણીએ આ યજ્ઞદર્શનથી ભાવુક થયા. તેમણે જણાવ્યું કે આનું ભવ્ય આયોજન માત્ર પાટીદારો જ કરી શકે, ૬૦ લાખથી વધુ ચાખ્રિકોએ દર્શનનો લાભ લીધો, ૨૮ લાખ ભક્તોએ ભોજન પ્રસાદ અને ૩૦ લાખ ભક્તોએ ચા-પાણીનો લાભ લીધો.

પાંચમુ અભિયાન વિઝન ૨૦૩૦ મા ઉમિયાના ૧૦૦૧ મંદિર નિર્માણ સંકલ્પ.

કારોબારી સભાએ વિઝન ૨૦૩૦ અંતર્ગત મા ઉમિયાના ૧૦૦૧ મંદિર નિર્માણ સંકલ્પ કરેલ છે. મા ઉમિયાના આશીર્વાદથી પાટીદાર સમાજ સમગ્ર વિશ્વમાં પથરાયો છે. ગામે ગામ ઉમિયા પરિવાર સત્સંગ-સંગઠન ગોઠવાઈ રહ્યાં છે, આજની યુવા પેઢી ધાર્મિકતાના સંસ્કાર મેળવે તે જરૂરી છે, લક્ષ્યંડી મહાયજ્ઞમાં યુવોપેઢીનું યોગદાન હંમેશાં લોકો યાદ કરે છે, આ હેતુ માટે ગામે ગામ શ્રી ઉમિયા માતાજી ફોટો મંદિરની સ્થાપના કરવામાં આવી રહી છે, ૧૧ સભ્યોની કમિટી બનાવી, ભક્તો ભેગા મળી મંદિર, સમાજવાડી કે કોઈ જાહેર જગ્યાએ ફોટો મંદિર આગળ સત્સંગ કરે, પૂજાવિધિ કે આરતી કરે, માતાજીની શ્રદ્ધામાં વધારો થાય અને ભવિષ્યમાં શિખર મંદિર બને તેનાથી આપણો ઉમિયા પરિવાર શ્રદ્ધાળુ, તેજસ્વી, પરિશ્રમી, સંગઠિત, શિક્ષિત બને તેવો ભાવ રહ્યો છે, માતાજી તરફથી ૩૩×૪૪ ઈંચનો ફોટો અને રૂ. ૨૫,૦૦૦/- ની આર્થિક સહાય ફોટા મંદિર માટે આપવામાં આવે છે.

લક્ષ્યંડી મહાયજ્ઞની સ્મૃતિઓ વાગોળતાં ગામ, સમાજ સાથે ભક્તિભાવથી જોડાવવા આ મંદિર નિર્માણ સંકલ્પના મા.પ્રમુખશ્રી મણીભાઈ પટેલ અને માનદ્મંત્રીશ્રી દિલીપભાઈ પટેલ (નેતાજી) ના મનમાં

અંકુર ફૂટ્યાં અને આજે તેનો વ્યાપક પ્રચાર થઈ રહ્યો છે. સંગઠન ચેરમેનશ્રી પ્રવિણભાઈ પટેલ (મોડાસા) અને તેમની સમગ્ર ટીમો ખૂબ જ સક્રિય છે. સાબરકાંઠા વિસ્તારમાં અત્યાર સુધીમાં આશરે ૨૭ ફોટો મંદિર સ્થપાયાં છે, તે પૈકીના મોટા ભાગનાં ભવિષ્યમાં શિખર મંદિર બનશે, તેવી જાહેરાત ગ્રામજનોએ કરી છે. આ વિચારને અભૂતપૂર્વક આવકાર મળી રહ્યો છે.

આવો આપણે સૌ સાથે મળી કુળદેવીશ્રી ઉમિયા માતાજીની ભક્તિમાં લીન થઈએ :

વિશ્વભરમાં ૭૦ થી વધુ કડવા પાટીદારના માદરે વતન ઉમાપુર ઊંઝામાં અખંડ સ્વરૂપા કુળદેવીશ્રી ઉમિયા માતાજીનું અતિપૌરાણિક, સુપ્રસિદ્ધ, ઐતિહાસિક નિજ મંદિર હજારો વર્ષોથી સ્થિત છે, જ્યાં દર વર્ષે લાખો ભક્તો જાજરમાન કુળદેવી માં ઉમિયાના દર્શન કરી મનોકામનાઓ પૂર્ણ કરે છે, હાજરાહાજૂર કુળદેવી માં ઉમિયાનો લક્ષ્યંડી મહાયજ્ઞ આપણે સૌએ સાથે મળી સંપ, સહકાર અને સંગઠનની ભાવનાથી આપણી સંગઠિત શક્તિના દર્શન સાથે માં ઉમિયાનો જયજયકાર કર્યો. આ લક્ષ્યંડી મહાયજ્ઞ સામાન્ય યજ્ઞ ન હતો, તેની દુરોગામી અસરો વર્ષો સુધી રહેશે. જેના દ્વારા આપણો સમાજ સુખી, સમૃદ્ધ, સશક્ત, સંસ્કારી, શિક્ષિત અને નિર્વ્યસની બની રહેશે, જેના સારા પરિણામો આપણી નવી પેઢીને જોવા મળશે.

માં નું કહેવું છે કે મને કોઈ પણ કાર્યમાં આગળ લઈને ચાલશો તો તમારી બધી જ મનોકામનાઓ પૂર્ણ કરીશ. હજી આપણી પ્રગતિની શરૂઆત છે, માં એ જ આપણને ઉત્પન્ન કર્યા ત્યારે એવા આશીર્વાદ આપ્યા છે, તમે સૌના પોષણકર્તા છો. તમારો હાથ હંમેશા ઊંચો રહેશે. એટલે જ કહેવત પડી છે, કે કણબી કોઈની પાછળ નહીં કણબી પાછળ કરોડ, આવા આશીર્વાદ મળ્યા છે.

માં ઉમિયા ધનદાન્યની દેવી છે, તેથી તમારા ધન અને ધાન્યના ભંડાર ભરેલા રહેશે, વંશવેલા વૃદ્ધિની દેવી છે. વિશ્વમાં તમારો વંશવેલો કદી અટકશે નહિ, એટલે તમારા બાળકોની સારસંભાળ રાખનાર દેવી છે, એટલે તમારા બાળકને માતાજીના પાસે આવીને રમતા કરો, માં એમની સંભાળ રાખશે, માતાજી કૃષિની દેવી છે, નંદી એનું વાહન છે, એટલે તમારી ખેતી પ્રગતિશીલ રહેશે. આવી માં આપણી કુળદેવી હોવાથી દિન-પ્રતિદિન આપણી પ્રગતિ જોવા મળે છે, આપણે સૌ પરિવાર સાથે દરરોજ સવાર-સાંજ માં ની આરતી, પૂજા કરી માં ના દિવ્ય આશીર્વાદ પામીએ.

આવો આપણે સૌ માં ઉમિયાની ધજા નીચે એકમાળાના મણકામાં પરોવાઈ સમાજમાં સંપ, સહકાર અને સંગઠિત બની રહીએ.

“આપ સૌના ઉપર મા ઉમાના આશીર્વાદ સદૈવ ઉતરતા રહે એ જ પ્રાર્થના”

આપ સર્વનો સહકાર એ જ અભિલાષા સહ

॥ જય શ્રી ઉમિયા ॥





બે પેટી વચ્ચેનું અંતર



અરબી સાહિત્યમાં અબુ બિન આદમની વાત પ્રખ્યાત છે. એ જ વિષય ઉપર અંગ્રેજીમાં : ‘અબુ બેન એડમ’ નામનું કાવ્ય લખાયું છે. એમાં અબુ બેન એડમને સ્વપ્નમાં એક ફરિશ્તો દેખાય છે અને કહે છે, અલ્લાહ એના સત્કર્મ ઉપર ખુશ છે અને એની કોઈપણ એક ઈચ્છા પત્તિપૂર્ણ કરવા એ તૈયાર છે. એને એ વરદાન માંગવાનું કહે છે.

આ જ વિષય ઉપર અમેરિકન કટાક્ષકાર આર્ટહોપનો એક બહુ જ સુંદર લેખ છે. એમાં ‘બેન એડમ’ આ સદીનો એક અમેરિકન છે. એ લેખ દ્વારા જનરેશન ગેપ એટલે કે બે પેટી વચ્ચેનો સંઘર્ષ લેખકે સરસ રીતે નિરૂપ્યો છે. એ જોઈએ.

કોઈ એક કાળે બેન એડમ નામનો એક માણસ અમેરિકા નામના દેશમાં વસતો હતો. એની પેટીના બીજા અમેરિકનો જેમ એના માથે પણ ટાલ હતી અને મનમાં આત્મસંતાપની વૃત્તિ હતી. પોતે ગુનેગાર છે એવો ડંખ સતત મનમાં રહ્યા કરતો હતો.

એને ઈર્વિન નામનો એક દીકરો હતો. ઈર્વિનને, એની પેટીના બીજા અમેરિકન જુવાનો જેમ માથે મોટા વીખરાયેલા વાળ હતા અને શ્રીસ વર્ષ કરતા મોટી ઉંમરની બધી વ્યક્તિઓ માટે બેહદ તિરસ્કાર હતો.

ઈર્વિન અવારનવાર એના પિતાને કહેતો તમારે પેટીના લોકોએ આ દુનિયાને કેવી બનાવી દીધી છે ? તમે અમને વારસામાં શું આપી જવાના છો ? બેફામ વસ્તી વધારો, દુષિત હવા, દુષિત પાણી, મોટા મોટા લશ્કરો, હથિયારોના ઢગલા અને હાઈડ્રોજન બૉમ્બ - આ પૃથ્વીને તમે જીવવા લાયક રહેવા દીધી નથી.

તારી વાત તો સાચી. બેન એડમ માથું નમાવીને કહેતો. એના મનમાં ઉગ્ર પસ્તિતાપની લાગણી થઈ આવતી. મને લાગે છે કે અમારી પેટીએ આ દુનિયા પરની સૌથી ઉદમ પેટી છે. અમે પૃથ્વીને નર્કમાં ફેરવી નાંખી છે. હું દિલગીર છું, ઈર્વિન.

અને ઈર્વિન ઘિસ્કારથી પોતાના ખભા હલાવીને અને એની પેટીના બીજા જુવાનો સાથે અફીણ અને ગાંબો ફૂંકવા ચાલ્યો જતો.

બેન એડમનું મન સદાય ડંખ્યા કરતું અને એને થતું કે એની પેટી ઉપર કોઈપણ પણ ઈશ્વરનો શાપ ઊતરશે. કારણ કે એમણે પૃથ્વીની ભારે ખાનાખરાબી કરી હતી. એટલે એક દિવસ રાત્રે અચાનક એની ઊંઘ ઊડી ગઈ ત્યારે એની પથારી પાસે એક ફરિશ્તાને ઊભેલો જોઈને એ ખરેખર ડહાઈ ગયો. ફરિશ્તો એક સોનેરી કિતાબમાં કશુંક લખી રહ્યો હતો. એણે કહ્યું, બેન એડમ તારી કોઈ પણ એક ઈચ્છા પત્તિપૂર્ણ કરવા હું તૈયાર છું. તને ઈચ્છા પડે એ વરદાન તું માંગી શકે છે ?

‘વરદાન ?’ બેન એડમ આશ્ચર્યથી બોલ્યો, મને વરદાન માંગવાનું કહો છો ?

‘હા, કારણ કે દૈવી કોમ્પ્યુટરે તમારી પેટીની સૌથી ઉત્તમ પેટી તરીકે વરણી કરી છે અને એ પેટીના પ્રતિનિધિ તરીકે તને કોઈપણ એક વચન માંગવાનો હું અધિકાર આપું છું.’

‘પણ શા માટે ?’ બેન એડમ ગૂંચવાઈને બોલ્યો, ‘અમે હવા અને પાણીને દુષિત કર્યા છે અમે મહાસાગરોને દુષિત કરી રહ્યા છીએ.’

‘એ વાત સાચી છે. પણ એ બધું તો તમે આ પૃથ્વી ઉપર પહેલાં ક્યારેય નહોતાં એવાં શહેરો, એવી સુખસગવડો અને એવો સમાજ રચવા માટે કર્યું છે ?’ ફરિશ્તાએ કહ્યું.

તમારી વાત વિચારવા જેવી તો છે, પણ બેફામ વસ્તી વધારવાનું શું ? એને કારણે આ પૃથ્વી

ઉપરની આખી માનવજાત માટે ખતરો ઉભો થવાનો છે.

‘તમે અદ્ભુત દવાઓ શોધી છે. બાળમરણનું પ્રમાણ ઘટાડ્યું છે. માનવીના સરેરાશ આયુષ્યમાં વધારો કર્યો છે અને એ જ રીતે તમે વસ્તી વધારાનો ઉકેલ શોધવા પણ મથી રહ્યાં છો. તમારી સિદ્ધિઓ અદ્ભુત છે.’

ઓહ, પણ અમે માનવજાતને હાઈડ્રોજન બૉમ્બ ના સતત ડર નીચે મૂકી છે. આવતી પેઢીઓ માટે એ તે કેવો વાયરસ ?

‘બેન એડમ, પરમાણુનું રહસ્ય શોધવું એ જેવી તેવી સિદ્ધિ નથી. હજારો લાખો વર્ષમાં થઈ શકે એવી તમારી પેઢીની એ અદ્ભુત શોધ છે.’

‘સાથે જ તમે એમ માનો છો ?’ બેન એડમ સહેજ સંકોચથી, સહેજ સંતોષથી બોલ્યો.

‘હા’, ફરિસ્તો પેલી સોનેરી કિતાબ ખોલીને બોલ્યો, ‘તમારી પેઢી એક અપૂર્વ પેઢી છે. અગાઉ લાખો વરસમાં જે બન્યું નથી તે તમારી એક પેઢીએ સિદ્ધ કરી બતાવ્યું છે. એટલે હે બેન એડમ, તું ખુશીથી, તને ગમે તેવું વચન માગી લે હું એ પૂરું કરીશ, બોલ તું શું માંગે છે ?’

‘હું ?’ બેન એડમ એક નિશ્વાસ મૂકીને બોલ્યો. ‘હું એટલું જ માંગું છું કે, આ વાત તમે મારા દીકરા ઈર્વિનને સમજાવો.’

બોબ હોપનો આ નાનકડો લેખ બે પેઢી વચ્ચેના વિચારો અને વર્તનમાં રહેલ અંતરને સરસ રીતે નિરૂપે છે. એ અંતર જે રીતે પિતા પુત્ર વચ્ચે હોય છે એ જ રીતે પિતા અને તેના પિતા વચ્ચે પણ હોય છે. એ અંતર આફ્રિકા કે એશિયામાં વસતા આદિવાસી પિતા-પુત્ર વચ્ચે હોય છે એ જ રીતે યુરોપ કે અમેરિકાના સુઘરેલા સમાજમાં વસતા પિતા-પુત્ર વચ્ચે પણ હોય જ છે. એ અંતર સનાતન છે અને કદાચ, કાયમ રહેવાનું છે.

પ્રાણીઓ અને પક્ષીઓના બચ્ચાં એમના માતાપિતા પાસેથી ઊડતાં, તરતાં, લડતાં, ખોરાક શોધતાં, શિકાર કરતાં, શત્રુઓથી પોતાનો બચાવ કરતા - ઘણું ઘણું અગત્યનું શીખે છે, અને શીખવામાં નાનપ અનુભવતા નથી. માત્ર માણસનું બાળક મોટું થતા જ માતાપિતા પાસેથી એને જે કાંઈ શિક્ષણ કે વારસો મળ્યાં હોય છે. જુદી રીતે વિચારવાનું શરૂ કરે છે અને પરિણામે જુદી રીતે વર્તવાનું શરૂ કરે છે. જો એ કોઈ સંસ્કારી કુટુંબમાં ઉછરેલ હોય તો માતા કે પિતા સામે ખુલ્લી રીતે બળવો કરતું નથી. નહિ તો યુવાન થતાં જ પોતાની વાતને પકડી રાખવાની જીદ કરે છે અને સંઘર્ષ શરૂ કરી દે છે.

અને માતા પિતા, પહેલાં ઘવાય છે, પછી ખિજાઈ જાય છે, નારાજ થઈ જાય છે, અને આખરે દુઃખી દુઃખી થઈ જાય છે. જે બાળકને પોતાના ખોળામાં ઉછેર્યું હતું, જેના ઉપર પોતાનું જે કાંઈ હતું તે બધું જ અંતરના ઉમળકાથી વ્યોસ્થાવર કર્યું હતું તે બાળક (એમને મન તો બાળક, એનું શરીર વધવા છતાં બાળક જ રહે છે.) એમની વાત સમજવાની-સ્વીકારવાની કેમ ના પાડે છે એ એમને સમજાતું નથી.

આ સ્થિતિનો ઉકેલ સંતાન સમજપૂર્વક પોતાની ફરજ બજાવે તો જ આવી શકે. એ સિવાય બીજો કોઈ ઉકેલ હોઈ શકે જ નહિ. એવી ફરજ બજાવવાનું કપરું હોય છે. ખૂબ જ મુશ્કેલ હોય છે. અને પોતાના બચાવને સતત નજર સમક્ષ રાખનાર વ્યક્તિ જ તે બજાવી શકે છે.

એટલે માતાપિતાની વાતો, વર્તન કે શિખામણ ગમતાં હોય કે ન ગમતાં હોય, એના ઉપર અમલ કરવો હોય કે ન કરવો હોય, પરંતુ તેમની સાથે શાંતિ અને પ્રેમથી વર્તવાથી જ બે પેઢી વચ્ચેનો સંઘર્ષ નિવારી શકાય છે. અને પોતાનું જીવન સારી રીતે જીવવા ઈચ્છનાર સંતાન એ રીતે જ વર્તવાનું પસંદ કરે છે.





મનુષ્યનો જન્મસિદ્ધ અધિકાર



- ગુણવંત શાહ

કહેવાતા ધર્મના નામે આપણે કેવો રોગી સમાજ રચી બેઠા ? એક એવો સમાજ, જે બળાકારના અંધારીયા કુવાઓ વેઠી લે; પરંતુ છુટાછવાયાં આકર્ષણનાં રમ્ય ઝરણાં ન વેઠી શકે. આ સમાજને મૈત્રી વગરનાં લગ્ન ખપે; પરંતુ લગ્ન વગરની મૈત્રી ન ખપે. આ સમાજને દાબદબાણથી થયેલાં લગ્નો ખપે; પરંતુ પરસ્પરની સંમતીથી થયેલા છુટાછેડા ન ખપે. આવા પાંજરાપોળીયા સમાજમાં જીવન ઓચ્છવ મટીને ઉલ્લસન બની રહે છે. લાખો માણસો કણસે તૈય છાનામાનાં !

ચઢુદી સાધુઓને રખાઈ કહેવામાં આવે છે. ઈઝરાયેલનો એક પણ રખાઈ અપરીણીત નથી હોતો. સાધુઓ તો પરણેલા જ સારા ! સેક્સ કોઈ પણ મનુષ્યનો જન્મસિદ્ધ અધિકાર છે. એ અધિકારની વચ્ચે દુનિયાના જે ધર્મો, સંપ્રદાયો, પંથો અને પેટાપંથો આવ્યા છે ત્યાં મઠોમાં કે ડોર્મેટરીમાં અજવાળામાં ધર્મની અને અંધારામાં સેક્સની બોલબાલા રહી છે. કોઈ રમણ મહર્ષી કે કોઈ વીનોબા બ્રહ્મચર્ય સેવે તે સહજ હોઈ શકે છે. આવા મહામાનવો કરોડની સંખ્યામાં એક કે બે હોઈ શકે છે. બાકીના સૌ માટે સહજપણે સેક્સમુક્ત થવાનું અશક્ય છે. સેક્સ કંઈ માનવજાતની દુશ્મન નથી. ઈશ્વર તરફથી મળેલી એ પરમ પવીત્ર અને આનંદપુર્ણ ભેટ છે. ગીતામાં કૃષ્ણ કહે છે: “જે સેક્સ ધર્માનુકુળ હોય તે હું છું.”

કયાંક સાધુઓનું સેક્સકૌભાંડ બહાર આવે છે ત્યારે લોકોને ક્રોધ ચડે છે. લોકો બદનામ સાધુઓને ગાળો દે છે, પરંતુ બદનામ સીસ્ટમની નીંદા કરતા નથી. ભ્રષ્ટ સાધુઓ પ્રત્યે ભારોભાર કરુણા જાગવી જોઈએ. તેઓ બીચારા એવી અપ્રાકૃતિક, અવૈજ્ઞાનિક અને અવૈદિક ગોઠવણમાં ભરાઈ પડયા, જેમાં સ્ત્રીને જોવાનું પાપ ગણાવું મીડીયાના સાણસામાં ન સપડાયેલા અસંખ્ય કોભાંડોનું શું ? ભુખ, તરસ અને સેક્સ જેવી પાયાની માનવ જરૂરીયાતોનો સ્વીકાર ન કરનારા સંપ્રદાયો દુનિયાભરમાં સડી ચુક્યા છે. પશ્ચિમના ખ્રીસ્તી પંથના એક વડા ધર્મગુરુ બે બાળકોના પીતા બન્યા બાદ ગયા વર્ષે અન્ય પુરુષ સાથે પરણી ગયા હતા. તંદુરસ્ત સમાજનું નિર્માણ તંદુરસ્ત સેક્સના સ્વીકાર વગર શક્ય જ નથી. ધર્મગુરુઓના શમણાંની વિડીયો કેસેટ જોવા મળે તો ! હિંદુ સ્ત્રીઓ છેતરાવા માટે આવુર શા માટે?

સેક્સ કૌભાંડમાં પકડાયેલા સાધુઓ પ્રત્યે વળી કરુણા શા માટે ? બસ, એટલા માટે કે તેઓની જગ્યાએ કદાચ આપણે પણ એમ જ કર્યું હોત. ફળીયામાં ચોરી કરતા પકડાયેલા ચોરને જાહેરમાં તમાચા મારવામાં વધારે પડતો ઉત્સાહ દાખવનાર માણસ પ્રચ્છન્ન ચોર હોય એવી સંભાવના વધારે રહે છે. ખલીલ જીબ્રાન લેબેનોનના મસીહા હતા. તેઓ મહાત્મા હતા તે સાથે સ્ત્રીઓ પાછળ દીવાના હતા. એમના પ્રેમસંબંધો એમના સાધુપણામાં ગોબો પાડનારા નહોતા. ભારતીય દ્રષ્ટીએ તેઓ બ્રહ્મચારી નહોતો, તેથી જ કદાચ આવા સુંદર શબ્દોમાં પોતાની કરુણા પ્રગટ કરી શક્યા.

“અનિષ્ટ બીજું કંઈ નથી, ઈષ્ટને જયારે ભુખે મરવામાં આવે અને તરસે તડપાવવામાં આવે ત્યારે તે અનિષ્ટ બની જાય છે. જયારે ભુખ અસહ્ય બને ત્યારે ઈષ્ટ તો અંધારી, અવાવરુ ગુફામાં પણ ખોરાકની શોધમાં ઘુસી જાય છે. જયારે તે તરસે મરવું હોય ત્યારે વાસી-ગંધાતું પાણી પણ પી લે છે.”

ઓલો ! આ શબ્દો વાંચ્યા પછી સ્વામીનારાયણના સાધુઓના કૌભાંડ બાદ તમને કરુણાનો ભાવ જાગ્યો ? શ્રદ્ધા છે કે ક્રોધ પર કરુણાનો વિજય થયો હશે.

ભગવાન બુદ્ધ યશોદરા સાથે વાત કરી રહ્યા હતા. પુર્વાશ્રમની પત્ની યશોદરા દીક્ષા લીધા પછી ભીક્ષુણી બનીને સંઘમાં જોડાઈ ચુકી હતી. કોઈ વીરલ પળે એણે બુદ્ધને પ્રશ્ન પુછ્યો: “ભગવાન તમારી ઉત્કટ સાધનાનાં વર્ષો દરમિયાન હું તમને કચારેક ચાદ આવતી હતી ખરી?” તથાગતે સ્મીત વેરીને જવાબ આપ્યો: “હા, તું મને ચાદ આવતી હતી. સરોવરનાં નીર્મળ જળ પર પુર્ણામિની રાતે ચંદ્રનાં કીરણો પરાવર્તન પામે ને જે ચળકતો પટો સર્જાય તેમાંથી પસાર થઈ જતી સફેદ સટવાળી નૌકાની માફક તું મારા ચીતમાંથી પસાર થઈ જતી હતી.” આજનો કયો સાધુ આટલી નીખાલસતા બતાવી શકે ?

સાધુજીવનમાં ખલેલ પહોંચાડે તેવી બાબતો એટલી બધી વધી પડી છે કે કોઈ સાધુ સેક્સનું ખાનગી આક્રમણ ખાળી ન શકે. એવી છાપ પડે છે કે દ્રોપદી પોતે જ પોતાનાં વસ્ત્રાહરણ માટે તૈયાર છે. બધી જાહેરખબરોમાં સ્ત્રીનું ટીંગલીકરણ થતું જણાય છે. સાધુ પણ માણસ છે, ચંત્ર નથી. જે તેણે લંગોટમુલક બ્રહ્મચર્ય પાળું હોય તો સૌ પ્રથમ તેણે પોતાની આંખ ફોડી નાખવી પડે. રસ્તા પર નગ્ન સ્ત્રીઓનાં ચિત્રો મોટાં મોટાં પાટીયાં પર જોવા મળે છે. શું સાધુ આંખ મીંચીને ચાલી શકે છે ? કોઈપણ છાપું અર્ધનગ્ન સ્ત્રીના આકર્ષક ફોટા વગરનું નથી હોતું. એક પણ અંગ્રેજી કે ગુજરાતી મેગેઝીન આકર્ષક સ્ત્રીઓના ફોટા વગરનું નથી હોતું. સાધુ વાંચવાનું માંડી વાળી શકે ? એ ટી.વી. જોવાનું ટાળી શકે ? દીવસે મનમાં સંઘરાયેલી ખલેલ રાતે સાધુને પજવે છે. એ સાધુને મનોમન કોઈ સ્ત્રીને પામવાના વિચારો સતાવે છે. વિચારોની પજવણી અસહ્ય બને ત્યારે ગમે તેવી અનાકર્ષક સ્ત્રી પણ એને ગમી જાય છે. વીક્ટર હ્યુગોની વિખ્યાત નવલકથા ‘લા મીઝરેબલ’ માં ભુખથી પરેશાન નાયક જયાં વાલ, બ્રેડની ચોરી કરતાં પકડાઈ જાય છે અને સજા પામે છે. ભારતના ઘણા ખરા હિંદુઓ ‘લા મીઝરેબલ’ના નાયક જેવા છે. તેઓ સાધુવેશ છોડીને ગૃહસ્થ થવા ઈચ્છે તોય તેમ કરવાનું સહેલું નથી. ઓલો ! તેઓ કયાં જાય ? જૈન સાધુ ચીત્રભાનુએ સંસાર માંડીને સુંદર દાખલો બેસાડેલો. જે સાધુ સ્વેચ્છાએ સંસારી બને તેનું જાહેર સન્માન થતું જોઈએ બાળદીક્ષાને કોઈ બીભત્સ નથી ગણતું. ગમે ત્યાં ઉત્સર્ગ કરનારને કોઈ અસભ્ય નથી ગણતું. રુશવતખોરીને કોઈ મહાપાપ નથી ગણતું. પત્નીને ગુલામડીની જેમ રાખનારને કોઈ રાક્ષસ નથી ગણતું. બસ, એક જ બાબત બીભત્સ ગણાય છે. પરસ્પરની સંમતીથી થયેલા સંયોગને પણ સમાજ વેઠી નથી શકતો. કોઈ માને કે ન માને, ભારતીય સમાજ અંદરખાનેથી વસંતવિરોધી અને પાનખરપ્રેમી સમાજ છે. આ સમાજમાં લગ્નેતર સંબંધ જાળવનાર લોકસેવક પણ બ્રહ્મચર્યનો જ મહીમા ગાતો રહે છે. આ રુગ્ણ સમાજનો સ્થાયીભાવ દંભ છે અને નીંદાકુથલી એ એની હોબી છે.

જરુર છે પ્રેમકાંતીની. સેક્સ પવીત્ર ખર; પણ ત્યાં જ અટકી જવાનું નહીં પાલવે. એની દીશા પ્રેમ ભણીની હોવી જોઈએ. પ્રેમ જેવી દીવ્ય ઉર્જા બીજી કોઈ નથી. પ્રેમકાંતીના ચાર પાપા છે: ૧. તંદુરસ્ત સેક્સ. ૨. નીર્ભય માતૃત્વ. ૩. ઉદાત્ત પ્રેમસંબંધ. ૪. સ્વસ્થ પરીવાર. આકાશમાં ક્યાંક ઉગેલા મેઘધનુનાં ટીપાંનું શીલ્પ રચાતું હોય છે. સમાજમાં ક્યાંક પ્રગટેલા પ્રેમધનુષની નીંદા ન હોય.

પ્રેમસંબંધની નીંદા કરનારને કેદની સજા થતી હોત તો, સમગ્ર ભારતીય સમાજ કેદમાં હોત ! આપણે ક્યારે સુધરીશું ? આ તે મનુષ્યોનો સમાજ છે કે વીરાટ મેન્ટલ હોસ્પિટલ ? બીચારા સાધુઓ ! તમે પકડાઈ ગયેલા ભ્રષ્ટાચારી અને જેઓ જેલની બહાર રહી ગયા તેઓ ન પકડાયેલા ભ્રષ્ટાચારી ! જે સમાજ 'બે મળેલા જીવ' વચ્ચે સહજપણે ઊગેલા પ્રેમના મંદીરનો દરજ્જો નથી આપતો, તે સમાજે મંદીરોમાં થતા ગોટાળાને ક્ષમ્ય ગણવા પડશે. વર્ષો પહેલાં આ જ કટારમાં લખ્યું હતું:

...શીવમંદીરમાં જે સ્થાન બીલીપત્રનું છે, તેવું જ સ્થાન જીવનમંદીરમાં પ્રેમપત્રનું છે...

...ડૉ. ગુણવંત શાહ...

'સંદેશ'ની સ્વીવારીય સાપ્તાહિક પુર્તી 'સંસ્કાર'માંથી



સ્વામિશ્રીજી

તો યુવાની ધન્ય બને...

ભુલકુ-નાના

તો યુવાની ધન્ય બને
 રવિ સભા યુવક જો ભરે...(૨)
 વિવેકી ને વિનમ્ર બને (૨)
 સત્સંગ સદા જો કરે...
 તો સાથ પ્રભુ તારો મળે
 તો યુવાની (૨) ધન્ય બને...
 રવિ સભા યુવક જો ભરે...
 કળીયુગ ના સ્પર્શે એને
 કકળાટ ને કચવાટ થી બચે (૨)
 પ્રશ્નો સ્પર્શે કદા (૨)
 સમસ્યા નું સમાધાન મળે
 તો યુવાની (૨) ધન્ય બને
 રવિ સભા યુવક જો ભરે...
 સવળા વિચાર ગ્રહણ કરે
 અવળા વિચાર નો ત્યાગ જો કરે...(૨)
 સ્વ સ્વરૂપ ને ઓળખે (૨)
 અક્ષર રૂપ બની ભક્તિ જે કરે...
 તો યુવાની ધન્ય બને...
 તો યુવાની (૨) ધન્ય બને

રવિસભા યુવક જો ભરે...
 આંખે કરી યોગ્ય જુએ
 કાને કરી આહાર યોગ્ય કરે...
 જીભે કરી ગુણગાન કરે
 અભાવ અવગુણમાં કદી ના પડે
 તો યુવાની (૨) ધન્ય બને
 રવિ સભા યુવક જો ભરે...
 આહાર વિહાર શુદ્ધ બને
 પ્રભુની કૃપા જો ઉતરે...(૨)
 પ્રારબ્ધ ને પ્રકૃતિ ટળે
 ભક્તિ જીવનમાં જો પ્રગટે...(૨)
 તો યુવાની ધન્ય બને...
 તો યુવાની (૨) ધન્ય બને
 રવિ સભા યુવક જો ભરે
 વિવેકી ને વિનમ્ર બને (૨)
 સત્સંગ સદા જો કરે...
 તો સાથ પ્રભુ તારો મળે
 તો યુવાની (૨) ધન્ય બને
 રવિ સભા યુવક જો ભરે...





ચાલો, ફરી બાળક બનીએ...



- મોહમ્મદ માંકડ

Life's tragedy is that we get old too soon and wise too late.

- Benjamin Franklin

માણસમાં સમજણ આવે તે પહેલાં ઘડપણ આવી જાય છે. સમગ્ર સૃષ્ટીમાં કોઈ પણ જીવનો જન્મ પણ તેની પોતાની ઈચ્છાથી થતો નથી. બાળકમાંથી કિશોર કે કિશોરમાંથી યુવાન થવાનું કે નહીં, થવાનું પણ માણસના હાથમાં નથી. એટલું જ નહીં, કાળા વાળમાંથી સફેદ વાળ માણસની સંમતી વિના જ થાય છે અને ચહેરા પરની કરચલીઓ પણ માણસની સંમતી વિના જ પડે છે. જીવનની આવી મહત્ત્વની ઘટનાઓમાં માનવીની ઈચ્છા પ્રમાણે કશું થતું નથી.

આમ છતાં, કેટલીક વાર સામાન્ય કારણોસર પણ માણસ ઘણીવાર દુખી થઈ જતો હોય છે. એ સહજ અને સ્વાભાવીક છે કે કોઈ પ્રિયજનનું મૃત્યુ, પુત્ર-પુત્રી સાથેનો અણબનાવ, ઈંદામાં મોટી ખોટ કે નોકરીમાં બરતરફી જેવી ઘટના માણસને દુખી અને થોડો વખત બેચેન બનાવી દે છે.

પરંતુ, આધુનિક માનવી તે ધનીક હોય કે ગરીબ, વિકસીત દેશનો હોય કે પછાત દેશનો, સતત માનસીક તાણમાં અજપંભરી જીવે જીવી રહ્યો છે. તણાવમાંથી મુક્તિ મેળવવા તે યોગ, કસરત, ધર્મસ્થાનો કે કલ્પો તરફ વળી રહ્યો છે.

વર્ષોના અભ્યાસ પછી એવું તારણ કાઢવામાં આવ્યું છે કે બાળક જેવા ગુણ ધરાવતી વ્યક્તિઓ સદાબહાર, તનાવમુક્ત, સુખી રહીને દીર્ઘ આયુષ્ય ભોગવે છે.

માણસ હમેશાં બાળક રહી શકતો નથી પરંતુ સદાબહાર જીવન જીવતા માણસોમાં બાળક જેવા કેટલાક ગુણ અવશ્ય જેવા મળે છે. મહાન જર્મન લેખક થોમસ માન વીશે એની પુત્રીએ લખ્યું છે કે, 'મારા પીતાની કુતુહલવૃત્તિ બાળક જેવી હતી. એમની પાસે કોઈ મીણખતી આવે તો પણ એ કઈ રીતે ખનતી હશે એની પુછપરછ કરવા માંડતા. સર્કસ જેવા જાય તો પ્રાણીઓ વીશે, એમના ખોરાક વીશે, એમની આદતો વીશે એટલું બધું પુછતાં કે સર્કસવાળાને પણ એનું આશ્ચર્ય થતું.'

એક પ્રસીદ્ધ ફોટોગ્રાફર મીત્રની વાત છે. ગુજરાતના શ્રેષ્ઠ ચીત્રકારોમાં એમની ગણના કરી શકાય. વીસેક વર્ષ પહેલાં મળવાનું થયું, ત્યારે સાહે પહોંચવાને એમને ઝાઝી વાર નહોતી; પણ એમના ચહેરા પર કરચલીઓ નહોતી. વાળમાં સફેદ છાંટ નહોતી, આંખોનાં પોપચાં પર વીધા કે મોટાઈનો ભાર નહોતો. બાળક જેવો ટીખળી ચહેરો અને એવું જ ટીખળી હાસ્ય. એ માણસ ક્યારનીયે અડધી સદી વટાવી ગયો હતો; પરંતુ ચહેરા પર કોઈ અણસાર પણ કેમ નહીં ?

મેં કહ્યું: 'કમાલ છે! તમારા ચહેરા પર ઉંમરના કોઈ ઉઝરડા પડયા નથી!'

એમણે મને સામે પુછ્યું: 'ઘર પરથી અચાનક ઘરેરાટી કરતું વીમાન પસાર થઈ જાય તો એ જેવા માટે તમે કામ છોડીને દોડો છો ? કમળાબહેન અને ચંપાબહેન વચ્ચે ઝઘડો થઈ ગયો હોય તો હાથમાં અડધી પીઠેલી ચાનો કપ લઈને એ સાંભળવા જવાનું મન તમને થાય છે ? સોસાયટીમાં ઘોડું કે ગઢેડું દુસી ગયું હોય અને સોસાયટીના છોકરાઓ તેને દોડાવતા હોય તો કટીવાળાં આગળાં ચાટતાં પોરમાં ઉભા રહીને તમે હસો છો ?'

હું એમની સામે જ જોઈ રહ્યો !

એમણે કહ્યું: 'હું એમ કરું છું.'

તો એ હતું એ માણસનું રહસ્ય. જીંદગીનું હળ તો એના પર પણ ચાલ્યું હતું; પણ એના ચાસ પડયા નહોતા. બાળક જેવા સ્વભાવને કારણે એ માણસ સદાબહાર લાગતો હતો.

કુતુહલવૃત્તિ અને ઈંભ એક સાથે રહી શકતાં નથી એટલે જ બાળકો ક્યારેય ઈંભી હોતાં

નથી. તેઓ સદાય વિકાસશીલ હોય છે. બાળક કોઈની નીંદા કરતું નથી અને એના મનમાં કોઈના પ્રત્યે કાયમી વેર હોતું નથી.

ટોલ્સ્ટોયની એક વાર્તામાં બાળકનું ખરું સ્વરૂપ જોવા મળે છે.

શેરીમાં રમવા ભેગા થયેલાં પડોશીઓનાં બે બાળકો વચ્ચે ઝઘડો થયો. ઝઘડો થોડો લાંબો ચાલ્યો. બન્ને બાળકોનાં માતાપીતા બહાર નીકળી બરાબરના ઝઘડવા મંડ્યાં. ઝઘડાએ ઉગ્ર સ્વરૂપ ધારણ કર્યું. પણ ઘડી પહેલાં ઝઘડતાં પેલા બાળકો તો વડીલોની નજર ચુકવીને ફરી હેતથી, વહેતાં પાણીમાં કાગળની હોડીઓ તરતી મુકવાની નવી રમતે લાગે છે. બાળકોને લીધે ઝઘડતાં પેલાં માબાપો અને સૌ આ જોઈ નવાઈ અને નવીન સંદેશ બન્ને પામ છે.

બાળકમાં જે તાજગી હોય છે તે મોટી ઉંમરે આપણે ગુમાવી બેસીએ છીએ. બાળક વીતેલી ક્ષણનો વીચાર કરતું નથી. એ તો નવી તાજી ક્ષણે, એ ક્ષણની નવી તાજગીથી જ વર્તે છે. ભુતકાળનો બોજો તેને કચડી શકતો નથી. જીવનની દરેક ક્ષણને તે ઉત્સાહથી માણી શકે છે.

બાળક તરીકેની આપણી પોતાની સીદ્ધીઓનો આપણે વીચાર કરીએ તો એની સામે કોઈ મહાપુરુષની સીદ્ધીઓ પણ વામણી લાગે. બાળક તરીકે આપણે બોલતાં શીખ્યા, લખતાં શીખ્યા, વાંચતાં શીખ્યા. એ બધાં કામો એટલાં તો મુશ્કેલ હતાં કે એની સામે આપણી મોટી ઉંમરની મુશ્કેલીઓ તો કશી વીસાતમાં જ નહીં ગણાય.

આપણે બાળક હોઈએ અને બોલતાં શીખીએ ત્યારે કેટલી નીષ્ફળતાઓમાંથી પસાર થવું પડે છે ? દીવસો સુધી માત્ર લોચા વાળ્યા કરીએ છીએ. પછી એકાદ સ્પષ્ટ અક્ષર, પછી એકાદ શબ્દ અને પછી એકાદ ભાંચું તુટ્યું વાક્ય બોલી શકીએ છીએ. પરંતુ એ વખતે નીષ્ફળતાથી આપણે ડરી જતા નથી. મોટી ઉંમરે આપણે અંગ્રેજી કે ફ્રેંચ (કે કમ્પ્યુટર) શીખતા હોઈએ અને એમાં થોડી ભુલો થાય ત્યાં માની લઈએ છીએ કે હવે આપણને નહીં આવડે. આપણે કદી વીચાર કરતા નથી કે આ કરતાં પણ વીકટ સંજોગોમાં અને ઓછી સમજ હોવા છતાં આપણે આપણી માતૃભાષા સરસ રીતે શીખી શક્યા હતા.

બાળક ચાલતાં ચાલતાં પાંચ વાર, પંદર વાર, પચાસ વાર પડી જાય તો પણ એવું તારણ કાઢતું નથી કે ચાલવાથી પડી જવાય છે તેથી ક્યારેય ચાલી શકાશે જ નહીં. એ તો પચાસ વાર પડી ગયા પછી પણ ઉભું થઈને ચાલવા માટે પગલાં ભરવા માંડે છે. બાળક નીષ્ફળતાથી ડરતું નથી. એ જ રીતે તનાવમુક્ત જીવવા માટે કોઈ પણ પ્રકારની નીષ્ફળતાનો ડર માણસે મનમાંથી કાઢી નાખવો જોઈએ. નીષ્ફળતાને સફળતામાં પલટવા માટે બાળકની જેમ જ ધીરજપુર્વક સતત પ્રયત્નશીલ રહેવું જોઈએ.

એક કવિનો શેર છે :

પેન ખાધી ત્યાં લગી સારા હતા, પેનુ ઘુંટી એ પછી દિવસો ફર્યા.

પેન ઘુંટવાનું શરુ કર્યું ત્યારથી બાળક મટી જવાની પ્રક્રિયા શરુ થઈ.

બાળકની કુતુહલવૃત્તિ, નવું નવું શીખવાની વૃત્તિ, અખતશત્રુતા અને નીષ્ફળતાઓ સામે ઝઝૂમવાની અખુટ ધીરજ માણસને સરળ, દીર્ઘ અને તનાવમુક્ત જીવન જીવવાનો રાહ ચીંધે છે અને જીવનના ઝરણાને વહેતું રાખે છે.

- મોહમ્મદ માંકડ

‘સંદેશ’ દૈનિકની સ્વીવારીય પુર્તી ‘સંસ્કાર’માંની,
લેખની લોકપ્રીયકટાર ‘કેલીડોસ્કોપ’માંથી



“ક્રોધનો ઈલાજ”

- નિલાક્ષી પટેલ
પાસોદરા

એક સ્ત્રીને ખુબ જ જાડી ગુસ્સો આવતો હતો અને કંઈ પણ જોયા કર્યા વિના ગુસ્સામાં તે મનમાં જે આવે તેમ એલફેલ બોલવા લાગતી તેથી ઝઘડા વધી જતા. ઘરમાં તેના ગુસ્સાને કારણે હંમેશા અશાંતિ જ રહેતી ક્યારેક બાળકો પર તો ક્યારેક પતિ પર તો ક્યારેક સાસુ પર ગુસ્સે થઈને તે ઝઘડા કરવા લાગતી. ઘરની બહાર જતી તો બજારમાં કોઈની પણ સાથે ગુસ્સે થઈ ઝઘડી પડતી. પડોશીઓ તો તેની આ આદતને કારણે દૂર જ રહેતા સતત થતા ઝઘડાથી ઘરમાં બધા કંટાળી ગયા હતા.

એક દિવસ તે સ્ત્રી એક મહાત્માનાં દર્શન કરવા ગઈ. તેણે મહાત્માજીની પાસે જઈને વિનંતી કરતાં કહ્યું, “મહાત્માજી, મારો સ્વભાવ બહુ ગુસ્સાવાળો છે, મને તરત ગુસ્સો આવી જાય છે અને કાબૂ ન રહેતાં ઝઘડો મોટો થઈ જાય છે. ઘરમાં હંમેશા મારા ગુસ્સાને કારણે અશાંતિ રહે છે. મને આ ગુસ્સા પર કાબૂ મેળવવા માટે કોઈ ઈલાજ કહો.”

મહાત્માજી ઊભા થયા અને અંદર જઈને એક દવાની બોટલ લાવ્યા અને પેલી સ્ત્રીના હાથમાં આપતાં કહ્યું, “આ દવા છે, જ્યારે જ્યારે તમને ગુસ્સો આવે ત્યારે આ દવાના દસ ટીપાં મોઢામાં જીભ પર મૂકવાં અને મોઢું બંધ કરી દેવું. પંદર મિનિટ સુધી કંઈ જ બોલવું નહિ, મોઢું ખોલવું નહિ, નહિ તો દવા અસર નહિ કરે.”

સ્ત્રી દવા લઈને ઘરે ગઈ. સાસુએ પૂછ્યું, “કેમ મોઢું થયું ?” પેલી સ્ત્રીને ગુસ્સો આવ્યો પણ તેણે રસોડામાં જઈને દવાના દસ ટીપાં પોતાની જીભ પર મૂકીને મોઢું બંધ કરી દીધું. તે પંદર મિનિટ કંઈ ન બોલી વાત ત્યાં જ પૂરી થઈ. હવે જ્યારે જ્યારે તેને ગુસ્સો આવતો તે દવાનાં દસ ટીપાં પોતાની જીભ પર મૂકીને મોઢું બંધ કરી પંદર મિનિટ કંઈ ન બોલતી. આમ કરતાં ઝઘડા ટળી જતા અને સતત આમ કરતા રહેતા તેને ગુસ્સો આવતો ઓછો થવા લાગ્યો. ઘરમાં શાંતિ રહેવા લાગી.

દવા પૂરી થવા આવી એટલે સ્ત્રી બીજી દવા લેવા મહાત્માજી પાસે ગઈ અને હાથ જોડી પગમાં પડી બોલી, “મહાત્માજી, તમે આપેલી દવા બહુ અસરકારક છે. હવે મને બહુ ગુસ્સો નથી આવતો અને ઘરમાં ઝઘડા નથી થતાં બધા બહુ ખુશ છે. તમારો ખૂબ ખૂબ આભાર, મને બીજી દવા આપો.”

મહાત્માજી ઊભા થયા અને બોલ્યા, ‘ચાલ મારી સાથે, તને હમણાં જ દવા બનાવીને આપુ.’ મહાત્માજીએ અંદર જઈને સ્ત્રીની નજર સામે દવાની બોટલમાં સાદુ માટલાંનું પાણી ભર્યું અને પેલી સ્ત્રીને આપતાં બોલ્યા, લે આ દવા, સાવ સાદુ પાણી છે. ગુસ્સાનો ઈલાજ ચૂપ રહેવું છે, કારણ કે ક્રોધને વશ વ્યક્તિ કંઈ પણ વિચાર્યા વિના બોલે છે અને ઝઘડો વધે છે. એટલે મેં તને દવા લઈ પંદર મિનિટ કંઈ ન બોલવા કહ્યું હતું. ક્રોધ દૂર ભગાવવાનો એક જ ઈલાજ છે મૌન રહેવું. સ્ત્રીએ મહાત્માજીને નમન કર્યા અને ક્રોધ આવે તો દવા વિના પણ મૌન રહેવાનું વચન આપી ઘરે ગઈ.





ગંગા કીનારે હું ફરતો હતો. ભારતના આધ્યાત્મિક મહાનુભાવોનો સમાગમ કરવા હું આવ્યો હતો. આશ્રમોમાં ફર્યો, ત્યાંના સંતોમહંતોને મળ્યો; પહાડોમાં રખડ્યો. ગુફાઓમાં ધ્યાન ધરતા સાધુઓને મળ્યો. તેમની તીર્થયાત્રી હું પ્રભાવીત થયો. કોઈ અનંતની શોધમાં હતા, કોઈ આ વીશ્વની ઉત્પત્તિનો વીચાર કરતા હતા. કોઈ પોતાની જાતને ઓળખવા મથતા હતા. એમની જ્ઞાનપીપાસા તીવ્ર હતી. પરંતુ, તેઓ જે શોધતા હતા તે કોઈને પણ મળ્યું ન હતું.

મારે સ્વદેશ ફરવાનું છેલ્લું અઠવાડિયું હતું. ઝાઝી રઝળપાટ પછી ગંગાના કીનારે ઠંડી હવા, તેનો ઝટપટ વહી જતો જળરાશી અને કીનારા પરના વનનો આનંદ માણવાનું મને મન થયું. નદી કિનારે સરસ સ્થળની મેં શોધ આદરી. એક નાનું ગામ, તેની પાસે જ નદી કીનારે ટેકરી હતી. ટેકરી પર કોઈ સાધુએ ત્યજી દીધેલ ઝુંપડી હતી. જગ્યા મને ગમી ગઈ. તે ઝુંપડીમાં મેં ડેરો લગાવ્યો. ખાવાપીવાની બધી સામગ્રી મારી પાસે હતી, સાથે મારો ચાકર પણ હતો.

નદી કિનારે ધ્યાન લગાવી બેઠેલ એક સાધક ત્રણ દીવસથી મારા ખેવામાં આવતો. સફેદ ધોતીયું, ખભે જનોઈ, તે સીવાય અંગ પર કશું વસ્ત્ર ન હતું. બપોર સુધી શાંતચીતે ધ્યાન ધરતો, પણ તે કોઈ સાધુ ન હતો. ભગવાં કપડાં પહેરેલા ઘણા સાધુઓ સાથે વાતચીત થઈ હતી, પણ ધ્યાન ધરતો ગૃહસ્થ પ્રથમ વાર નજરે ચડ્યો.

હું તેની પાસે ગયો. બપોર થઈ હતી. તે ધ્યાનમાંથી ઉઠ્યો. મેં નમસ્તે કર્યાં. તેણે પણ જવાબ વાળ્યો. તેણે મારા વીશે પુછપરછ કરી. મેં મારી બે માસના રઝળપાટની વાત કરી.

“રોજ ગંગાકીનારે શાની ખોજ કરો છો?” મેં પુછ્યું.

“મને થાય છે કે હું જન્મ્યો જ ન હોતા તો સારું!” તેણે વેદના ઠાલવી.

“એમ શા માટે ?” મેં પુછ્યું.

તેણે જવાબ વાળ્યો, “ચાલીસ વર્ષ થયાં કશું સમજાતું નથી. આટલાં વર્ષો એળે ગયાં. આ શરીર તો દુન્યવી પદાર્થોનું બનેલું છે તે સમજાય છે. પણ વીચાર કેવી રીતે ઉત્પન્ન થાય છે તે સમજાતું નથી. ચાલવું કે પાચનક્રીયા જેવી તે સામાન્ય ભૌતિક ક્રીયા છે કે કેમ તેય મને સમજાતું નથી. મારા મસ્તીષ્કથી હું વીચારું છું. હાથથી કોઈ વસ્તુ પકડું તેવી જ એ કોઈ સ્વાભાવીક ક્રીયા છે કે કેમ તેનો પણ મને તાગ મળતો નથી. હું જ્ઞાનની વાતો તો ઘણી કરું છું પણ વાતો પુરી થયે હું જ ગુંચવાડામાં પડી જાઉં છું. હું જે બબડાટ કરી નાખું છું તેની મને શરમ આવે છે.”

તે જ દીવસે તેમના પડોશમાં રહેતી એક અભણ વૃદ્ધા સાથે મારે વાતચીત થઈ. મેં તેને પુછ્યું, “તમારો આત્મા શાનો બનેલો છે તેની સમજ ન પડવાથી તમને કદી વીષાદ થયો છે? કદી દુખ થયું છે?”

મારી સામે તે તાકી રહી. હું શું પુછું છું તેની તેને સમજ ન પડી. જે વીષયો પર વીચાર કરી કરીને પેલો સાધક પોતાની જાતથી વાજ આવી ગયો હતો તે વીશે વૃદ્ધાને એક ઢાણ વાર પણ વીચાર આવ્યો ન હાતો! એના અંતરમાં પાકી શ્રદ્ધા હતી. ભગવાનના સૃષ્ટી નીર્માણમાં તે માનતી. ભગવાનને ચઢાવવા એક લોટી ગંગાજળ મળી જાય તો તે પોતાની જાતને સુખી સુખી માનતી.

આ વૃદ્ધા સુખથી હું પ્રભાવીત થયો. તત્ત્વજ્ઞાનના કોચડા તોડવા મથતા પેલા સાધક પાસે હું ગયો. મેં તેને કહ્યું, “ભલા માણસ, તમારાથી પચાસ ડગલાં માંડ દુર રહેતી વૃદ્ધા કેવા સંતોષથી જીવે છે! કોઈ અદ્રશ્ય શક્તીથી પરંપરાગત રીતે જીવતી વૃદ્ધા જેને કદી કશો વીચાર સતાવતો નથી ! તેને જોઈને ચ તમને દ્વીધામાં પડી, અંતરથી દુખીદુખી થવામાં ગ્લાની નથી થતી ?”

તેણે કહ્યું, “ભાઈ, તમારી વાત સાચી છે. મારી જાતને મેં હજારવાર કોસી છે. મારી વૃદ્ધ પડોશણ જેટલો હું અજ્ઞાન હોત તો હું સુખી હોત. પરંતુ એવા સુખની મને કોઈ કામના નથી”

બે માસ હું ઘણે બધે રખડ્યો, પર્વતોમાં, જંગલોમાં, વસ્તીઓમાં, સાધુ-સંતોના અખાડાઓમાં; ઘણી વાતો કરી, ઘણું બધું સાંભળ્યું, પરંતુ આ ભાલ સાધકે મને ખુબ જ પ્રભાવીત કર્યો. અણદીઠાની શોધ, અણજાણને જાણવાની તાલાવેલી, એ માણસ જાત માટે મોટામાં મોટું સાહસ છે અને વરદાન પણ છે.

રુપાંતર : બળવંત પટેલ

“સીટીપુકાર” સાપ્તાહીક, ગાંધીનગરના સૌજન્યથી.



☆ વિચારોનું મેળવણ ☆

સમાજ પરિવર્તનની પ્રક્રિયામાં મેળવણ તરીકે ક્યોક એક વ્યક્તિ અથવા અનેક વ્યક્તિઓના જૂથને ઝંકૃત કરી ગયેલો કે સ્પર્શી ગયેલો કોઈ નવવિચાર રહેલો હોય છે. આમ સમાજ પરિવર્તનના મૂળમાં વિચારનું મેળવણ હોય છે. યાદ રહે કે દૂધના જથ્થાની સરખામણીમાં મેળવણનો જથ્થો તો ઓછો જ હોય છે.

- ડૉ. ગુણવંત શાહ



ધર્મ અને વિજ્ઞાન



- ખીમજી કચ્છી

અન્ધશ્રદ્ધા છે આંધળી, વહેમને વંટોળે વહો;

અતીશ્રદ્ધા છે અવળચંડી, વેવણાપણાંનાં વાવેતર કરે.

યુરોપે અટપટાં ચંત્રો શોધી, ફીટ કર્યા ફેક્ટરીમાં;

આપણે સીદ્ધીચંત્રો બનાવી, ફીટ કર્યા ફોટામાં.

પશ્ચીમે ઉપગ્રહ બનાવી, ગોઠવી દીદા અંતરીક્ષમાં;

આપણે ગ્રહોનાં નંગ બનાવી, મટી દીદાં અંગુઠીમાં.

જાપાન વીજાણું ચંત્રો થકી, સમૃદ્ધ બન્યું જગમાં;

આપણે વૈભવલક્ષ્મીનાં વ્રતો કરી, ગરીબી રાખી ઘરમાં.

અમેરીકા વૈજ્ઞાનીક અભીગમથી બળવાન બન્યો વીશ્વમાં;

આપણે ધાર્મિક કર્મકાંડો થકી, કંગાળ બન્યા દેશમાં.

પશ્ચીમે પરીશ્રમ થકી, સ્વર્ગ ઉતાર્યું આ લોકમાં;

આપણે પુજાપાઠ-ભક્તી કરી, સ્વર્ગ રાખ્યું પરલોકમાં.

એડવર્ડ જેનરે રસી શોધી, શીતળા નાબુદ કર્યા જગમાં;

આપણે શીતળાનાં મંદીર બાંધી, મુર્ખ ઠર્યા આખા જગમાં.

પર્યાવરણ-પ્રદુષણથી જ્યારે જગત આખું છે ચીન્તામાં;

આપણે વૃક્ષો-જંગલો કાપી, લાકડાં ખડકયાં ચીતામાં.

વાસ્તુશાસ્ત્રનો દંભ ને વળગાડ, લોકોને પીડે આ દેશમાં;

ફાલતુશાસ્ત્ર છે એ, છેતરાશો નહીં, ઠગનારા ઘણા છે આ દેશમાં.

સાયન્ટીફીકલી બલડ ચેક કરી, ઍંગેજમેન્ટ કરે પશ્ચીમમાં,

સન્તાનોને ફસાવી જન્મકુંડળીમાં, લગ્નકુંડાળાં થાય આ દેશમાં.

લસણ-ડુંગળી-બટાકા ખાવાથી પાપ લાગે આ દેશમાં,

આખી ને આખી બેઠ્ઠા ખાવા છતાં પાપ ન લાગે આ દેશમાં

- ખીમજી કચ્છી, સુરત





વિચારોના વૃંદાવનમાં બપોરના તડકામાં સુરજની શોધ !



- ગુણવંત શાહ

એક જમાનામાં આદીમાનવ ખુબ ચાલતો, પરંતુ એને કિલોમીટરનું અંતર એટલે શું તેની ખબર ન હતી. આજના માણસને કિલોમીટરનું અંતર એટલે શું તેની જાણકારી છે, પરંતુ એની ચાલવાની ટેવ છુટી ગઈ છે. ઓલમ્પીક રમતમાં ભાગ લેનારા દોડવીરો માર્ગલપુર્વક અને સેકંડપુર્વક દોડતા હોય છે, આનંદપુર્વક દોડવાનું અને ચાલવાનું બહુ ઓછા માણસના નસીબમાં હોય છે.

જીવનનાં સઘળાં કર્મોમાંથી આનંદની બાદબાકી થઈ રહી છે. આવું બને ત્યારે માણસ કલાકાર મટીને કામદાર બની રહે છે. આનંદપુર્વક ન ભણાવનારો પ્રાધ્યાપક પણ કામદાર ગણાય. આનંદપુર્વક પોતાની ફરજ ન બજાવનાર મેયર, કમીશનર, કલેક્ટર અને પ્રધાન પણ કામદાર જ ગણાય. કોઈ પણ મનુષ્ય પગારપુર્વક, લોભપુર્વક અને મોહપુર્વક કામ કરે ત્યારે આનંદપુર્વક કામ કરવાનું ચુકી જાય છે. આખો સમાજ ધીરે ધીરે કામદારોનો સમાજ બનતો જાય છે. કોઈ કામદાર કદી સુખી ન હોઈ શકે. મલ્ટીનેશનલ કંપનીનો ચીફ ઓફીસર પણ 'કામદાર' હોઈ શકે છે.

દુનિયામાં પ્રતીક્ષા એક શોધ ચાલી રહી છે. મનુષ્ય કલાકાર હોય કે કામદાર હોય, પણ બન્ને સુખની શોધમાં જ રમમાણ હોય છે. સાદુ પણ સુખની શોધમાં હોય છે. સાદુ શાશ્વત સુખની શોધમાં હોય છે. સુખી થવાની ઝંખના મનુષ્યને હોય તેમાં કશું ખોટું નથી. સુખની શોધ જ્યારે બહારની દીશા પકડો ત્યારે ટેકનોલોજીનો વીકાસ થાય છે. એ જ શોધ જ્યારે અંદર તરફ વળે ત્યારે અધ્યાત્મનો વીકાસ થાય છે. મનુષ્યને બન્નેની જરૂર છે.

કબીર જરા જુદી વાત કરે છે. તેઓ સુખની શોધમાં સાવ નવો આચાર ઉમેરી કહે છે :

પાની બીચ મીન પીયાસી..., મોઢીં સુન સુન આવત હાંસી..

કબીરની વાત મૌલીક છે. જરા કલ્પના કરો કે કોઈ મનુષ્ય ભર બપોરના તડકામાં સુરજની શોધ કરી રહ્યો છે. એ ભુલી જાય છે કે તડકો સુર્યનો જ પ્રસાદ છે. મનુષ્ય તડકામય બને તો સુરજની શોધ અપ્રસ્તુત બની જાય છે. જેની શોધ કરવી પડે તે વસ્તુ ગેરહાજર હોય એ જરૂરી છે. જે છે, તેની પ્રતીક્ષા ન હોય શકે, એની તો પ્રતીતી જ હોઈ શકે. કામદાર તે છે, જે સુખની કે આનંદની પ્રતીતીથી વંચીત છે. જ્યાં પ્રતીતી ગેરહાજર હોય ત્યાં હળપતી કે રાષ્ટ્રપતી સરખા બની રહે છે.

કેટલીક લોકપ્રિય ભ્રમણાઓ સદીઓથી ટકી રહેલી જણાય છે. સ્ત્રી વિધવા બને એટલે દુખી જ હોય એવી ભ્રમણા ઝટ છુટતી નથી. પ્રત્યેક અખંડ સૌભાગ્યવતી સ્ત્રી સુખી જ હોય એવી ભ્રમણા પણ ખાસ્સી લોકપ્રિય છે. કેટલીક ભ્રમણાઓ પણ સુખદાયીની હોય છે. પતીના મૃત્યુ પછી કેટલીક વિધવાઓને જીવનમાં પહેલીવાર સ્વરાજનો અનુભવ થતો હોય છે. કેટલાક પુરુષો ખાનગીમાં આતંકવાદી હોય છે. એમની અખંડ દુર્ભાગ્યવતી પત્ની એમને વેઠતી રહે છે કારણ કે પીયરમાં માબાપ એને સતત ઘણીને નીભાવી લેવાની સલાહ આપતાં રહે છે. આવી મજબુર પત્નીના ગળામાં

ઝઘારા મારવું મંગળસુત્ર બેડી બનીને ગળામાં વળગેલું રહે છે. કોઈ કારણસર પતી ગુજરી જાય ત્યારે પત્ની ક્યારેક લોકર્નીદાના ડરથી રડતી હોય છે. પતીના અવસાન પછી મંગળસુત્ર સાથે વળગેલી ચળકતી મજબુરી ખરી પડે છે અને સુખનો સુર્યોદય ‘ગંગાસ્વરુપ’ સ્ત્રીને નવજીવન બક્ષે છે.

બધી વિધવાઓ દુખી નથી હોતી. બધી અખંડ સૌભાગ્યવતી સ્ત્રીઓ સુખી નથી હોતી. એકબીજામાં ઓતપ્રોત એવાં યુગલો ભારતીય સમાજમાં તીર્થસ્વરુપ જણાય છે. તીર્થસ્થાનોનું હોવું એટલું જ સાબીત કરે છે કે અન્ય સામાન્ય સ્થાનો તીર્થસ્થાનો નથી. ગૃહીણી અને ગણીકા વચ્ચે તફાવત શો ? ગૃહીણીનું દર્દ એ છે કે પોતે જેની સાથે સુવા માગે છે તેની સાથે સુઈ નથી શકતી. રીવાજ અને સંસ્કારનાં બંધનો એમાં નડે છે. ગણીકાનું દર્દ પણ સમજવા જેવું છે. ગણીકાનું દર્દ એ છે કે પોતે જેની સાથે સુવા નથી માગતી તેની સાથે એણે સુવું પડે છે. ભારતીય સમાજમાં આવાં સાર્વત્રીક છતાં પ્રચ્છન્ન દર્દનો કોઈ પાર નથી. આવો સમાજ એક વીરાટ મેન્ટલ હૉસ્પિટલ જેવો બની રહે છે. આવા રુગ્ણ સમાજમાં પ્રસન્ન યુગલત્વ તીર્થસ્વરુપ બની રહે છે. એવું યુગલત્વ કાયમ અગ્નીની સાક્ષીએ થયેલાં લગ્નબંધનનું ઓશીચાળું નથી હોતું. લગ્ન પવિત્ર હોય કે ન પણ હોય, પરંતુ પ્રેમ તો પવિત્ર જ હોવોનો ! માણસ અનેક વાર લગ્ન કરી શકે, પરંતુ સો ટચનો પ્રેમ તો કેવળ એક જ વાર કરી શકે છે. પ્રેમ પરમેશ્વર છે અને પરમેશ્વર એક જ છે.

એકવીસમી સદીમાં યુગલત્વ કેન્દ્રસ્થાને હશે. છાંદોગ્ય ઉપનીષદના પ્રારંભે જ મીથુનત્વ (જોડકું)ની પ્રતીષ્ઠાપના થઈ છે. ઋષી તો ત્યાં સુધી કહે છે કે ‘ૐ’ સંજ્ઞામાં પણ મીથુનત્વ ‘સંસૃષ્ટ’ છે. બે ‘મળેલા જીવ’ ઘર માંડીને રહે તે ઘટના એટલી તો પવીત્ર છે કે એમને અગ્નીના ટેકાની ઝાઝી જરૂર નથી. આપણે એવો સમાજ રચી બેઠા છીએ કે જ્યાં પ્રસન્ન યુગલત્વ હજી માંડ પ્રગટે ત્યાં તો ક્રોધવદ્ય થવાની શક્યતા વધી જાય છે. હજી આપણે રામાયણ-યુગમાં જ છીએ! જ્યાં જ્યાં પંચવટી હોય અને રામ-સીતાનું યુગલત્વ મુક્તપણે વીહાર કરતું હોય ત્યાં કોઈને કોઈ રીતે ભયાનક રાવણત્વ પહોંચી જાય છે. આ વાતમાં કોઈ શંકા હોય તો રોજ રોજ અખબારોની હેડલાઈનો જોઈ લેવી. સ્વસ્થ યુગલગાન જ્યાં નથી હોતાં ત્યાં ચૌવનને પણ ઘડપણનો રંગ લાગી જાય છે. નાની ઉંમરના વૃદ્ધ સ્ત્રી-પુરુષો જોઈ જોઈને હવે આંખો પણ થાકી ગઈ છે.

પાઘડીનો વળ છેડે

એક માણસ બે ભુરી આંખોના પ્રેમમાં પડ્યો અને
આખા શરીરને પરણવાની ભુલ કરી બેઠો !

- ગુણવંત શાહ
‘સંદેશ’ પુર્તી ‘સંસ્કાર’માંથી





:: શ્રદ્ધાંજલિ ::



નીચેનાં જ્ઞાતિજનોની અવસાનની નોંધ લેતા ખેદ થાય છે. પ્રભુ એ સર્વના આત્માને ચિર: શાંતિ આપે.

ક્રમ	નામ	ગામ	મરણ તારીખ
૧	બેલાબેન દિપકભાઈ પટેલ	થુ.એસ.એ. (કોળી ભરથાણા)	૦૩-૦૩-૨૦૨૧
૨	નીનાબેન નવિનભાઈ પટેલ	કા.ચા. રસ્તા	૦૬-૦૩-૨૦૨૧
૩	સવિતાબેન હસમુખભાઈ કેશવભાઈ પટેલ	કોળીભરથાણા	૧૦-૦૩-૨૦૨૧
૪	લક્ષ્મીબેન નાથુભાઈ પટેલ	ગોથાણ	૧૧-૦૩-૨૦૨૧
૫	સુવિદ્યાબેન ડાહ્યાભાઈ પટેલ	ખોલેશ્વર	૧૨-૦૩-૨૦૨૧
૬	અનિતાબેન ઈશ્વરભાઈ પટેલ	કામરેજ ચાર રસ્તા	૧૩-૦૩-૨૦૨૧
૭	વનમાળીભાઈ નાથુભાઈ પટેલ	ભૈરવ	૧૬-૦૩-૨૦૨૧
૮	સવિતાબેન રતિલાલ પટેલ	મોરથાણા	૨૪-૦૩-૨૦૨૧
૯	મંજુલાબેન રમેશચંદ્ર પટેલ	ઉધના	૨૫-૦૩-૨૦૨૧
૧૦	વનિતાબેન રમણભાઈ પટેલ	નવસારી	૨૫-૦૩-૨૦૨૧
૧૧	કમુબેન નાથુભાઈ પટેલ	ભાર્ડી	૨૮-૦૩-૨૦૨૧
૧૨	બાબુભાઈ ઉર્ફે કિશોરભાઈ ચીમનભાઈ પટેલ	સુરત	૨૭-૦૩-૨૦૨૧
૧૩	વિનોદભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ	હલધર	૨૮-૦૩-૨૦૨૧
૧૪	બાબુભાઈ નાથુભાઈ પટેલ	પાસોદરા	૩૦-૦૩-૨૦૨૧
૧૫	ગીતાબેન મોહનભાઈ પટેલ	પીપોદરા	૨૯-૦૩-૨૦૨૧
૧૬	ઠાકોરભાઈ રણછોડજી પટેલ	નવસારી	૩૦-૦૩-૨૦૨૧
૧૭	વજ્રયાબેન રમણભાઈ પટેલ	મુળદ	૦૧-૦૪-૨૦૨૧
૧૮	દેવીબેન ઉર્ફે મણીબેન નાથુભાઈ પટેલ	નેત્રંગ	૦૧-૦૪-૨૦૨૧
૧૯	નવિનભાઈ કેશવભાઈ પટેલ	અબ્રામા	૩૧-૦૩-૨૦૨૧
૨૦	જયાબેન ઘીરજભાઈ પટેલ	ઉભેળ	૦૧-૦૪-૨૦૨૧
૨૧	પારસભાઈ રમેશભાઈ પટેલ	પાસોદરા	૦૧-૦૪-૨૦૨૧
૨૨	ઈશ્વરભાઈ પરભુભાઈ પટેલ	ભાર્ડી	૦૨-૦૪-૨૦૨૧
૨૩	અરવિંદભાઈ મોહનભાઈ પટેલ	અબ્રામા	૦૩-૦૪-૨૦૨૧
૨૪	શાંતાબેન ઈશ્વરભાઈ પટેલ	ઉમરા	૦૩-૦૪-૨૦૨૧
૨૫	ભરતભાઈ છોટુભાઈ પટેલ	હલધર	૦૩-૦૪-૨૦૨૧
૨૬	મંજુબેન હરીભાઈ પટેલ	ઉમરા	૦૩-૦૪-૨૦૨૧
૨૭	જયેશભાઈ રામભાઈ પટેલ	નેત્રંગ	૦૩-૦૪-૨૦૨૧
૨૮	પુશાલભાઈ ગોવિંદજી પટેલ	ગોથાણ	૦૩-૦૪-૨૦૨૧
૨૯	જશુબેન રમણભાઈ પટેલ	કઠોદરા	૨૬-૦૩-૨૦૨૧
૩૦	મુકુંદબેન રમણભાઈ પટેલ	કઠોદરા	૨૯-૦૩-૨૦૨૧
૩૧	ચંદુભાઈ બેચરભાઈ પટેલ	પાંડેસરા	૦૪-૦૪-૨૦૨૧
૩૨	લલ્લુભાઈ કાલીદાસ પટેલ	ભેસ્તાન	૦૪-૦૪-૨૦૨૧

ક્રમ	નામ	ગામ	મરણ તારીખ
૩૩	કંચનબેન ગોવિંદભાઈ પટેલ	મુળદ	૦૫-૦૪-૨૦૨૧
૩૪	અંબેલાલ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	ભરથાણા (કોસાડ)	૦૬-૦૪-૨૦૨૧
૩૫	ઉષાબેન ચંદુભાઈ પટેલ	પાંડેસરા	૦૫-૦૪-૨૦૨૧
૩૬	દિલીપભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ	કામરેજ ચાર રસ્તા	૦૬-૦૪-૨૦૨૧
૩૭	અરવિંદભાઈ છોટુભાઈ પટેલ	ઘાતવા	૦૭-૦૪-૨૦૨૧
૩૮	મંગુભાઈ ઝવેરભાઈ પટેલ	અલુરા	૦૮-૦૪-૨૦૨૧
૩૯	સુશીલાબેન છોટુભાઈ પટેલ	બૌધાન	૦૮-૦૪-૨૦૨૧
૪૦	ઈશ્વરભાઈ નરોત્તમભાઈ પટેલ	સુરત (જોખા)	૦૯-૦૪-૨૦૨૧
૪૧	ગોવિંદભાઈ ભીખાભાઈ પટેલ	મુળદ	૦૮-૦૪-૨૦૨૧
૪૨	ભરતભાઈ મોહનભાઈ પટેલ	કામરેજ ચાર રસ્તા	૦૮-૦૪-૨૦૨૧
૪૩	છોટુભાઈ મોતીભાઈ પટેલ	ભેસ્તાન	૦૯-૦૪-૨૦૨૧
૪૪	સતીશભાઈ ઝવેરભાઈ પટેલ	સુરત	૦૯-૦૪-૨૦૨૧
૪૫	કૃણાલકુમાર હિતેન્દ્રભાઈ પટેલ	ડુંગરા	૦૯-૦૪-૨૦૨૧
૪૬	ભરતભાઈ રમણભાઈ પટેલ	ગોથાણ	૧૦-૦૪-૨૦૨૧
૪૭	રૂપીબેન મંગુભાઈ પટેલ	સુરત	૧૦-૦૪-૨૦૨૧
૪૮	સવિતાબેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	સુરત	૧૧-૦૪-૨૦૨૧
૪૯	હીનાબેન અરવિંદભાઈ પટેલ	સુરત	૧૦-૦૪-૨૦૨૧
૫૦	ઈન્દુબેન અમૃતભાઈ પટેલ	અમરોલી	૧૦-૦૪-૨૦૨૧
૫૧	બીનાબેન ઈશ્વરભાઈ પટેલ	કારેલી	૧૧-૦૪-૨૦૨૧
૫૨	રીટાબેન યોગેશભાઈ મગુના	છાપરાભાડા	૧૨-૦૪-૨૦૨૧
૫૩	પદમાબેન સુરેશભાઈ પટેલ	કઠોદરા	૧૨-૦૪-૨૦૨૧
૫૪	દારાબેન દિલીપભાઈ પટેલ	નવીપારડી	૧૨-૦૪-૨૦૨૧
૫૫	ભાઈચંદભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	સુરત	૧૩-૦૪-૨૦૨૧
૫૬	ગીતાબેન ગણપતભાઈ પટેલ	કરજણ	૧૩-૦૪-૨૦૨૧
૫૭	સવિતાબેન છોટુભાઈ પટેલ	સુરત	૧૩-૦૪-૨૦૨૧
૫૮	નગીનભાઈ નરોત્તમભાઈ પટેલ	ગોથાણ	૧૪-૦૪-૨૦૨૧
૫૯	જેલીબેન છોટુભાઈ પટેલ	કારેલી	૧૪-૦૪-૨૦૨૧
૬૦	મનોજભાઈ ભગુભાઈ પટેલ	કોળી ભરથાણા	૧૩-૦૪-૨૦૨૧
૬૧	રમેશભાઈ ગોપાળભાઈ પટેલ	કડોદરા (સુરત)	૧૪-૦૪-૨૦૨૧
૬૨	ઓમપ્રકાશભાઈ નગીનભાઈ પટેલ	હલધર	૧૪-૦૪-૨૦૨૧
૬૩	જયંતીભાઈ નાથુભાઈ પટેલ	ઉમરા	૧૬-૦૪-૨૦૨૧
૬૪	મંગીબેન છીતુભાઈ પટેલ	કન્યાસી	૧૪-૦૪-૨૦૨૧
૬૫	રાજેશભાઈ નરોત્તમભાઈ પટેલ	કુડસદ	૧૭-૦૪-૨૦૨૧
૬૬	મણીબેન (નીરૂબેન) નગીનભાઈ પટેલ	હલધર	૧૮-૦૪-૨૦૨૧
૬૭	ઉર્મિલાબેન હસમુખભાઈ પટેલ	પીપદરા	૧૭-૦૪-૨૦૨૧
૬૮	મિનાક્ષીબેન મહેન્દ્રભાઈ પટેલ	ડુંગરા	૧૯-૦૪-૨૦૨૧

ક્રમ	નામ	ગામ	મરણ તારીખ
૬૯	લલિતાબેન ઈશ્વરભાઈ પટેલ	સુરત (વેલુક)	૧૯-૦૪-૨૦૨૧
૭૦	ઈન્દુબેન ભીખુભાઈ (ભગવતીભાઈ) પટેલ	છાપરાભાઠા	૧૨-૦૪-૨૦૨૧
૭૧	પુષ્પાબેન મણીલાલ પટેલ	ઉમરા	૧૮-૦૪-૨૦૨૧
૭૨	સવિતાબેન ડાહ્યાભાઈ પટેલ	પીપોદરા	૧૯-૦૪-૨૦૨૧
૭૩	મંજુલાબેન અંબુભાઈ પટેલ	દેલાડ	૨૦-૦૪-૨૦૨૧
૭૪	ઈચ્છુભાઈ બેચરભાઈ પટેલ	કન્યાસી	૨૦-૦૪-૨૦૨૧
૭૫	મધુબેન રમણભાઈ પટેલ	ખોલેશ્વર	૨૦-૦૪-૨૦૨૧
૭૬	મોહનભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	જોખા	૨૦-૦૪-૨૦૨૧
૭૭	રેખાબેન પ્રવિણભાઈ પટેલ	ભેસ્તાન	૨૧-૦૪-૨૦૨૧
૭૮	અમૃતભાઈ દુર્લભભાઈ પટેલ	પાંડેસરા	૨૦-૦૪-૨૦૨૧
૭૯	મંજુલાબેન કાંતિભાઈ પટેલ	રૂંટ - શેખપુર	૨૧-૦૪-૨૦૨૧
૮૦	નગીનભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	નાનાવરાછા, સુરત	૨૧-૦૪-૨૦૨૧
૮૧	અંબુભાઈ નાથુભાઈ પટેલ	સાયણ	૨૨-૦૪-૨૦૨૧
૮૨	રેખાબેન કાંતિભાઈ પટેલ	કા.ચા. રસ્તા	૨૧-૦૪-૨૦૨૧
૮૩	બિપીનભાઈ જીવણભાઈ પટેલ	કા.ચા. રસ્તા	૨૧-૦૪-૨૦૨૧
૮૪	વિશાલભાઈ મહેન્દ્રભાઈ પટેલ	કા.ચા. રસ્તા	૨૨-૦૪-૨૦૨૧
૮૫	ધર્મેન્દ્રકુમાર ઈશ્વરભાઈ પટેલ	ડુંગરા	૨૨-૦૪-૨૦૨૧
૮૬	શોભનાબેન ધનસુખભાઈ પટેલ	સિથાણ	૨૧-૦૪-૨૦૨૧
૮૭	મંજુલાબેન ઈશ્વરભાઈ ખાસકીઆ	સુરત	૨૨-૦૪-૨૦૨૧
૮૮	જેલીબેન ગોવિંદજી પટેલ	મુળદ	૨૨-૦૪-૨૦૨૧
૮૯	રાજેન્દ્રભાઈ નારણભાઈ પટેલ	જોખા	૨૨-૦૪-૨૦૨૧
૯૦	વર્ષાબેન શિરીષભાઈ પટેલ	પીપોદરા	૨૩-૦૪-૨૦૨૧
૯૧	ભગવતીભાઈ પરાગજી પટેલ	કરજણ	૨૪-૦૪-૨૦૨૧
૯૨	વીણાબેન ભગાભાઈ પટેલ	જોખા	૨૪-૦૪-૨૦૨૧
૯૩	નીલમબેન રાજેન્દ્રભાઈ પટેલ	જોખા	૨૪-૦૪-૨૦૨૧
૯૪	ઈશ્વરભાઈ કાળીદાસ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૨૪-૦૪-૨૦૨૧
૯૫	ડાહ્યાભાઈ કુબેરભાઈ પટેલ	કુડસદ	૨૪-૦૪-૨૦૨૧
૯૬	વસુમતીબેન સૂર્યકાંતભાઈ પટેલ	સુરત	૨૪-૦૪-૨૦૨૧
૯૭	ડાહ્યાભાઈ નાથુભાઈ પટેલ	સાયણ	૨૪-૦૪-૨૦૨૧
૯૮	ધીરજલાલ રણછોડદાસ ચીલોડીયા	સુરત (ઉભેળ)	૨૩-૦૪-૨૦૨૧
૯૯	કંકુબેન છોટુભાઈ પટેલ	બગુસરા	૨૫-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૦	રાજુભાઈ મોહનભાઈ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૨૬-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૧	અમૃતભાઈ ઈચ્છુભાઈ પટેલ	મુંબઈ	૨૫-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૨	પાલીબેન મગનભાઈ પટેલ	ભાઈંડી	૨૫-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૩	ઈશ્વરભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	ડુંગરા	૨૬-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૪	રાજેશકુમાર નટવરભાઈ પટેલ	સીથાણ	૨૬-૦૪-૨૦૨૧

ક્રમ	નામ	ગામ	મરણ તારીખ
૧૦૫	લતાબેન ધનસુખભાઈ પટેલ	અલુરા	૨૬-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૬	ચોગેશભાઈ ભીખુભાઈ પટેલ	પીપોદરા	૨૬-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૭	રૂપીબેન રમેશભાઈ પટેલ	હલધર	૨૬-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૮	જેલીબેન નાથુભાઈ પટેલ	મુળદ	૨૬-૦૪-૨૦૨૧
૧૦૯	ગંગાબેન વિક્રમભાઈ પટેલ	મુળદ	૨૬-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૦	કુરલભાઈ ચંપકભાઈ પટેલ	ખોલેશ્વર	૨૮-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૧	રમણભાઈ ઉર્ફે રમેશભાઈ ગોવિંદભાઈ પટેલ	વેલંજા	૨૭-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૨	સવિતાબેન અરવિંદભાઈ પટેલ	પીપોદરા	૨૭-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૩	ચેતનકુમાર ધનસુખભાઈ પટેલ	સીથાણ	૨૭-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૪	જયોત્સનાબેન દિપકભાઈ પટેલ	મુળદ (યુ.એસ.એ.)	૨૭-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૫	અરવિંદભાઈ છીતુભાઈ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૨૮-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૬	મંજુબેન અરવિંદભાઈ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૨૮-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૭	અનિલભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ	ગોથાણ	૩૦-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૮	મનહરભાઈ ભીખાભાઈ પટેલ	સીથાણ	૨૯-૦૪-૨૦૨૧
૧૧૯	પાર્શ્વબેન (સીતા) રાકેશભાઈ (રાજુ) પટેલ	ધોરણપારડી	૨૯-૦૪-૨૦૨૧
૧૨૦	ઈશ્વરભાઈ પરભુભાઈ રાજપરા	ઉભેળ	૩૦-૦૪-૨૦૨૧
૧૨૧	સુહાસભાઈ ચંપકભાઈ પટેલ	પાસોદરા	૨૯-૦૪-૨૦૨૧
૧૨૨	નવિનભાઈ દયાળભાઈ પટેલ	સુરત	૨૯-૦૪-૨૦૨૧
૧૨૩	રાકેશભાઈ નાનુભાઈ પટેલ	ઉભેળ	૦૧-૦૫-૨૦૨૧
૧૨૪	જયેશભાઈ નટવરભાઈ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૩૦-૦૪-૨૦૨૧
૧૨૫	બી.કે. નગીનભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	હલધર	૦૧-૦૫-૨૦૨૧
૧૨૬	સતીષભાઈ છોટુભાઈ પટેલ	કારેલી	૦૧-૦૫-૨૦૨૧
૧૨૭	સવિતાબેન જગુભાઈ પટેલ	ઉમરા (ગોથાણ)	૦૧-૦૫-૨૦૨૧
૧૨૮	ઈન્દુબેન ભગુભાઈ પટેલ	કામરેજ	૦૨-૦૫-૨૦૨૧
૧૨૯	લક્ષ્મીબેન કેશવભાઈ પટેલ	કોળીભરથાણા	૦૨-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૦	ઉર્મિલાબેન કાંતિભાઈ પટેલ	સીથાણ	૦૧-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૧	રેખાબેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	ડુંગરા	૦૨-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૨	કંચનબેન ઈશ્વરભાઈ પટેલ	ઉભેળ	૦૨-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૩	હિરાભાઈ ઝવેરભાઈ પટેલ	ભૈરવ	૦૨-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૪	વિપુલભાઈ ધનસુખભાઈ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૦૨-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૫	રાજેશભાઈ રમેશભાઈ જીનવાલા	સુરત	૦૩-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૬	કિરીટકુમાર ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ	હાલ પરવટ (સીમલથુ)	૦૩-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૭	કમુબેન અમૃતલાલ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા (હલધર)	૦૫-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૮	રેવાબેન રણછોડભાઈ પટેલ	કામરેજ	૦૫-૦૫-૨૦૨૧
૧૩૯	શાંતાબેન ભગુભાઈ પટેલ	ડુંગરા	૦૫-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૦	જયોત્સાબેન મનહરલાલ પટેલ	કરજણ	૦૬-૦૫-૨૦૨૧

ક્રમ	નામ	ગામ	મરણ તારીખ
૧૪૧	ગૌતમભાઈ જયંતીભાઈ પટેલ	કુડસદ	૦૬-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૨	જયેશભાઈ ચંપકભાઈ પટેલ	પાસોદરા	૦૬-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૩	સતીશભાઈ નાથુભાઈ પટેલ	પીપોદરા	૦૭-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૪	પ્રભુદાસ નાગરભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૦૬-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૫	ભોગીલાલ છોટુભાઈ પટેલ	મોરથાણા	૦૬-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૬	ભરતભાઈ ભગુભાઈ પટેલ	કન્યાસી	૧૦-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૭	પ્રવિણભાઈ ભાઈચંદભાઈ પટેલ	હલધર	૧૦-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૮	સુનીલભાઈ જગુભાઈ પટેલ	કરજણ	૦૬-૦૫-૨૦૨૧
૧૪૯	કેશવભાઈ જગજીવનભાઈ પટેલ	કોળીભરથાણા	૧૧-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૦	કાંતીભાઈ કેશવભાઈ પટેલ	કોળીભરથાણા	૧૧-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૧	જીતેન્દ્રભાઈ ઠાકોરભાઈ પટેલ	જોખા	૧૩-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૨	ઠકોરભાઈ મોતીરામ પટેલ	સુરત	૧૪-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૩	રતિલાલ ઠાકોરભાઈ પટેલ	કામરેજ ચાર રસ્તા	૧૫-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૪	સુશીલાબેન અંબુભાઈ પટેલ	વલણ	૧૫-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૫	નરસિંહભાઈ રામભાઈ પટેલ	ડુંગરા	૧૬-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૬	દિપકભાઈ અંબુભાઈ પટેલ	મુળદ (યુ.એસ.એ.)	૧૪-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૭	પન્નાબેન રમેશભાઈ પટેલ	છાપરાભાઠા	૧૭-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૮	શારદાબેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૧૫-૦૫-૨૦૨૧
૧૫૯	રૂક્મણીબેન છોટુભાઈ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૧૬-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૦	સુમિત્રાબેન શાંતીલાલ પટેલ	ગોથાણ	૧૮-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૧	દિનેશભાઈ ઠાકોરભાઈ પટેલ	આણંદ	૧૮-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૨	હસમુખભાઈ ઈન્દ્રભાઈ પટેલ	કા.ચાર રસ્તા	૨૦-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૩	નિર્મળાબેન જયંતીભાઈ પટેલ	વડોલી	૨૩-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૪	ભરતભાઈ મગનભાઈ પટેલ	સુરત	૨૪-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૫	લક્ષ્મીબેન ઉર્ફે શારદાબેન નગીનભાઈ પટેલ	ખલીપોર	૨૫-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૬	મોહનભાઈ શંકરભાઈ પટેલ	ડુંગરા (કેનેડા)	૨૨-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૭	મણીબેન નાથુભાઈ પટેલ	ચલથાણ	૨૬-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૮	ચંપકભાઈ કેશવભાઈ પટેલ	ભાર્ડી	૨૭-૦૫-૨૦૨૧
૧૬૯	કંચનબેન કાલીદાસ પટેલ	સાંધીએર	૨૭-૦૫-૨૦૨૧
૧૭૦	ગુલાબબેન સીતારામ પટેલ	વડોલી	૨૯-૦૫-૨૦૨૧
૧૭૧	મંગીબેન ભગુભાઈ પટેલ	કોળીભરથાણા	૩૦-૦૫-૨૦૨૧
૧૭૨	સુશીલાબેન જગુભાઈ પટેલ	અબ્રામા	૦૧-૦૬-૨૦૨૧
૧૭૩	અરવિંદભાઈ સીતારામભાઈ પટેલ	ઘલુડી	૦૧-૦૬-૨૦૨૧
૧૭૪	વીણાબેન નગીનભાઈ પટેલ	નાનાવરાછા	૦૭-૦૬-૨૦૨૧
૧૭૫	મુકેશભાઈ ભગુભાઈ પટેલ	સાયણ	૦૯-૦૬-૨૦૨૧



કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ, કૃષિમંગલ, સુરત સંચાલિત



“વિદ્યામંગલ” નિવાસી શાળા

Gujarati & English Medium

અમારું લક્ષ્ય

બાળકનાં સર્વાંગી વિકાસ સાથે ભણતર-ગણતર-ઘડતરનો અવિરત પ્રયાસ.

વિદ્યામંગલ
નિવાસી શાળા

ગુજરાતી માધ્યમ
(G.S.E.B.)
ઘોરણ ૬ થી ૧૨
(સાયન્સ/કોમર્સ)

ADMISSION
OPEN

2021-22

GYAN GANGA
English Medium

(C.B.S.E.)
Jr. K.t. To 11th
(Science / Commerce)

Vidyamangal School

- ☞ Multimedia Education
- ☞ Wi-Fi Campus
- ☞ Computer Lab & Library
- ☞ Robotics & Think Lab
- ☞ Science Lab
- ☞ Breakfast & Lunch
- ☞ Transport Facilities
- ☞ Educomp Smart Board

Best School in Surat with Hostel Facilities



એડમીશન માટે સંપર્ક :

ગુજરાતી માધ્યમ
95371 93939

English Medium
95371 94949



Vidyamangal
Creating Champions

શિક્ષણ + સંસ્કાર + શિસ્તનું ઘડતર કરતી શાળા...એટલે

વિદ્યામંગલ નિવાસી શાળા

મુ.પો. નવીપારડી, ને.દા. ૮, તા. કામરેજ, જી. સુરત-૩૯૪ ૧૫૦.



JANUARY 2022 ADMISSIONS NOW OPEN!

Apply at your desired
Universities in



UK



CANADA



USA



Contact us to know more!

+91 98794 77633

+91 93774 77633

OUR OTHER SERVICES :

INTERNATIONAL AND DOMESTIC AIR TICKETING | HOLIDAY PACKAGES | VISITOR VISAS
PASSPORT SERVICE (NEW AND RENEW)



FLAMINGO Flyers
tours & travels

Contact : BHAVIN PATEL

M1, Jolly Square,
Opp. Ram Chowk Mandir,
Ghod Dod Rd Surat 395007.

ફોન : (+91-261) 0261 4899901 / 02 / 03, 09376477633

E-mail : surat@flamingotravels.co.in

Web : www.flamingotravels.co.in

Other Office Add. :- Open at Kamrej

10, First Floor, Magnus Home, Opp. Basher Soc, Kamrej, Surat. M : 9712177633/ 98251 38085

શુભ પ્રસંગો ને યાદગાર બનાવવા માટે,
આકર્ષક અને અદ્યતન સુવિધા વાળુ એક અનેરૂ સ્થળ...



કલરવ

૩૦૦૦ વ્યક્તિઓની ક્ષમતા | વિશાળ પાર્કીંગ



॥ બુકીંગ માટે સંપર્ક ॥

કલરવ ફાર્મ,

હેવન-૪૪૪ની સામે, સાયણ - ઓલપાડ રોડ, સાંઘીએર, સુરત.

મોબાઈલ : ૯૦૯૯૯ ૦૪૭૬૭

પ્રો. : શાંતિલાલ કાળીદાસ બીડબા - સાંઘીએર

સમીર શાંતિલાલ બીડબા | એલીશ ધનસુખભાઈ પટેલ

પંચકર્મ - અગ્નિકર્મ - મર્મ રુહ : (પીડન) ચિકિત્સા

સંધિવાત - પેરાલીસીસ - કેન્સર - S1યાબીટીસ - કિડનીના રોગો



નિરામય આયુર્વેદિક હોસ્પિટલ®

રી-સર્ચ ફોર આયુર્વેદ

સમય : સવારે ૮.૦૦ થી સાંજે ૮.૦૦

“ પ્રતિક હાઉસ ” ૧/૯૩૪, અડાગરા સ્ટ્રીટ, અયુગર સ્ટ્રીટ રોડ,
સેન્ટ્રલ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાની ગલીમાં, ખુરશેદ બેકરી સામે, નાનપુરા, સુરત.
ફોન : ૦૨૬૧-૨૪૭૦૮૭૫, ૨૪૭૦૮૭૬, મો. ૭૫૭૪૮ ૬૧૮૫૬



વૈધરત્નમ્ સંદિપ પટેલ

M.D. (Medicine Ayu. kayachikitsa)
Ph. D. (Bot.-Arthritic Disease) Scho.

દર શનિવારે
નવસારીમાં
૯ થી ૨ મળશે

Guru



Vaidya Narsinhkaka

રેસ્પીડ O2

ટેબ્લેટ



શ્વાસોશ્વાસ અને ઓક્સીજન
લેવલ માટે લાભકારી

કફારી



ટેબ્લેટ અને સીરપ
કફ નાશક, શરદી, ખાંસી માટે
અને ફેફસાની તકલીફ માં લાભદાયી

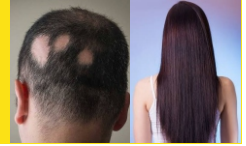
જુના અને વારંવાર થતા હઠીલા ચામડીના રોગોથી
પરેશાન છો?? આયુર્વેદ અપનાવો

→ સફેદ દાગાકોઠા → સોરયાસીસ → જુનુ ખરજવુ
→ એલર્જી → ચામડીનું કેન્સર



ALOPECIA

ખરતા વાળ,
ખોળો, ઉદરી



- ગઠીયો વા
- ખભો જામ થઈ જવો
- સોરયાસીસ-આર્થરાઈટીસ
- કમરની નસ દબાઈ જવી
- કમર, ગરદન અને
ઘુંટણના દુઃખાવા



જેવા કષ્ટસાધ્ય રોગોની અગ્નિકર્મ, મર્મ ચિકિત્સા તથા પંચકર્મ સારવાર



કષ્ટદાયક કેન્સરની સચોટ, અનુભૂત સફળ
(ટ્રેડીશનલ-જંગલની જડીબુટ્ટી)

રીસર્ચ આયુર્વેદિક સારવાર



કામરેજ : ૩૫, રત્નપુરી સોસાયટી, યાદગાર જયુસ પાછળ, સંકલ્પ હોસ્પિટલની
બાજુમાં, કામરેજ ચાર રસ્તા, જી. સુરત. ફોન : ૭૫૭૪૮૬૧૮૫૮ - ૯.૦૦ થી ૭.૦૦

નવસારી : ૧૩/બી, અરવિંદ નગર કમ્પાઉન્ડ, દરગાહવાલા મેરેજ હોલ સામે,
લુન્સીકુઈ, નવસારી. ફોન : ૦૨૬૩૭-૨૫૪૪૬૨, ૭૫૭૪૮૬૧૮૫૧ - ૯.૦૦ થી ૭.૦૦

બારડોલી અસ્તાન જીન કમ્પાઉન્ડ, સુગર ફેક્ટરી-અસ્તાન રોડ, બારડોલી.
ફોન : ૦૨૬૨૨-૨૨૦૦૨૬, ૭૫૭૪૮૬૧૮૫૩ - ૯.૦૦ થી ૭.૦૦

વડોદરા : ૧૨, પિક્કલ એપાર્ટમેન્ટ, ડી-માર્ટ પાસે, દીપ ચેમ્બર્સ રોડ, માંજલપુર, વડોદરા.

સમય : દર મહીના ના ૧ લો અને ૩ જા રવિવારે - ૧૦.૦૦ થી ૩.૦૦, ફોન: ૭૫૭૪૮ ૬૧૮૬૬

ભરૂચ : ડો. હેમંત રાણા નું કલિનિક, શક્તિનાથ સર્કલ, લીક રોડ, ભરૂચ.

સમય : દર મહીના ના ૨ જા રવિવારે - ૧૦.૦૦ થી ૩.૦૦, ફોન: ૭૫૭૪૮ ૬૧૮૬૬



વિદ્યામંગલ નિવાસી શાળા



જ્ઞાનગંગા સ્કુલ

પંચસૂત્રી કાર્યક્રમ

આટલું તો કરીએ જ

- ❖ ઘેર ઘેર કુળદેવી શ્રી ઉમિયા માતાજીની છબી રાખીએ.
- ❖ કડવા પાટીદાર સગપણ (ચાંલો) પ્રસંગે માતાજીનો ચાંદીનો સિકકો આપીએ.
- ❖ દીકરા-દીકરીના લગ્ન પ્રસંગે સૌથી પહેલી કંકોત્રી માતાજીને લખવાનું ન ભૂલીએ.
- ❖ કડવા પાટીદાર દંપતીને લગ્ન કર્યા પછી દર વર્ષે દિવસે માતાજીના આશીર્વાદ મેળવવા દર્શનાર્થે આવવાની પ્રથા જાળવવી.
- ❖ આપણી આવકમાંથી તથા શુભ પ્રસંગોએ યથાશક્તિ ફાળો દર વર્ષે માતાજીને ભેટ રૂપે મોકલીએ.

વ્યવસ્થાપક કમિટી

શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન, ઊંઝા (ઉ.ગુ.)

પીનકોડ-૩૮૪ ૧૭૦.

PRINTED MATTER

To, _____

From :-

કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ

કૃષિમંગલ, જે. પી. રોડ, સુરત-૩૯૫ ૦૦૧. ફોન : ૦૨૬૧-૨૪૭૫૫૨૫, મો.: ૯૮૨૫૩ ૦૫૧૪૬

Gujarat (INDIA), ✉ : krushimangalhall@ymail.com

- ઉમામંગલ : ૯૯૦૯૫ ૮૩૩૮૧
- વિદ્યામંગલ ગુજરાતી માધ્યમ : ૯૫૩૭૧ ૯૩૯૩૯, ✉ : vidyamangalschool@yahoo.com
- જ્ઞાનગંગા અંગ્રેજી માધ્યમ : ૯૫૩૭૧ ૯૪૯૪૯, ✉ : contact@vidyamangalschool.org